

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:43

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:53 ר"ת 20:34

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבָר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל... שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכַל וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ" (ויקרא י"ט, כג)

בספר הקדוש "בוֹצִינָא דְנְהוֹרָא" להרה"ק ר' בְּרוּךְ מִמְעוֹזְבִיז זיע"א (פְּרֵשֶׁת קְדוּשִׁים), מְצִינּוּ חִידוּשׁ נִפְלָא עַל הַפְּתוּב בְּפְרֵשֶׁת "קְדוּשִׁים": "וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל... שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכַל: וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ". אֹמֵר שֵׁם ר' בְּרוּךְ זיע"א: הֵנָּה, כִּידוּעַ, בְּתוֹרַת הַקְּדוּשָׁה יִשְׁנֵן אַרְבַּע מְדֻרְגוֹת בְּלִימוּד הַתּוֹרָה, שְׁסִימָנֵן "פְּרִדָּס" – פֶּשֶׁט, רִמּוֹ, דְרָשׁ, סוּד. וְלִכֵּן חָיֵב כָּל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל לְעִסוֹק בְּתוֹרָה בְּאַרְבַּע חֲלָקִים/מְדֻרְגוֹת אֵלּוּ שֶׁל פֶּשֶׁט, רִמּוֹ, דְרָשׁ, סוּד.

וְזֹאת, כְּפִי שְׁמִבּוֹאֵר בְּ"שַׁעַר הַגְּלִילוֹת" לְהֵאָרִיז"ל (הַקְּדָמָה טז): "דַּע כִּי הָאָדָם מְחַיֵּב לְעִסוֹק בְּתוֹרָה בְּ-ד' מְדֻרְגוֹת, שְׁסִימָנֵן פְּרִדָּס, וְהֵם פֶּשֶׁט, רִמּוֹ, דְרָשׁ, סוּד. וְצָרִיךְ שִׁיתְּגַלְּגַל (הָאָדָם), עַד שִׁישְׁלִים אוֹתָם".

וְעַל-כֵּן רוֹמֵז הַפְּתוּב: "וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל... שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ". דְּהֵינּוּ, הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא עֵץ חַיִּים, כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ "שְׁלֹשׁ שָׁנִים" רַק בְּשִׁלְשֵׁת הַחֲלָקִים פֶּשֶׁט, רִמּוֹ, דְרָשׁ, הָרִי הוּא בְּבַחֲיִנַת "עֲרָלִים". אֲבָל, כְּאֲשֶׁר הוּא זוֹכֵה לְעִסוֹק גַּם בְּתוֹרַת הַנְּסִתָּר/הַסוּד "בִּשְׁנָה הַרְבִּיעִית", אִזּוֹ "כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ".

(וְעַל-כֵּן אֹמֵר הַחִיד"א: "וּמִי שְׁאִינּוּ מֵאֲמִין שֵׁישׁ סוּד, גּוֹרֵעַ סִמ"ך מ-פְּרִדָּס, וְנִשְׁאָר פְּרִדָּ, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהילים לב, ט): 'אֵל תִּהְיֶה כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הִבִּין').

וְזֶהוּ פִירוּשׁ הַפְּתוּב: "שְׁלֹשׁ שָׁנִים" – שָׁנִים הוּא מְלִשׁוֹן שׁוֹנָה/לוֹמֵד (לְמִשְׁל, שׁוֹנָה הַלְכוֹת). דְּהֵינּוּ, אִם שׁוֹנִים/לוֹמְדִים אֵת הַתּוֹרָה רַק בְּשִׁלְשׁ דְּרָכִים – פֶּשֶׁט, רִמּוֹ, דְרָשׁ – כִּי אִזּוֹ "יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכַל" (בְּבַחֲיִנַת "כְּפָרָד אֵין הִבִּין". שְׁכֵן, כְּאֲשֶׁר לֹא לוֹמְדִים אֵת הַתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ הַסוּד/בְּפִנְיִמִיּוֹת הַתּוֹרָה, אִזּוֹ הָאָדָם הוּא בְּבַחֲיִנַת "אֵין הִבִּין"). אֲבָל כְּאֲשֶׁר זוֹכִים לְהַתְּעַלּוֹת – "וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית" – שְׁאִזּוֹ שׁוֹנִים/לוֹמְדִים אֵת הַתּוֹרָה גַּם בְּדֶרֶךְ הַרְבִּיעִית, שֶׁהִיא תּוֹרַת הַסוּד, כִּי אִזּוֹ "וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ".

אֲךָ, לְפִי זֶה, יֵשׁ לָנוּ לְשִׂאוֹל עַל אֵלֶּה שְׁלֹא זָכוּ לְהַשְׁגֵּת תּוֹרַת הַסוּד – אִיךָ הֵם יוֹכּוּ לְהַעֲלוֹת אֵת כָּל תּוֹרַתָם, שֶׁתִּהְיֶה בְּבַחֲיִנַת "קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ"?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַעֲצָה לְכָךְ הִיא, שֶׁבְּשַׁעַת עֶסֶק הַתּוֹרָה יִכְלוֹל הָאָדָם אֵת עֲצָמוֹ עִם רֵשֶׁב"י וְחִבְרִי (כְּמִבּוֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁטָרַם כָּל מִצְוָה יְכוֹן הָאָדָם לְכָלוֹל עֲצָמוֹ עִם הַצְּדִיקִים הָאֲמִיתִיִּים), וְיִתְפַּלֵּל לָהּ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהַלּוֹאֵי וַיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְמְדֻרְגָה זוֹ שֶׁל הַשְּׁגוֹת בְּתוֹרַת הַסוּד. וְעַל-יְדֵי זֶה, "מַחֲשָׁבָה טוֹבָה – הַקִּב"ה מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה", וַיִּחַשְׁבֵּ לּוֹ כְּאִלוֹ קִיָּם בְּפוּעַל "וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לָהּ". (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

כָּל מִי שֶׁמְעַבִּיר עַל מִידוּתָיו – זוֹכֵה שֶׁבְּעוֹלָם הֵבֵא יְדוֹן אוֹתוֹ הַקִּב"ה

עַל תְּקוּפָה זוֹ שֶׁל סְפִירַת הָעֵמֶר אוֹמְרִים חז"ל, שִׁימִים נְעִלִים אֵלּוּ מְרוֹמְמִים וּמְקַדְּשִׁים אֵת הָאָדָם, עַד שֶׁבִּיּוֹם מִתְּן תּוֹרָה נְעִשָׂה כְּבָרְיָה חֲדָשָׁה. וְזֹאת, כְּפִי שְׁמִבִּיא ה"חֲתָם סוֹפֵר" זיע"א בְּדִרְשׁוֹתָיו (דף רע"ט, א): "וּסְפִירַתְּ לָכֶם מִמִּחֲרַת הַשְּׁבֵת... שְׁבַע שְׁבִתוֹת תְּמִימַת תִּהְיִינָה... וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לָהּ". יֹאמֵר, כִּי עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה, אָדָם מִתְּבַרֵר וּמִתְּקַדֵּשׁ, עַד שֶׁבִּיּוֹם מִתְּן תּוֹרָה נְעִשָׂה מִמֶּשׁ בְּרִיָּה חֲדָשָׁה... (וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב) 'מִנְחָה חֲדָשָׁה'. הֵינּוּ, נִפְשׁוֹ מִתְּחַדָּשׁ (ת) מִמֶּשׁ, עַל-יְדֵי תוֹסֶפֶת אוֹר, שֶׁתְּקַבֵּל בְּיוֹם שְׁבוּעוֹת, (יוֹם) מִתְּן תּוֹרָה. וְהַנֶּפֶשׁ קְרוִי 'מִנְחָה', כְּדַכְּתִיב (=שְׁפָתוֹב): 'וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה'. וְלִכֵּן, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵת יְמֵי הַסְּפִירָה זוֹעֲקִים, כְּבִיכּוֹל, בְּקוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל אֵל כָּל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאֹמְרִים לוֹ: "בֶּן אָדָם, מַה לָּךְ נִרְדָּם, קוּם קְרָא אֵל ה' אֱלֹקֶיךָ!"

וּמֵאַחַר וַיְמִים אֵלּוּ שֶׁל הַסְּפִירָה הֵם בְּעִיקָר תִּיקוֹן הַמִּידוּת שֶׁל הָאָדָם, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַקִּב"ה אוֹהֵב אֵת כָּל מִי

שמעביר על מידותיו (=מוחל וסולח לאלו שפגעו בו), כפי שמבואר בגמרא (פסחים קיג, ב): "שלשה, הקדוש ברוך הוא אוהבן: מי שאינו כועס, ומי שאינו משתכר, ומי שאינו מעמיד על מידותיו".

ואמרו חז"ל, שכל מי שמעביר על מידותיו זוכה לשכר טוב בעולם הזה, כפי שמובא בגמרא (מגילה כח): "שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן הקנה: במה הארכת ימים? אמר להם: מימי לא נתכבדתי בקלון חברי, ולא עלתה עמי קללת חברי על מטתי, ותרן הייתי בממוני... שאל רבי עקיבא את רבי נחוניא הגדול: במה הארכת ימים?... אמר לו: מימי לא קבלתי מתנות, ולא עמדת על מידותי, ותרן בממוני הייתי". ופרש רש"י: "ולא עמדת על מידותי" – לשלם גמול רע למי שצערני (=צער אותי)". וצריך לדעת שכל המעביר על מידותיו, אפילו אם יש עליו תביעה בשמים, על דבר שעשה לא כראוי, אין מידת הדין מדקדקת אחריו, וכדברי חז"ל בגמרא (ראש השנה יז): "אמר רבא: כל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר: 'נשא עון ועבר על פשע'. למי, (הקב"ה) 'נושא עון'? למי שעובר (ומוחל) 'על פשע' (שעשו לו)".

והנה, אם בעולם הזה זוכה האדם המעביר על מידותיו לשכר כזה טוב, הרי קל וחמר בן בנו של קל וחמר, שבעולם הבא יזכה האדם לשכר עצום ורב, ואשרי לו ואשרי חלקו. וזאת, כפי שמביא המקובל האלקי ר' נפתלי מפרנקפורט זיע"א, האומר שלמעלה בשמים יש שלשה בתי דין השופטים את האדם. בשני בתי הדין הראשונים, הדינים הם שבעים ואחד מלאכים, שהם הסנהדרין של מעלה, הדינים את האדם לפי מעשיו, ומדקדקין בדינו כחוט השערה. ואילו בבית הדין השלישי, הדין הוא הקב"ה בעצמו, שהוא אדון הרחמים ואדון הסליחות. (ועל-כך רמז דוד המלך (יט', י): "משפטי ה' אמת צדקו יחדו". דהינו, "משפטי" מרמז על שלשה מיני משפטים, כפי שהבאנו, שיש שני בתי דין של המלאכים, ועליהם בית דינו של הקב"ה). וצריך לדעת, שהזוכה להגיע לבית דין זה של הקב"ה יוצא בודאי זכאי. שכן, הקב"ה הוא כלו מלא רחמים, והוא הטוב והמטיב. ואף דוד המלך בקש שיזכה להישפט בבית דין זה, כפי שכתוב (תהילים יז, ב): "מלפניך משפטי יצא, עיניך תחזינה מישרים". דהינו, ש"משפטי" יהיה "מלפניך" – בבית הדין שלך, ריבוננו של עולם, כדי שתזכני בדין הקשה והנורא. וזהו מה שאנו כופלים בעשרת ימי התשובה, בנוסח הקדיש, ואומרים "לעילא ולעילא" (=למעלה למעלה). שכן, אנו מבקשים מה' יתברך, שנוזח שדינו יעלה למעלה למעלה, מעל שני בתי הדין של המלאכים, כדי שיהיה דינו בבית דינו של הקב"ה, שאז בודאי יצא זכאים בדין. (מי יתן ונוזח להעביר על מידותינו! זה לא קל, וצריך לעבוד על-כף!). (על-פי הרב אשר לוסטיגמן אהו"ק תש"ע)

ואהבת לרעך כמוך" (יט' יח)

רבי שניאור מלאדי כותב ב"סידור התפילה", שערך על-פי נוסח האר"י זצ"ל: נכון לומר קודם התפילה: "הריני מקבל עלי מצות-עשה של ואהבת לרעך כמוך והריני אוהב כל אחד מישראל כנפשי ומאדי" – כי מצות אהבת ישראל היא שער הכניסה לבוא ולעמוד לפני ה' יתברך ולהתפלל.

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן..." (דוגמא לאהבת ישראל אמיתית ויוקדת!)

כשוף הקרבות של מלחמת יום הכיפורים, בקש מו"ר ועטרת ראשנו, צדיק יסוד עולם, המקובל האלקי חכם חיים סינאוני, מאחד מבאי ביתו, שישגי לו את רשימת החילים שנהרגו על קידוש ה' במלחמה. "אני לא אפקיר את נשמות החילים הללו!" – זעק הרב. ובאמת, לאחר מאמצים מרובים השיג התלמיד רשימה מעודכנת של הנופלים, והגישה לרבנו.

רבנו ישב אז בחצר ביתו, ומיד קם ממקומו, ועמד בפניו, ועצבות גדולה שרתה עליו, פניו קדרו, ועננת אבל ושכול כסתה אותו. וכשדמעות מבצבצות מבין ריסי עיניו, נשא עיניו לשמים, ופתח בנהי וקינה על ההרוגים והשרופים, טפח בידי על ראשו, וזעק בקול שבור ורצוי: "אוי!!! אוי לנו על בחורי חמד אלו שנפלו לפני אויב!!! וכך התחיל לקרוא בשמו של כל הרוג, וכשהשלים את העמוד הראשון והפך את הדף, אמר: "ריבוננו של עולם!!! לא מספיק היה בשמות שכבר קראתי? אוי מי יתן לנו תמורתם!! וכך המשיך לקרוא את כל השמות כשהוא עומד על רגליו במשך כמה שעות, ודמעות רותחות זולגות מעיניו ומרטיבות את בגדיו. כאלף ושבע מאות חללים היו שם, ה' יקום דמם!!! וכשסיים את קריאת כל השמות כלם, זקף את גוו הכפוף, ואמר: "ריבוננו של עולם!!! אנא מלפניך, רחם עלינו והושיענו!!! לא לנו ה', לא לנו, כי לשמך תן כבוד...!!!"

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53

bnei-zion.com

עַרְשׂוֹת ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבָר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֵכֶל וְעָרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פְּרִי שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל"

בְּפִרְשֵׁתנוּ, פְּרֵשֶׁת "קְדָשִׁים", כּוֹתֶבֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: כְּאִשֶּׁר אָנוּ נוֹטְעִים אֵילָן, אֵזִי עַל פִּירוֹתָיו עוֹבְרִים שְׁלוֹשָׁה שָׁלְבִים: הַשְּׁלֵב הָרֵאשׁוֹן – בְּשֹׁלֵשׁ הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת אֲסוּרִים פִּירוֹת אֵילָן זֶה לְחֻלוּטִין. אִיסוּר זֶה נִקְרָא "עָרְלָה", כְּפִתּוּב: "וְעָרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פְּרִי שְׁלֹשׁ שָׁנִים". הַשְּׁלֵב הַשֵּׁנִי – פִּירוֹת הַשָּׁנָה הַרְבִּיעִית הֵם קְדָשׁ לַה', כְּפִתּוּב: "קְדָשׁ הַלוּלָם לַה'", וְחִיבִים לְאוֹכְלָם דּוֹקָא בִירוּשָׁלַיִם, עִיר הַקְּדֵשׁ. הַשְּׁלֵב הַשְּׁלִישִׁי – בְּשָׁנָה הַחֲמִישִׁית הַפִּירוֹת הֵם כְּבָר "חֻלִּין" (=לֹא קְדוּשָׁה), וְאִפְשָׁר לְהֵנֹת מֵהֶם כְּרָגִיל, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וּבְשָׁנָה הַחֲמִישִׁתַּת תֹּאכְלוּ אֶת פְּרִי". וְהֵנָּה, עַל הַכְּתוּב, "שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל", כְּתַב הַאֲלֹהִים יְיָ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהֵיִת וּבַחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתְקַלְלָה הָאָדָמָה – כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְלֹאֲדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וַתֹּאכַל מִן הָעֵץ... אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעֹבוּרְךָ... – הֵנָּה ב-ג' הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַפְּרִי עֲדִין נִמְשַׁכֶּת חוֹמְרֵי הָאָדָמָה (וְהַקְּלָלָה) בְּתוֹךְ הַפְּרִי, וְלִכּוֹן אֲסָרָה הַתּוֹרָה לְאֹכֹל ג' שָׁנִים מִפִּירוֹת אֵלוֹ.

וּכְפִי שְׁמִיבִיא גַם הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (פְּקוּדֵי רִמּוֹד, מְתוּרְגָם): "בֹּא וּרְאֵה... כָּל אוֹתָם הָעֲצִים שֶׁנִּטְעוּ בְּאָרֶץ, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁרְשׁוּ כְּרֵאִי (ב-ג' הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת), שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ מִצֵּד קְלִיפַת הָעוֹרְלָה, וְעַל-כֵּן כְּתוּב: 'שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל'. לְפִי שְׁאֵהֶבֶת הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל תְּמִיד אֲצַלוּ. (עַל-כֵּן) הִרְחִיק אוֹתָם מִכָּל דְּרָכִים... רְעִים וְטַמְאִים, כְּדִי שִׁדְבְּקוּ בְּצַד הַקְּדוּשָׁה".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכּוֹן, מְדוּעַ קָבַע הַקַּב"ה דּוֹקָא שְׁלֹשׁ שָׁנוֹת עוֹרְלָה, כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת הַכַּחַשׁ הַרַע מִפִּירוֹת הָאָדָמָה?

תְּחִלָּה, נִקְדָּמִים מָה שֶׁהִבִּיא רַבְּנֵנוּ בְּחִי (יִתְרוֹ), בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ (כִּי תִשָּׂא לֵג), שֶׁאֲפִילוֹ הַרְשָׁעִים יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וּמִטְעַם זֶה אֵין אָנוּ אוֹמְרִים בְּעֲרַבִית שֶׁל שַׁבָּת 'וְהוּא רְחוּם', מִפְּנֵי שֶׁשְׁלֹשָׁה מִלְּאָכִים וְהֵם מְשַׁחִית אֵף וְחַמָּה, שֶׁהֵם מְמוּנִים עַל הַרְשָׁעִים בְּיִסוּרֵי גִיְהוּנוֹם אֵין לָהֶם רְשׁוּת בְּשַׁבָּת. וְכְדִי לְקַבּוֹעַ בְּלִבְנוֹ שֶׁלְרָשָׁעִים יֵשׁ מְנוּחָה בְּשַׁבָּת, וְאֵין אוֹתָם מְמוּנִים שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם בְּשַׁבָּת, שֶׁלְשֵׁתָם רְשׁוּמִים בְּפִסּוּק 'וְהוּא רְחוּם'. כְּלוּמַר, אֲפִילוֹ רְשָׁעִים שֶׁבְּגִיְהוּנוֹם יֵשׁ לָהֶם בְּשַׁבָּת מְנוּחָה מ-ג' מִלְּאָכֵי חַבְלָה אֵלוֹ (=מְשַׁחִית אֵף חַמָּה), הַמִּיִּסְרִים אוֹתָם כָּל יְמוֹת הַשְּׁבוּעַ.

מְקוֹר דְּבָרָיו הֵם בְּזֶהר חֲדָשׁ (מְדַרְשׁ רֹת דָף ע"ט), הַמְּבָאָר שֶׁמִּטְעַם זֶה תִּקְנוּ לָנוּ חו"ל בְּלִילָה לְפָנֵי תְּפִילַת עֲרַבִית לּוֹמַר (תְּהִילִים ע"ח, לח): "וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית. וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ". וְזֹאת, כְּדִי שֶׁנִּתְפַּלֵּל בְּלִילָה עַל בִּיטוּל ג' קְלִיפּוֹת אֵלוֹ – מְשַׁחִית אֵף חַמָּה – הַמְּמוּנִים עַל הַגִּיְהוּנוֹם. וְנִרְמְזוּ הֵם, אוֹמַר הַזֶּהר, בְּפִסּוּק הַנִּלְ: "וְלֹא יִשְׁחִית, דָּא (=זֶה) מְשַׁחִית. וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ, דָּא (=זֶה) אֵף. 'וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ, דָּא (=זֶה) חַמָּה". (אוֹלָם, בְּלִיל שַׁבָּת, כְּאִמּוֹר, אֵין אָנוּ אוֹמְרִים "וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עוֹן" לְפָנֵי תְּפִילַת עֲרַבִית. שְׁכּוֹן, מַחֲמַת קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת אֵין לְקְלִיפּוֹת שׁוּם שְׁלִיטָה וְכַח).

וְרֵאִוִי לְהוֹסִיף עוֹד מָה שֶׁאֲמַר רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפּוֹאֲלִי זצ"ל, עַל מָה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל בְּגִמְרָא (עִירוּבִין יז): "מִיִּם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה". וּמְבֹאָר בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קנ"ד), שֶׁצָּרִיךְ לְתַת לְסִטְרָא אַחֲרָא (=לְקְלִיפָה) אֶת חֲלָקָה, כְּדִי שֶׁלֹּא תִתְגַּרָה בְּנוֹ. וְלִכּוֹן, מָה שֶׁאָנוּ נוֹטְלִים יְדִינוֹ וְעוֹשִׂים "מִיִּם אַחֲרוֹנִים", הוּא כְּדִי לְתַת לְצַד הַסִּטְרָא אֶת חֲלָקָה, כְּדִי שֶׁתִּנְיַח לָנוּ לְהַתְּפַלֵּל וְלוֹמַר אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוּן כְּרֵאִוִי.

וְהֵנָּה, לְפִי מָה שֶׁהִבִּיאנוּ, "מִיִּם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה" הֵם רְאִשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל מְשַׁחִית אֵף חַמָּה, שֶׁצָּרִיךְ לְתַת לָהֶם כְּאִמּוֹר אֶת חֲלָקָם, כְּדִי שֶׁיִּנְיָחוּ לָנוּ לּוֹמַר אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּכוֹנָה רְאוּיָה.

וְלִכּוֹן אֲמָרוּ חו"ל: "טוֹב שְׁכּוֹן קְרוֹב מֵאֵחַ רְחוֹק". דְּהִינּוּ, הַשְּׁכּוֹן הַקְּרוֹב הוּא הַיִּצָּר הַטוֹב, שֶׁשׁוֹכֵן בְּלֵב הָאָדָם. שְׁכּוֹן, הוּא מְסִיעַ לְאָדָם לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה וּבְעִבוּדַת ה', וְעַל-יְדֵי כֵן מְרַחֲקוּ "מֵאֵחַ רְחוֹק", "מֵאֵחַ" רְאִשֵׁי תִיבוֹת מְשַׁחִית אֵף

חמה, הרוצים להרחיקו מעבודת ה'.

על-פי האמור יאיר לנו להבין את כוננתו העמוקה של משה רבנו, שבחר לצרף אליו לראש הגבעה דוקא את אהרן וחור שיתמכו בידי, כדי לעורר את ישראל בתשובה, ולהכניע בכך את שלש הקליפות **משחית אף חמה**, שהן תחת ה-ס"מ, שרו של עשו. שכן, משה אומר לישראל לאחר חטא העגל (דברים ט' יט): "כי יגרתני מפני האף והחמה אשר קצף ה' עליכם להשמיד אתכם".

ואמרו על-כך חז"ל במדרש (שמו"ר מא', ז'): "אמר הקב"ה למשה: 'הם קמו לצחק בעבודת כוכבים, ואתה יושב כאן? ירד!'. אותה שעה בקש משה לירד, ומצא מלאכי חבלה, ונתירא מהם ולא ירד, כמו שכתוב: 'כי יגרתני מפני האף והחמה'. מה עשה משה? הלך ואחז את הכסא, שנאמר (איוב כו'): 'מאחז פני כסא פרשו עליו עננו', הקב"ה פרש אותו תחת חסותו, והגן עליו".

ולכאורה צריך להבין, מדוע פחד משה רבנו דוקא משתי הקליפות הללו, **אף וחמה**, ולא מקליפת **משחית**? ויש לומר, שמאחר והאות הראשונה של משה מורה שיש בכוחו להכניע ולבטל את קליפת **משחית**, לכן נתירא משה מ-ב' הקליפות **אף חמה**, שלא נרמזו ביטולם בשמו. ולכן לקח עמו את אהרן כנגד קליפת **אף**, ואת חור כנגד קליפת **חמה**, שראשי תיבות שמש מורה שיש בכוחם להכניע את **אף** ו-**חמה**, ועל-ידי כך הצליח להכניע את ג' הקליפות **משחית אף חמה**. (על פי 'אורה של תורה' להרה"ק פינחס פרידמן)

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם"

כשהגמרא רוצה לתאר את כוחו העצום של היצר הרע, היא מספרת לנו על אחד מגדולי הדור, רב עמרם חסידא, שהיה אמורא בבבל. וכך מספרת הגמרא במסכת קידושין (פא') את המעשה שארע לרבי עמרם: כמה בנות ישראל שנשבו הגיעו לעיר נהרדעא. לאחר שהצליחו תושבי המקום לפדותן, חשבו, היכן ניתן לשכנן ללא פחד וחשש שמא תעשה עבירה. לאחר התלבטות קצרה, החליטו יהודי המקום לשכן את הנערות בביתו של רב עמרם, בקומה העליונה. (כדי להגיע לקומה העליונה, היה צריך לעלות על סלם כבד מאד, שעשרה אנשים היו זקוקים להזיזו).

לילה אחד, כאשר חלפה אחת השביות בפתח שבין הבית לעליה, האירו פניה היפות. כאשר ראה אותה רב עמרם, נתאוה לה מאד! מעוצמת תאוה הרים לבד את הסלם הכבד, על מנת לעלות אליה. באמצע עלייתו התעשת רב עמרם, והבין שאין הוא יכול להתגבר על יצרו, והחל לזעוק: "אש בבית עמרם! אש בבית עמרם!", על מנת שיבואו אנשים וימנעו אותו מן העבירה. תלמידיו מהרו למקום, וכשראו אותו עומד על הסלם, הבינו את אשר ארע - התבישו בו, ואמרו לו: "רבנו, בישת אותנו...". ענה להם רבי עמרם: "מוטב שתבישו בי בעולם הזה מאשר בעולם הבא...".

מספרת הגמרא, שלאחר מכן השביע רב עמרם את היצר, כדי שיצא ממנו, ומיד יצא ממנו היצר הרע, בצורה של עמוד אש. אמר לו רב עמרם: ראה, אתה אש ואני בשר, ואני עדיף ממך (שהתגברתי עליך ולא חטאתי).

על הכתוב בפרשה, "קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם", כותב רש"י: "קדושים תהיו - הוּו פרושים מן העריות... שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה - אתה מוצא קדושה". שכן, קדושת האדם היא דוקא כאשר הוא פורש מעריות ומביאות אסורות. ויש להוסיף מה שכתוב במדרש (ויקרא רבה כד', ט'): "כי קדוש אני", (אומר הקב"ה לישראל): קדושתו למעלה מקדושתכם".

וצריך להבין ענין זה. שכן, וכי מהו החידוש שקדושתו של הבורא יתברך היא למעלה מקדושת בני ישראל...? והרי הדבר פשוט וברור! אלא, אומרים חז"ל, שהכונה היא שהקב"ה מקבל את כוחו וקדושתו, כביכול, מעם ישראל. וזהו שאומר המדרש: "קדושתו למעלה" - הקדושה שלי, שנמצאת למעלה בשמים, היא דוקא "מקדושתכם" - כפי גדל קדושתכם למטה בארץ, המלאה נסיונות, כן גדל קדושתו. וכפי שאמר רבנו האריז"ל, על הכתוב בפרקי אבות (ב', א'): "דע מה למעלה ממך" - אם ברצונך לדעת מה קורה למעלה בשמים, הרי זה "ממך" - כפי מעשיך למטה, כן למעלה בשמים: אם אתה מקים מצות, הרי אתה בונה למעלה עולמות. ואם אין אתה מקים מצות, ואף עובר חלילה על הכתוב בתורה, הרי אתה מחריב עולמות למעלה בשמים.

על-כן, חובה קדושה לשאוף כל הימים להתעלות במעלות הקדושה, עד למדרגה העליונה של הקדושה האלקית. שכן, כך אנו עושים נחת-רוח לבוראנו, שבראנו לכבודו.

וצריך לדעת, שבתפילין של הקב"ה כתוב: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". וכאשר ישראל מקדשים עצמם למטה, ופורשים מן העריות - הקב"ה מממש כביכול בתפילין שלו, מתפאר ואומר: "ישראל אשר בך אתפאר". אם כך, והוא יתברך משתבח ומתפאר בנו, שקרוצי חמר, בשר ודם, מתקדשים ומתעלים בעולם שפל ומלא נסיונות - איך לא נקדש את עצמנו ונתקרב לבורא יתברך?

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 יציאת השבת: 19:53

bnei-zion.com

ערש"ק ה' אייר תשע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֱהֲרֹן בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ"

על הכתוב, "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֱהֲרֹן", כותב "אור החיים" הקדוש, שהתיבות "בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'" באו ללמדנו, כי שני בני אהרן, נדב ואביהוא, מתו מחמת שנתקרבו לה' יתברך בדבקות גדולה, עד שיצאה נשמתם מגדל הדבקות, בבחינת "נפשי יצאה בדברו" (שיר השירים ה', ו).

וכפי דבריו הקדושים של "אור החיים": "דָּרַךְ מִיתָתָן (שֶׁל נָדָב וְאַבִּיהוּא) שְׁהִיְתָה עַל זֶה הַדֶּרֶךְ 'בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה', פִּירוּשׁ, שְׁנַתְקִרְבוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְזֶה מֵתוֹ, וְהוּא סוּד הַנְּשִׁיקָה, שְׁבָה מֵתִים הַצְדִּיקִים. וְהִנֵּה, הֵם שׁוֹיִם לְמִיתַת כָּל הַצְדִּיקִים, אֲלָא שְׁהֶפְרַשׁ הוּא שְׁהַצְדִּיקִים – הַנְּשִׁיקָה מִתְקַרְבֵּת לָהֶם. וְאֵילּוּ הֵם (=נָדָב וְאַבִּיהוּא) נִתְקַרְבוּ לָהֶם... (וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב): "בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'... (וְכָתוּב) 'וַיָּמָתוּ' בְּתוֹסֶפֶת ו', רִמְזוּ הַכְּתוּב... חִיבַת הַצְדִּיקִים, שְׁהֵם שְׁהִיוּ מְרַגְּשִׁים בְּמִיתָתָם, לֹא נִמְנְעוּ מִקְרוֹב (=מִלְהַתְקַרֵּב) לְדַבְּיָקוֹת, נְעִימוֹת, עֲרָבוֹת, יְדִידוֹת, חֲבִיבוֹת, חֲשִׁיקוֹת, מְתִיקוֹת (ה' יתברך) – עַד כְּלוֹת נַפְשוֹתֵם מֵהֶם".

נמצאנו למדים מדבריו הקדושים יסוד גדול בענין מיתת נדב ואביהוא, שלא רק שיצאה נפשם "בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'", מגדל קרבתם ודבקותם בו יתברך, אלא שנדב ואביהוא מסרו את נפשם מרצונם על קדושת השם, כפי שאמר "אור החיים": "הֵגֵם שְׁהִיוּ מְרַגְּשִׁים בְּמִיתָתָם, לֹא נִמְנְעוּ מִקְרוֹב (=מִלְהַתְקַרֵּב) לְדַבְּיָקוֹת, נְעִימוֹת, עֲרָבוֹת, יְדִידוֹת, חֲבִיבוֹת, חֲשִׁיקוֹת, מְתִיקוֹת (ה' יתברך) – עַד כְּלוֹת נַפְשוֹתֵם מֵהֶם".

בענין זה של מיתת שני בני אהרן, נדב ואביהוא, מובא בזהר הקדוש ("אחרי מות"): "אמר רבי יוסי: ביום הכיפורים נתקן לקרוא פרשה זו (מיתת נדב ואביהוא), (כדי) לכפר על ישראל... מפני שמיתת בני אהרן מכפרת על ישראל. על-כן, ביום זה קוראים פרשת "אחרי מות" – כדי שישמעו העם ויצטערו על אוֹבְדָנָם שֶׁל הַצְדִּיקִים, ויתכפר להם על עונותיהם".

ועוד מוסיף שם הזהר: "כֹּל (אָדָם) שֶׁמִּצְטָעֵר עַל אוֹבְדָן צְדִיקִים (נָדָב וְאַבִּיהוּא), או מוֹרִיד דְּמְעוֹת עֲלֵיהֶם, הַקֵּב"ה מְכַרִּיז עָלָיו בְּשָׁמַיִם, וְאוֹמֵר "וְסֵר עֲוֹנוֹ וְחַטָּאתָהּ תְּכוּפֵר". ולא עוד, (אלא) שלא ימותו בניו בחייו, ועליו אוֹמֵר הַכְּתוּב (ישעיה נג'): "יִרְאֶה זֶרַע יִאֲרִיךְ יָמִים וְחַפֵּץ ה' בִּידוֹ יִצְלַח".

וצריך להבין ענין זה. והלא נדב ואביהוא חטאו בהקריבם אש זרה לפני ה', כמו שכתוב: "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֱהֲרֹן נָדָב וְאַבִּיהוּא אִישׁ מִחֲתָתוֹ... וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה... וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'". ואיפה

מצינו שצריכים לבכות ולהצטער על החוטא, ובזה יתכפר לנו, ועוד נזכה לברכות שאומר הזהר הקדוש? תחילה נקדים להביא מה שהביא רש"י, על הכתוב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ": "וְנִקְדַּשׁ בְּכַבּוּדִי. אֵל תִּקְרָא 'בְּכַבּוּדִי', אֲלָא 'בְּמַכּוּבְדִי'. אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְאֱהֲרֹן: אֱהֲרֹן אַחִי, יוֹדֵעַ הִייתִי שִׁיתְקַדֵּשׁ הַבַּיִת בְּמִיּוֹדְעָיו שֶׁל מְקוֹם, וְהִייתִי סְבוּר אוֹ בִי אוֹ בְךָ (=אֱהֲרֹן). עַכְשָׁיו רוּאָה אֲנִי שְׁהֵם (=נָדָב וְאַבִּיהוּא) גְּדוֹלִים מִמֶּנִּי וּמִמֶּךָ (שְׁהָרִי הַקֵּב"ה נִקְדַּשׁ בָּהֶם)".

דהינו, כבר מראש, עוד לפני שהוקם המשכן, בחר הקב"ה בנדב ואביהוא לקדש את שמו ביום הקמת המשכן, על-ידי מיתתם, ועל-כך אמר למשה (שמות כט' מג'): "וְנִעַדְתִּי שְׁמָהּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבּוּדִי". אל תקרא "בְּכַבּוּדִי", אלא "בְּמַכּוּבְדִי" – אלו נדב ואביהוא שימותו על קדושת ה' יתברך.

וצריך להבין גם ענין זה. שכן, במה זכו נדב ואביהוא לקדש את שמו יתברך? פתח דברינו יאיר במעשה העקיפה של יצחק אבינו, בכתוב: "וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֶת לְשַׁחַט אֶת בְּנוֹ. וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאָה ה'... וַיֹּאמֶר אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעָר... וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בְּסֶבֶךְ בְּקִרְבָּנוֹ וַיִּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנוֹ".

ומצינו במדרש תנחומא (שלח יד'), והובא בפירושו רש"י זצ"ל בפרשת העקיפה (בראשית כב, יד'): "וַיִּקַּח (אַבְרָהָם)

את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו, על כל עבודה שעשה ממנו(מהאיל), היה מתפלל (אברהם), ואומר: יהי רצון, שתהא (פעולה) זו, כאילו היא עשויה בבני, כאילו בני **שחוט**, כאילו דמו זרוק, כאילו הוא מופשט, כאילו הוא נקטר ונעשה דשן. וזהו שאמר מלאך ה' לאברהם, לאחר שהקריב את האיל תחת יצחק: "כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנו את יחידך".

ולכאורה לא מובן הכתוב. וכי אברהם לא חשך את בנו, והעלה את בנו יצחק יחידו, לעולה? בודאי שלא אלא, על-ידי שהקריב אברהם את האיל לעולה, והיה מתפונן בכל פעולה ופעולה שהוא עושה כן בבנו, נחשב לו שהקריב את בנו יצחק לעולה ממש בפועל. וזהו שברך המלאך את אברהם, "כי יען אשר עשית את הדבר הזה". כלומר, על-ידי מחשבתך הטובה לשחוט את בנו, הנה הקב"ה צרף מחשבה זאת למעשה, ולכן בפועל ממש "לא חשכת את בנו את יחידך" – והעלתה את יצחק לעולה לפניו יתברך.

וראוי להוסיף מה שהקשה ה"ישמח ישראל", על הכתוב: "וירא והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו". שהרי, צריך היה הכתוב לומר "איל אחד נאחו בקרניו", ומהו "איל אחר"? וכי היו שני אילים? והרי היה רק איל אחד! אם כן, מי הוא האיל הראשון?

אומר על-כך ה"ישמח ישראל": אל תקרא "איל אחר", אלא "איל אחר"? שאברהם היה צריך "איל אחר" – קרבן נדבה במקום יצחק, שלא עלה ולא נשחט על המזבח. ומיהו איל אחר שהיה קרבן נדבה? אומר ה"ישמח ישראל": אלו נדב ואביהוא. ובכתוב "וישא אברהם את עינו וירא והנה איל אחר" – רמזו אותו איל/קרבן, הא כיצד?

הנה, בתיבה "וישא" האות ו' של "וישא" רומזת על חומש ויקרא. האות י' של "וישא" רומזת לפרק י' בחומש. האות ש' של "וישא" רומזת לפרשת "שמיני". והאות א' של "וישא" רומזת לפסוק א' בפרשת שמיני. וזה הפסוק המתקבל: "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתנו ויתנו בהן אש וישמו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם ותיצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'".

ולכן, אומר ה"ישמח ישראל", בני אהרן, נדב ואביהוא, הם ה"איל האחר", ה"קרבן נדבה" תמורת יצחק אבינו שלא עלה לעולה. ויש לומר, ששמות בני אהרן רומזים על-כך. הנה "נדב" רומז על קרבן הנדבה, "אביהוא" הם אותיות "אבי – הוא" – דהינו, הוא הנדבה של אבי האומה, הוא אברהם אבינו.

רמז נוסף: הזוהר הקדוש (אחרי מות) שואל: מדוע כתוב בתורה "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו"?

והלא ראוי לכתוב "אחרי מות נדב ואביהוא". אלא, אומר הזוהר, שמאחר והיה גילם של נדב ואביהוא מתחת לעשרים שנה, הרי הם ברשות אביהם, ולכן כתוב "אחרי מות שני בני אהרן" (וכן כתב ה"מגלה צמוקות").

והנה, לפי המפרשים היה גיל נדב יט' שנים, ואביהוא היה בן יח'. ושניהם ביחד – שנותיהם היו ל"ז בדיוק, כמנין שנות יצחק אבינו בשמן העקידה. (וכן מצינו במדרש (תנחומא פקודי יא), שבאותו יום שנוולד יצחק, א' בניסן, מתו שני בני אהרן נדב ואביהוא.

מכל זה נמצאנו למדים, שנדב ואביהוא היו צדיקים וקדושים, שמסרו את נפשם על קידוש ה', מתוך פונה להיות "עולה נדבה" במקום יצחק, כדי למלאות את מחשבתו של אברהם אבינו.

ולכן קוראים אנו פרשה זו ביום הכיפורים מפני שמיתת צדיקים מכפרת על ישראל. ועל-כן, "כל (אדם) שמצטער על אובדן צדיקים (נדב ואביהוא), או מוריד דמעות עליהם, הקב"ה מכריז עליו בשמים, ואומר "וסר עונך וחסאתך תכופר". ולא עוד, (אלא) שלא ימותו בניו בחייו, ועליו אומר הכתוב (ישעיה נג'): "יראה זרע יאריך ימים וחפץ ה' בידו יצלח". (ע"פ הספר "נדב ואביהוא")

"לא תלך רכיל בעמידך" (יט' טז')

רבי נפתלי אמסטרדם מחכמי המוסר בסוף המאה ה-יט' ובראשית מאה זו, היה מדקדק כל ימיו במוצא פיו, וביותר היה נזהר, שלא להיכשל חלילה באבק לשון הרע, כשבאו אצלו אנשים לדון תורה. פעם בפעם עורר רבי נפתלי את בני עדתו לכך, שרבים וטובים מתירים לעצמם לזלזל באיסור חמור זה מן התורה. ובין השאר היה אומר: ראיתי אנשים, המבקשים להם היתר של מאה רבנים בכדי לשאת אשה שניה, בשעת הצורך, וכידוע אין זה, אלא איסור מדרבנן(של החכמים), ומדוע אין אנשים מבקשים היתר של מאה רבנים כדי להשמיע דברי רכילות ולשון הרע, שזהו איסור גמור מן התורה, ואחת מן העבירות החמורות ביותר...! **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשָּׁבוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 צִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִייר תשע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבָר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהַבְּדִלְתֶם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה... וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאַבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"

על הפתוב, "וְהַבְּדִלְתֶם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה... וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים", כותב הרה"ק דוד הופשטטר, בספרו "דַּרְשׁ דָּוִד": צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁיֵּשׁ מַעֲלָה מְיוֹחֶדֶת בְּמִינָה כְּאֶשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִמְנָע מֵאֲכִילַת בְּעָלֵי חַיִּים טְמֵאִים. שָׁפָן, הַקַּב"ה אֹמֵר "וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים... לְהִיּוֹת לִי". וּבְאֵר הַמַּלְבִּי"ם (שְׁמוֹת כְּבִי, ל'), כִּי "מָה שֶׁנֶּאֱמָר 'תִּהְיוּ לִי' - הֵינּוּ שֶׁתִּהְיוּ שְׁלִי, שְׁלֵא תִהְיוּ תַחַת (הַשְּׁגָחַת) הַטְּבַע וְהַמַּעֲרָכָה, (אֶלָּא) רַק תַּחַת הַהֲנָהֳגָה הַנְּסִית... (ה)מוּבְדָלֶת מִחוּקֵי הַטְּבַע". (דְּהֵינּוּ, תִּהְיוּ שְׁלִי, וּמִמִּילָא תַחַת הַשְּׁגָחַת). וְכֵן מְצִינּוּ בְּמַכִּילְתָא (מִשְׁפָּטִים פ', כ'): "וְאֲנִשֵּׁי קִדְשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשְׂרָא בִשְׁדָה טְרַפָּה לֹא תֹאכְלוּ, רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר: כְּשֶׁאַתֶּם קְדוֹשִׁים הָרִי אֶתֶם שְׁלִי".

כְּלוּמָר, הַקַּב"ה מְבַטֵּיחַ לָנוּ, שֶׁכְּאֶשֶׁר אָנוּ נִמְנָעִים מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, אֵין אָנוּ צָרִיכִים לְדַאוֹג כָּלֵל מִהַנְּהַגַת הַטְּבַע וְהַמַּקְרָה. שָׁפָן, אֹמֵר הַקַּב"ה: אַתֶּם שְׁלִי וְתַחַת הַשְּׁגָחַתִּי הַפְּרָטִית. וּמֵאִידָךְ מְצִינּוּ, שֶׁכְּאֶשֶׁר אֵין פּוֹרְשִׁים מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים וְנִגְעָלִים בָּהֶם, נוֹהֵג הַקַּב"ה בְּהַנְּהַגָה הַפּוּכָה, וְאֵינוּ מִשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, אֶלָּא מִנִּיחָם תַּחַת חֻקֵי הַטְּבַע, כְּפִי שֶׁאָמְרוּ חז"ל בְּ"תוֹרַת הַכֹּהֲנִים" (פ', י'): "וְאֵם לֹא (שֶׁאֵין אַתֶּם פּוֹרְשִׁים מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים), הָרִי אֶתֶם שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וְחַבְרִיו" (=כּוּחוֹת הַרְשָׁע).

וּצְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מָה הַעֲנִין הַמְּיוֹחֵד שֶׁיֵּשׁ בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, שֶׁעַל-יָדֵי שֶׁהָאֵדָם נִמְנָע מֵהֶם הוּא זוֹכֵה לְקַשֵּׁר מְיוֹחֵד עִם הַבּוֹרָא וְלְהַשְּׁגָחַתוֹ הַפְּרָטִית (כְּפִי שֶׁאֹמְרִים חז"ל: "הָרִי אֶתֶם שְׁלִי"). וְעוֹד יוֹתֵר יֵשׁ לָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה שֶׁל מַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, שֶׁהָרִי אָמְרוּ חז"ל (תוֹרַת הַכֹּהֲנִים, "אַחֲרֵי מוֹת"): "הַשֶּׁכֶן אַתֶּם בְּתוֹךְ טְמֵאִים" אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵם טְמֵאִים, שְׁכִינָה בִּינֵיהֶם". אִם כֵּן, מִדּוּעַ כְּאֶשֶׁר נִגְעָלִים יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, אֵין הַקַּב"ה שׁוֹכֵן בְּתוֹכָם?

אֶלָּא, שֶׁבְּשִׁירַת הָאֲזִינוּ נֶאֱמָר (דְּבָרִים ל"ב, טו'-כ'): "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאוֹן וַיִּבְעֵט... וַתִּשְׁכַּח אֵל מַחֲלָלָךְ... וַיֹּאמֶר אֲסַתִּירָה פְּנֵי מֵהֶם אֲרָאָה מָה אַחֲרֵיתֶם כִּי דוֹר תִּהְפָּכֶת הֵמָּה בְּנִים לֹא אֲמֵן בָּם". דְּהֵינּוּ, הַשְּׁגָחַת ה' עַל יִשְׂרָאֵל תְּלוּיָהּ בְּמִידַת הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן, כְּאֶשֶׁר "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאוֹן וַיִּבְעֵט", וְכְּאֶשֶׁר יִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים "בְּפָנִים לֹא אֲמֵן בָּם", אֲזִי "אֲסַתִּירָה פְּנֵי מֵהֶם" - הַקַּב"ה מְסַתֵּיר אֶת פְּנֵיו, וְלֹא מִשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִנִּיחָם בְּיַד הַטְּבַע. אוּלַּם, כְּאֶשֶׁר פְּנִיָהם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים, וְלֹא רַק כְּאֶשֶׁר הֵם נְתוּנִים בְּרוּם הַמַּעֲלָה, אֶלָּא אֶף כְּאֶשֶׁר הֵם חוֹטְאִים לוֹ, מְכַל מְקוּם הוּא יִתְבָּרַךְ "שֶׁכֵּן אַתֶּם בְּתוֹךְ טְמֵאִים", וְלִמְרוֹת שֶׁהֵם טְמֵאִים בְּחַטָּאֵיהֶם - שְׁכִינָה בִּינֵיהֶם.

אֲבָל, כֹּל זֶה כְּאֶשֶׁר אֵין יִשְׂרָאֵל נִגְעָלִים בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, הַמְטַמְטְמִים אֶת הַלֵּב. שָׁפָן, כְּאֶשֶׁר אוֹכֵל הָאֵדָם מֵאֶכֶל אֲסוּר, נֶאֱטָם לְבוֹ וְנִעֲשָׂה סְגוּר וְחִתוּם, וְאֵין הוּא מְסוּגֵל לְרֵאוֹת וְלִהְבִּין אֶת יָד ה', הַמְּכַוֶּנֶת אוֹתוֹ לְדַרְךְ הַנְּכוֹנָה.

כְּפִי שֶׁדָּרְשׁוּ חז"ל עַל הַפְּתוּב (וַיִּקְרָא יֵא, מ"ז): "אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשְּׂרָץ הַשְּׂרָץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם". אֵל תִּקְרִי, "וְנִטְמַתֶּם", אֶלָּא, "וְנִטְמַתֶּם" (לְשׁוֹן טְמֵאוּם) (יוֹמָא לט').

וְלָכֵן "כְּפִי לֵים מְכַסִּים", כִּיּוֹן שֶׁלְבוֹ נֶאֱטָם, נְחַתֵּם וְנִסְתָּר, כֵּן מִידָה כְּנִגְדַת מִידָה הַקַּב"ה נִגְעָלִים וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ (=מְסַתֵּיר אֶת פְּנֵיו מִמֶּנּוּ), וּמִנִּיחוֹ בְּיַד הַשְּׁגָחַת הַטְּבַע וְהַמַּקְרָה, רַחֲמָנָא לִיצְלוּ. יְהִי רְצוֹן שְׁנִזְכָּה לְשִׁמּוֹר תְּמִיד עַל קְדוּשַׁת וּפְשָׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים, וְכֵן נִזְכָּה לְהַשְּׁגָחַתוֹ הַפְּרָטִית שֶׁל הַבּוֹרָא עֲלֵינוּ, אֲמֵן. "לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תַעֲוִנוּ"

עַל הַיָּצָר הָרַע כְּתוּב בְּגִמְרָא (ע"ז כ'): "אָמְרוּ עָלָיו, עַל מַלְאָךְ הַמּוֹת, שֶׁכָּלוּ מְלֵא עֵינָיִם, (ו)בְּשַׁעַת פְּטִירַתוֹ שֶׁל חוֹלָה, עוֹמֵד (מַלְאָךְ הַמּוֹת) מַעַל מְרָאשׁוֹתָיו (שֶׁל הַחוֹלָה), וְחָרְבוּ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, וְטִיפָה שֶׁל מְרָה תְּלוּיָהּ בּוֹ (=עַל הַחֶרֶב). כִּיּוֹן שֶׁ(ה)חוֹלָה רוֹאֶה אוֹתוֹ (=אֶת מַלְאָךְ הַמּוֹת שֶׁהוּא מְלֵא עֵינָיִם), מְזַדְעָזַע וּפּוֹתַח אֶת פִּיו, וְזוֹרְקָה (=זוֹרֵק מַלְאָךְ הַמּוֹת אֶת הַטִּיפָה הַמְרָה) לְתוֹךְ פִּיו (שֶׁל הַחוֹלָה). מִמֶּנָּה מַת (הַחוֹלָה), מִמֶּנָּה מְסַרִּיחַ, (ו)מִמֶּנָּה פְּנֵיו מוֹרִיקוֹת".

בְּסִפְר "לִלְקוּט דָּוִד" מוּבָא בְּשֵׁם הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁ"וְלֹא תַעֲוִנוּ" פִּירוּשׁוֹ - לֹא תַעֲשׂוּ וְתִרְבּוּ עֵינָיִם לְמַלְאָךְ

המנות. הא כיצד?

אלא צריך לדעת, שמכל ראיה אסורה שהאדם מסתכל, נוספת עין **למלאך המות**, ובשעת מיתת האדם, הוא רואה את **מלאך המות** מלא עיניים - אותן עיניים שנוצרו מכל הסתכלות שלו על העריות - ומפחד המראה הנורא הזה מזדעזע האדם ופוחח את פיו, **ומלאך המות** זורק לפיו את הטיפה המרה ל"ע. לכן, כמה חשוב לנו לשמור על שמירת העיניים בכל מצב, שהרי מכל ראיה אנו נותנים כח ליצר הרע שמחכה לנו ביום הפקודה, כדי להזיק לנו.

ולכן חובה קדושה לאדם, שיזהר ביותר כשהוא מתהלך בחוץ, בדרךים, שלא להסתכל על הנשים ההולכות בפריצות בדרך. וצריך להשפיל עיניו למטה. ולכך התפונה התורה הקדושה (בראשית לח, כא): **"איה הקדושה הוא בעינים על הדרך"** - היכן היא הקדושה של האדם? - **"הוא בעינים על הדרך"**, כאשר שומר הוא את **עיניו בדרך**...
"והתקדשתם והייתם קדשים"

ערב אחד נשמע צלצול בבית אחד, הנמצא בבני ברק. האשה, ששהתה בבית באותו הזמן, הרימה את הטלפון, ומתהצד השני נשמע קול: **"הלו! אפשר לדבר עם יוסי?"**

"יוסי לא נמצא כעת בבית", ענתה האשה. **"מתי הוא יהיה?"** - המשיך הקול מהצד השני.

כאן נכנסה הסקרנות של בעלת הבית לפעולה: **"מי מחפש אותו?"** **"לא משנה"**, נשמע הקול מהצד השני. **"יוסי כעת עסוק בחלוקת מזון למשפחות נזקקות, הוא יגיע מאוחר יותר. האם להשאיר לו הודעה?"** **"לא תודה, אני אנסה מאוחר יותר"**, נשמע הקול מהצד השני, והשיחה ניתקה.

למחרת, חזר המקרה על עצמו, ושוב יוסי לא היה בבית. הפעם הוא היה עסוק בסידורים אחרים. גם לאחר מכן, יוסי לא היה בשעות בה התקבלה השיחה. ומאחר ובעלת הבית ראתה עד כמה זה חשוב למתקשר, היא הציעה את עזרתה. **"אולי תשאירי לי את הטלפון שלך, וכשיוסי יגיע הביתה הוא יצור איתך קשר?"** **"טוב, תודה"** - נשמע הקול מהצד השני - **"מספר הטלפון שלי הוא... ואפשר להתקשר אלי עד השעות המאוחרות"**.

בלילה שב יוסי. אשתו הגישה לו לאכול ולשתות. תוך כדי התענינותו כיצד עבר עליה היום, היא ספרה לו על האשה המסתורית שמחפשת אותו כבר מספר ימים. יוסי הרים את שפופרת הטלפון, וחיג למספר המבוקש. לאחר מספר שניות, נשמע קול מהצד השני. **"כן? מי שם?"** יוסי ענה: **"השאירו לי הודעה להתקשר לכאן. שמי הוא יוסי?"** הקול מהצד השני ענה: **"תודה שהתקשרת. האם בצעירותך למדת בירושלים?"** **"כן" - ענה יוסי - "אבל מי זו?"** **"רגע אחד" - ענתה האשה - "והאם למדת בחדר בשם...?"**

"כן" - ענה יוסי - "אבל מי זו?"

שוב ענתה האשה **"רגע אחד! והאם היה לך מלמד בשם...?"** **"כן"**. בטורם התאושש יוסי ושאל מי זו, נשאלה שאלה נוספת: **"האם אתה כועס עליו?"** יוסי היה נבוך לרגעים אחדים, והחל חופף בזכרונו. לאחר מספר שניות ספר לגברת מהצד השני:

"לפני כשלושים וחמש שנים למדתי בחדר הזה. בצעירותי, כלם קראו לי "קונדסון", כי בכל מעשה קונדס היתה ידי במעל. יום אחד, מספר ילדים מן החדר החליטו למלא מים בדלי, לקשור את הדלי לחבל, ואת החבל לדלת הכיתה - כך שכשיכנס המלמד, ישפף עליו הדלי עם המים. וכמוכן, כאשר המלמד נכנס... והוא היה רטוב עד לשד עצמותיו. מי עשה את זה? שאג המלמד, ואותה קבוצה של ילדים הצביעה עלי: 'יוסי עשה את זה!' המלמד לקח אותי החוצה, ושם הפליא בי את מכותיו. תוך כדי זאת אני בכיתי והתחננתי, שזה לא אני. 'זה אתה!' - אמר המלמד - 'כלם הצביעו עליך ואתה אשם!' בסיומו של היום המר הזה שבתי לביתי וספרתי שם. גם בבית לא בדיוק נפלטתי על און קשבת, ואמרו לי: 'גם אם לא עשית זאת, מאחר ואתה רגיל במעשי קונדס, האשימו אותך...' **"מדוע את שואלת אותי את כל השאלות הללו?" שאל יוסי. והקול מהצד השני השיב: **"המלמד הוא אבא שלי, והוא נפטר לפני כחמש. לפני מספר ימים בא אלי בחלום, ואמר לי, שלא נותנים לו להיכנס לגן עדן בשל מקרה זה, ונתנו לו רשות מיוחדת לבוא אלי ולומר לי את שמך. אני מבקשת בכל לשון של בקשה כי תמחל לו. האשימו אותך, כי היה עליו לחקור ולדרוש, ולא לפסוק ולחרוץ את דינך. בשמים לא שעו לו למרות העובדה כי התלמידים הצביעו עליך והאשימו אותך..."****

יוסי ההמום לא האמין למשמע אוזניו. לאחר שלשים וחמש שנים! המלמד היה ידוע כצדיק גדול, ועם כל זאת, הוא לא יכול לבוא למקומו ללא סליחתו של יוסי. **"כמוכן שאני סולח לו" - ענה יוסי - "תדעי לך, שכל פעם שאני נזכר בזה, אני חש כאילו כעת את הלעג והעלבון והמכות. אולם, אני סולח לו בלב שלם. אינני רוצה שיענש יהודי על-ידי".** השיחה נותקה. לאחר כחמש ימים, התקשרה אליו שוב אותה האשה, ואמרה: **"אבי שב אלי בחלום אתמול. הוא מודה לך. כעת נתנו לו אישור להגיע אל מקומו ואל נחלתו בגן עדן. אני מודה לך שנית."**

מבהיל הדבר!!! עד כמה חשובה בקשת הסליחה. שאף שהאדם צדיק, כשיש בידו מעשה זה - לא ינצל מעונש - ודוחים אותו ממקומו בגן עדן. ורק בזכות זכויותיו שעמדו לו, נתנו לו רשות לשוב בחלום לבתו, ולבקשה לפנות לבקש סליחה. (**"ויקרה מפנינים"**) **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53 ר"ת 20:34

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זְקִנְךָ" (יט' כז')

עַל הַכְּתוּב, "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זְקִנְךָ", פֶּרֶשׁ רַש"י: "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם" זֶה הַמְשֻׁוּה צְדָעִי לְאַחֲרֵי אוֹזְנוֹ וּלְפִדְחָתוֹ, וְנִמְצָא הִיקָף רָאשׁוּ עָגוּל סְבִיב".

וְהוֹסִיף הָאֲרִיזוֹ"ל דְּבָרִים נְחָרְצִים בְּעֵינָיו זֶה, וְכָתַב בְּ"טַעְמֵי הַמִּצְוֹת" (קְדוּשִׁים): "אַזְהַרְתָּ פֶּאת הָרֹאשׁ בְּכָל פֶּעַם שְׁעוֹשֶׂה מִצְוָה, אִינוּ מִסְפִּיק לוֹ בְּמָה שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ, אֲלֵא שִׁיכּוֹן בְּעִשְׂיָתָהּ לְקִים מִצְוֹת בּוֹרָאוּ בְּכָךְ... (וְלָכֵן) בְּמִצְוֹת הַפֶּאֶה, כְּשֶׁהוּא מִסְתַּפֵּר יְכוֹן שְׂאִינוּ מִנִּיחַ לְשַׁחַת פֶּאת הָרֹאשׁ מ-ב' צְדָדִיו וְגַם פֶּאת הַזְּקָן".

הִנֵּה, כִּי כֵן דְּבַר בְּעֵתוֹ לְהַתְּבוֹנֵן בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל מִצְוָה יִקְרָה זֶה לְהַשְׁאִיר שְׁתֵּי פֶּאות הָרֹאשׁ שֶׁהִפְכוּ לְהִיּוֹת מְסִימְנֵי הַהִיכָר שֶׁל כָּל יְהוּדֵי שׁוּמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

וּכְפִי שְׁכוּתֵב רַבְּנוּ מְאוּרֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל ה"בֵּן אִישׁ חַי" (רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים מִבְּבֶל), עַל הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (מְגִלָּה י"ב): "מְרַדְּכֵי מוּכְתָר בְּנִימוּסוֹ".

"וְלִי הַפְּעוּט נִרְאָה לוֹמֵר, מָה שְׂאִמְרוּ (חז"ל) 'מְרַדְּכֵי מוּכְתָר בְּנִימוּסוֹ', הִינּוּ, שֶׁהָיוּ לוֹ פֶּאות גְּדוֹלִים, כִּי הַפֶּאות הֵן סִימְנֵים וְעֵדִים עַל הַיְהוּדוּת... אַף-עַל-פִּי שֶׁהָיָה קְרוֹב (מְרַדְּכֵי) לְמַלְכוּת וַיֵּשֶׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ עִם שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ... וְאֶפִּילוֹ יֵשֶׁב בֵּין מְאָה שָׂרִים נִיכָר שֶׁהוּא יְהוּדִי (בְּגִלְלַת הַפֶּאות)... (ו)עַל-כֵּן כְּמָה וְכְמָה צָרִיכִים לְהִיזָהַר (אָנוּ) בְּשְׁנֵי עֵדִים נֶאֱמָנִים אֵלוּ הָעוֹמְדִים אֶחָד מִיְמִין וְאֶחָד מִשְׂמָאל הַמְּעַטְרִים אֶתְכֶם בְּעִטְרָה שֶׁל הַיְהוּדוּת... וְרַק אֶבְקַשׁ שִׁיְהִיָּה בְּהֶם (בְּפֶּאות) שִׁיעוֹר הַנִּיכָר לְעֵינַי הַכֹּל, וְלֹא יִהְיוּ כְּעֹשְׂבִים הַקְּטָנִים עַל פֶּתַח הַקַּרְקַע... דָּאלוּ פְּסוּלִים לְעֵדוּת, הֵם כְּדִין קָטָן שְׁפָסוּל לְעֵדוּת, כִּי רַק הַגְּדוֹלִים נֶאֱמָנִים לְהַעֲיֵד...".

הִנֵּה, רוֹאִים אָנוּ שְׁלִפֵּי דְבָרֵי ה"בֵּן אִישׁ חַי" שְׁתֵּי הַפֶּאות הֵן בְּבַחֲיַנַּת שְׁנֵי עֵדִים הַמְּעִידִים עָלֵינוּ נֶאֱמָנָה, שְׂאֵנוּ יְהוּדִים שׁוּמְרֵי תּוֹרָה, בְּנֵי אֵל חַי.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵינָיו זֶה. שְׂכָן, מִדּוּעַ בָּחַר ה' יִתְבָּרַךְ בְּשְׁנֵי עֵדִים הַלְלוּ מִיְמִין וּמִשְׂמָאל לְהִיּוֹת סִימָן וְהִיכָר לְיְהוּדֵי נְאֻמָּר לְה' וְתוֹרָתוֹ.

נִקְדִים לְהַבִּיא מָה שְׂמְבוּאָר בְּסִפְרֵי הַחֲסִידוּת, בְּשֵׁם הָאֲרִיזוֹ"ל הַקְּדוֹשׁ (שַׁעַר הַכּוֹנֹת, דְּרוֹשׁ א' לְפִסְחָה), כִּי קְלִיפַת (=טוּמְאָת) פְּרַעָה וּמִצְרַיִם נִמְצְאָת בְּמִקּוֹם הָעֵרְף, כְּנִגְדַּת הַצְּוָאֵר. וְלָכֵן פְּרַעָה הוּא אוֹתִיּוֹת "הָעֵרְף" - לְרַמֵּז עַל מִקּוֹם הָעֵרְף, שֶׁהוּא כְּנִגְדַּת הַצְּוָאֵר, שֶׁהוּא מִקּוֹם צָר יוֹתֵר מִשְׂאֵר הַגּוֹף (וְכֵן גַּם מִצְרַיִם הוּא מְלִשׁוֹן מִיֶּצֶר, מִקּוֹם צָר).

וְהַעֲנִין הוּא, שְׂמָאחַר וְדָרְךְ עֵרְף הָאָדָם יוֹרֶדֶת הַשְּׁפָעַת הָרֹאשׁ (=הַדַּעַת וְהַמְחַשְׁבָּה) לְכָל חֲלָקֵי הַגּוֹף, הִנֵּה, קְלִיפַת טוּמְאָת מִצְרַיִם הִיְתָה בְּמִקּוֹם הָעֵרְף כְּדִי לְעַצוֹר יְרִידַת שְׁפַע זֶה לְכָל חֲלָקֵי הַגּוֹף, כְּדִי לְהַמִּית אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מוֹת רוּחָנִי, חָס וְשָׁלוֹם. עַל-כֵּן, עִיקָר הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר הוּא לְעִשׂוֹת פִּירוּד בֵּין הַמֶּלֶךְ לְבֵין הַלֵּב. וְזֹאת, כִּי רְצוֹן הַיֶּצֶר הוּא שְׁעֵסֵק הַתּוֹרָה יִשְׂאֵר בְּמַח, כְּדִי שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַלֵּב.

עֲתָה מְבוּאָר הֵיטֵב מָה שְׁכָתַב הָאֲרִיזוֹ"ל, כִּי פְּרַעָה הוּא אוֹתִיּוֹת "הָעֵרְף", שֶׁהִיא קְלִיפָה כְּנִגְדַּת הַצְּוָאֵר הַרוּצָה לְעִשׂוֹת פִּירוּד בֵּין הַמֶּלֶךְ, שְׂנִמְצָא בְּרֹאשׁ, לְבֵין הַלֵּב, שְׂכָן הַחִיבוּר וְהַקְּשָׁר בֵּין הָרֹאשׁ/הַמֶּלֶךְ לְבֵין הַלֵּב הוּא עַל-יְדֵי הַצְּוָאֵר, הַמְּתַבָּרֵם יַחַד.

וְהוֹסִיף ה"זֶרַע קְדָשׁ" (קְדוּשִׁים): "אַבְל, כְּשֶׁחָס וְחָלִילָה (כְּאֲשֶׁר) הָאָדָם פּוֹגֵם אֶת מַעֲשָׂיו, וְאִינוּ הוֹלֵךְ אַחַר מַחְשַׁבַּת וְחִפְצַת הַנִּשְׁמָה שְׂבִמּוּחוֹ (שְׁרוּצָה לְעִשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ), אֲזִי הוּא עוֹשֶׂה מְסָךְ מִבְּדִיל (=בוֹנָה) בֵּין הַנִּשְׁמָה שְׂבִמּוּחוֹ, וְאִינָה (=הַנִּשְׁמָה) מִתְּפַשְׁטַת לְלִבּוֹ, שֶׁהִגֵּם שְׂמִיכִין וּמִתְבוֹנֵן בְּגְדוּלְתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ, וַיּוֹדַע שְׂטוּבָה הִיא הָעֵצָה לְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ כִּנ"ל, מְכַל מִקּוֹם (כְּאֲשֶׁר כַּח הַנִּשְׁמָה לֹא יוֹרֵד לְלֵב), נִפְשׁ הַבְּהִמִּית שָׂבוּ וְתִאֲוֹת לְבוֹ מִתְגַּבְּרִים, וְאִין לְבוֹ בְּרִשׁוּתוֹ, וְהַלֵּב חוֹשֵׁב בְּתִאֲוֹת וְחוֹמְרִיּוֹת, וְאִינוּ יוּכָל לְהַדְּבִק בּוֹ יִתְבָּרַךְ... כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (יְשַׁעְיָה נט', ב'): 'כִּי אִם עֲזַנְתִּיכֶם הָיוּ מְבַדְּלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטָּאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים', וְכְמוֹ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים לח, ה'): 'כִּי עֲזַנְתִּי עֲבָרוּ

ראשי'. ואינו מרגיש בנפשו כלל השראת חלק אלקי שבו (=את כח הנשמה), כי **(הנשמה)** אינה אצלו בהתגלות, אלא רק בהסתתר והעלם למאד, ומספיק מבדילים ומסתירים אותה **מלהאיר**..."

וממשיך ה"זרע קדש": "והנה, השם יתברך עשה צינורות, כדי שתלך החכמה **מהנשמה** שבמוחו ללב. והצינורות הם שערות הראש. כי כתוב בספרים, שהשערות הן חלולות, והוא לשון 'שער ופתח', ודרך שם הולכת כח **הנשמה** שבמח, ושערות הראש (=הפאות) הולכות עד נגד הזקן, ושערות הזקן הולכות עד נגד הלב, ובזה נמשכת החכמה מהמח עד הלב כנ"ל. וזהו שנאמר כאן: "לא תקפו פאת ראשכם" – שלא תגרמו בעונותיכם שיהיה מסך מבדיל בין המח ללב, שתקיפו... (ותעשו) מסך מבדיל, חס ושלום, סביב המח, כאומרם ז"ל (סוטה ג): '**עבירה** מלפפתו...'. – כדי שלא יתפשט כח הנשמה דרך הצינורות שהם השערות ללב, לא תגרמו בן, רק שתראו לעובדו יתברך, ושתתפשט כח **הנשמה** האלהית שבכם, ושתרגישו את החלק אלוה שבכם".

מביאור דבריו של ה"זרע אמת" אנו למדים, ששערות הפאות יוצאות מהמח ויורדות למטה אל הזקן, והזקן יורד אל הלב, כדי לחבר את ההשגות שבמח עם הלב ושאר האיברים. לא כמו שרצה פרעה (=אותיות "העורף") למנוע בכח **טומאתו** את התחברות המח ללב.

וראוי להוסיף מה שכתוב בפרקי אבות (ב, ט): "חמשה תלמידים היו לו, לרבן יוחנן בן זכאי... אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך ישרה (=מהי המידה הטובה ביותר) שידבק בה האדם... רבי אלעזר אומר: לב טוב. אמר להם (רבן יוחנן בן זכאי): רואה אני את דברי אלעזר בן ערוך מדבריכם...". ופרש רבנו עובדיה מברטנורא: "לפי שהלב הוא המניע לכל שאר הכוחות, והוא המקור שממנו נובעות כל הפעולות (=המידות)".

ומאחר והלב הוא שרש כל המידות, לכן תכלית האדם בעולם הזה היא להשליט את הנשמה שבמח על הלב, המפעיל את איברי הגוף לעשות מעשה. כפי שאומר האר"י הקדוש (שער הכוונות, דרוש א' לפסח), שתכלית עבודת האדם היא להגיע למדרגת "מח שליט על לב". שהרי, המח הוא משכן הנשמה הקדושה ושרש המחשבה והדעת, ושם אין שום תשוקה ותאוה לדברים **הגשמיים**.

ועוד כתוב בספרים הקדושים, שעיקר תפקיד המח שהוא משכן הנשמה, ללמד ולהשכיל, והוא אף מזהיר את האדם להתרחק מן הרע ולהתקרב לטוב. לעומת זאת, הלב, שהוא שרש המעשה, נוטה יותר **לרע, לתאות ולחמרניות** של העולם הזה. לכן, כאמור, תפקיד האדם הוא "להמליך" את המח על הלב, כדי שיוכל האדם לשלוט ולהכניע את **תאות לבו**, ולא יבוא לידי חטא, חלילה.

(ויש לתת בזה רמז וסימן, שבכל מעשה שהאדם רוצה לעשות הוא צריך לזכור תמיד את ראשי התיבות של "**מעשה**" – **מח שליט על הלב**).

מעשה יאירו עינינו להבין את הרעיון הנשגב של ה"זרע קדש", שמה שהזהיר הכתוב: "לא תקפו פאת ראשכם", הכוונה היא שלא תקיפו את פאת ראשכם בחומת ברזל, למנוע מהחכמה שבמח לרדת ולהשפיע על הלב, אלא תחברו אותם יחד, על-ידי שתשאירו את פאות הראש צומחות ממקום המח ויורדות כלפי מטה לזקן, כדי לחבר מח ולב.

על-פי האמור נשכיל להבין, מדוע הפאות הן סימן ההיכר של כל יהודי. שכן, מאחר וקבלנו את התורה מהר סיני, כדי לקיים את מצותיה, הנה, אי-אפשר לקיים את המצוות, אלא רק אם נוכה להשליט את המח (שמבין את התורה) על **יצר הרע** שבלב. ולכן, שתי הפאות הראש המחוברות בין המח על-ידי שני העדים הנאמנים, כדי לומר לאדם שיש בכוחו להשליט את התורה שבמוחו על **תאות הלב**, בבחינת מח שליט על הלב. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"לא תלך רכיל בעמך" (יט' טז)

רבי נפתלי אמסטרדם מחכמי המוסר בסוף המאה ה-יט' ובראשית מאה זו, היה מדקדק כל ימיו במוצא פיו, וביותר היה נזהר, שלא להיפשל חלילה באבק לשון הרע, כשבאו אצלו אנשים לדין תורה.

פעם בפעם עורר רבי נפתלי את בני עדתו לכך, שרבים וטובים מתירים לעצמם לזלזל באיסור חמור זה מן התורה. ובין השאר היה אומר: ראיתי אנשים, המבקשים להם היתר של מאה רבנים בכדי לשאת אשה שניה, בשעת הצורך, וכידוע אין זה, אלא איסור מדרבנן (=של החכמים), ומדוע אין אנשים מבקשים היתר של מאה רבנים כדי להשמיע דברי רכילות ולשון הרע, שזהו איסור גמור מן התורה, ואחת מן העבירות החמורות ביותר...!?

בית שלום לכל ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:53 ר"ת 20:34

bnei-zion.com

עַרְשׁ"ק ה' אֵייר תשע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבָר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, לְעוֹלָם יִשְׁכְּבוּ אָדָם לְבֵית הַכְּנֶסֶת" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

צָרִיף לְדַעַת, שְׁמַעְלַת הַתְּפִילָה בְּצִיבוֹר הִיא רְבָה וְעֲצוּמָה לְאֵין עָרוֹף, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף לְהִקְפִיד וּלְהִזְהָר עַל-כֵּךְ מְאֹד, כְּפִי שְׁשֻׁנֵנוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת ו'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעָה שֶׁבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְלֹא מֵצֵא בָּהּ עֲשָׂרָה, מִיָּד הוּא **כּוֹעֵס**, שְׁנֵאמַר (יְשַׁעְיָה נ'): 'מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ? קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה"'. וְכֵן שְׁנֵינוּ בַּגְּמָרָא (שָׁם ח'): "דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָנָן: מָאי דְכָתִיב (תְּהִלִּים סט) 'וְאֲנִי תִפְלְתִי לְךָ ה' עַת רְצוֹן? אֵימְתִי 'עַת רְצוֹן'? בְּשַׁעָה שֶׁהַצְּבוֹר מִתְּפַלְלִים... תִּנְיָא נְמִי הָכִי, רַבִּי נָתַן אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁאֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בְּתִפְלְתָן שֶׁל רַבִּים? שְׁנֵאמַר: 'הֵן אֵל כְּבִיר וְלֹא יִמָּאָס', וְכָתִיב (תְּהִלִּים נה, יט): 'פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב לִי, כִּי בְּרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי"'. "

וְלָכֵן אוֹמְרַת הַגְּמָרָא (שָׁם מו'): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, לְעוֹלָם יִשְׁכְּבוּ אָדָם לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּדִי שְׁיִזְכֶּה וְיִמְנֶה עִם עֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים, שְׁאֵפְלוּ מֵאָה בָּאִים אַחֲרָיו, קָבַל עָלָיו שָׂכָר כָּלָם. 'שָׂכָר כָּלָם' סְלֵקָא דְעַתְדָּא (=שָׂכָר כָּלָם אַתָּה מַעֲלָה עַל דְעַתְדָּא)? אֵלָּא אֵימָא, נוֹתֵנִים לוֹ שָׂכָר כְּנֶגֶד כָּלָם"'. "

וְכָאֵן הַמְּקוֹם לְהִבְיָא מְדַבְּרֵי רַבְנּוּ הָאֵרִיז״ל בְּ"שַׁעַר הַכּוֹנֹת" (עֲנִין בֵּית הַכְּנֶסֶת, דף ג'): "מִצְוָה עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת מְעַשְׂרָה רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. (ו) צָרִיף שְׂאֵחַר שְׁיָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַד מְעַשְׂרָה רֵאשׁוֹנִים. לֹא יֵצֵא מִשָּׁם עַד שְׁיִשְׁלִים תְּפִילָתוֹ שָׁם. לֹא כְּאוֹתָם הַנוֹהֲגִים לְהִיּוֹת מְעַשְׂרָה רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת זֶה. וְאַחַר-כֵּךְ חוֹזְרִים וְהוֹלְכִים לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֲרָי... שְׁלֹא הָיוּ שָׁם מְעַשְׂרָה רֵאשׁוֹנִים (כְּדִי לְהִשְׁלִים מִנֵּין). טְעוּת הִיא בְיָדָם, וְלֹא תִחְשַׁב (לָהֶם) לְמִצְוָה כָּלָל... (ו) הַנְּכַנְס לְבֵית הַכְּנֶסֶת צָרִיף לְהִיזְהָר מְאֹד לְהִתְעַכֵּב מְעַט בְּפִתּוֹחַ קוֹדֵם שְׁיִכְנֵס וּלְהִרְאוֹת עֲצֻמוֹ יָרֵא וְחָרָד וּמְזוֹדְעוּעַ לְהִיכְנֵס בְּהִיכָל מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְעֲנִין זֶה מוֹעִיל מְאֹד אֶל הַשְּׁלִימוֹת שֶׁל הָאָדָם וְאֶל הַהֲשָׁגָה, וְזֶה סוּד הַפְּסוּק 'וּמִקְדָּשֵׁי תִירְאוּ', גַּם זֶה מָה שְׁכָתוּב בַּגְּמָרָא בְּעֲנִין אַחֲתוּפַל שְׁלַמְדוֹ לְדוֹד עָלָיו הַשְּׁלוֹם... בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלָךְ בְּרָגֶשׁ וְרִמּוֹ, גַּם כְּאֵן עֲנִין בְּרָגֶשׁ, שְׁיִתְרַגַּשׁ הָאָדָם וְיִזְדְּעוּעַ בְּעַת כְּנִיסָתוֹ בְּבֵית אֱלֹהִים, שֶׁהוּא בֵּית הַכְּנֶסֶת"'. וְכָתֵב הַמַּהֲרָשׁ"א בְּ"חִידוּשֵׁי אַגְדוֹת", שֶׁהֵטַעַם שְׁעַשְׂרָה רֵאשׁוֹנִים מְקַבְּלִים שָׂכָר כְּנֶגֶד כָּלָם הוּא, שְׁבָכַל עֲשָׂרָה יְהוּדִים הַשְּׁכִינָה שׁוֹרֶה שָׁם. וְהֵנָּה, אֵלֶּה הַעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים הִבְיָאוּ אֶת הַשְּׁכִינָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאֵלוֹ הִבְיָאוּ אַחֲרֵיהֶם אִינָם עוֹשִׂים כָּלוּם, רַק מָה שְׁמִתְפַלְלִים עִם הַעֲשָׂרָה שֶׁהִבְיָאוּ אֶת הַשְּׁכִינָה.

וְצָרִיף לְהִבִּין, מִדּוּעַ כָּל אַחַד מֵהַעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים הַמְּבִיאִים אֶת הַשְּׁכִינָה, שְׂכָרָן כְּנֶגֶד כָּל אֵלוֹ שְׁבָאִים אַחֲרֵיהֶם? כְּדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה, נִקְדִּים לְהִבְיָא מָה שְׁמְבוּאָר עַל-יְדֵי בְּעַל הַתְּנַיָּא בְּ"שַׁעַר הַיְחוד וְהָאֻמוּנָה", הַפּוֹתֵב בְּשֵׁם הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א: "הֵנָּה, כְּתִיב: 'לְעוֹלָם ה' דְּבָרָךְ נִצָּב בְּשָׁמַיִם'. וּפְרַשׁ הַבַּעַשׁ"ט זצ"ל, כִּי (דְּבָרֵי ה' יִתְבָּרַךְ, עֲשֶׂרֶת הַמְּאֻמְרוֹת שְׁאֵמַר)... 'הִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם' וְגו', (ה) תִּיבוֹת וְ(ה) אוֹתִיוֹת (ה) אֵלוֹ הֵן נִיצְבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ הַרְקִיעַ, הַשְּׁמַיִם... לְהַחֲיוֹתָם לְעוֹלָם, כְּדְכָתִיב (=כְּמוֹ שְׁכָתוּב): 'וְדְבָרֵי חַיִּים וְקִימִים... לְעַד'.

כִּי אֵילוֹ הָיוּ הָאוֹתִיוֹת מְסֻתְּלָקוֹת כְּרָגַע, חָס וְחֻלְיָה, וְחוֹזְרוֹת לְמִקּוּרָן, הָיוּ כָּל הַשְּׁמַיִם (חוֹזְרִים) (ל) אֵין וְאַפְסֵי מִמֶּשׁ, וְהָיוּ כָּלָא הָיוּ... וְכֵן בְּכָל הַבְּרוּאִים שְׁבָכַל הָעוֹלָמוֹת, הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים... אֵילוֹ הָיוּ מְסֻתְּלָקוֹת... חָס וְחֻלְיָה הָאוֹתִיוֹת מְעַשְׂרָה (ה) מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֵן נִבְרָאת הָאֶרֶץ... הִיתָה (כָּל הַבְּרִיאָה) חוֹזֶרֶת לְאֵין וְאַפְסֵי"'. "

כְּלוּמַר, הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ מְבָאָר לָנוּ, שְׁלֹא נִטְעָה לְהִבִּין כִּי מָה שְׁבָרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת הִיָּה רַק פְּעַם אַחַת בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וּמֵאֵז קָיָם הָעוֹלָם בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. אֵלָּא, צָרִיף לְדַעַת, כִּי כָּל הַיְקוּם כָּלוּ, שְׁנִבְרָא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, עוֹמֵד וְקָיָם עַל-יְדֵי אוֹתָם עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת - "הִי אֹר", תְּדַשָּׂא הָאֶרֶץ, "יְקוּוּ הַמַּיִם" וכו' - וְהֵם הַמְּחַיִּים וּמְקִימִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל רְגַע וְרְגַע. וְאוֹתָן הָאוֹתִיוֹת, שֶׁל עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת אֵלוֹ, נִיצְבוֹת בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כְּלָה לְהַחֲיוֹתָהּ. וּמֵאַחַר וְדִיבּוּרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא נִצְחִי, הֵנָּה, כָּל זְמַן שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה בְּכָךְ, מְחַיֶּה הוּא

את הבריאה. ואולם אם הוא יתברך היה מפסיק את דיבורו, חס וחלילה, ומסלק את האותיות המחיות את אותו הנברא, כי אז היה אותו הנברא בטל ומבוטל, והופך לאפס – כמו לפני הבריאה. לפי זה מבואר, שהאותיות של עשרת המאמרות הן בבחינת צינורות, הממשיכים שפע רב טוב להחיות את העולם בכל רגע ורגע, בבחינת "ואתה מחיה את כלם", וכדברי הבעש"ט הקדוש זיע"א: "לעולם ה' דברך נצב בשמים". נמצא לפי זה, שכאשר האדם **חוטא**, ועושה דברים המנוגדים לרצון הבורא, הרי הוא פוגם בכך באותיות של עשרת המאמרות, שהם פאמור צינורות השפע להמשיך חיים לבריאה, ועל-ידי כך גורם חלילה למעט את השפע בעולם.

על-פי האמור ירוח לנו להבין מה שבאר ה"תולעת יעקב" על מעלת עשרה הראשונים בבית הכנסת: "ועל דרך האמת, עשרה ראשונים הם כנגד עשרת המאמרות שבהם נברא העולם, והם תשלום הקדושה...".

דהינו, התקבצות עשרה ראשונים היא בבחינת פועל דמיוני, להכין ולתקן בשמים את עשרת המאמרות המכוננים כנגד עשר הספירות שהקב"ה ברא בהם את העולם. ולכן על-ידי תפילתם של עשרה ראשונים הם מסוגלים להמשיך התחדשות הבריאה (על-ידי עשר המאמרות). ובזכות זה הם עצמם מקבלים משם שפע רב טוב, שהרי הם הכינו ותקנו את צינורות השפע.

ומעתה יאיר לנו מה שאמר רבי יהושע בן לוי: "לעולם ישכים אדם לבית הכנסת, כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפלו מאה באים אחריו, קבל עליו שכר כלם".

והביאור הוא, שכל המאה הבאים לבית הכנסת אחרי עשרה ראשונים להתפלל לה, הם משתמשים עם אותם צינורות השפע שכבר הכינו ותקנו עשרה ראשונים. ועל-כן ראוי שהעשרה הראשונים יקבלו שכר כנגד כלם. "קדשים תהיו כי קדוש אני ה'" (יט' ב')

אומר ה"תפארת שלמה": הנה, שנינו במשנה (גיטין כב'): "הכל כשרין לכתוב את הגט – אפילו חרש, שוטה וקטן". ומקשה הגמרא על-כך: "והלא לאו בני דעה נינהו" (=והלא אין בהם דעת), ובודאי שלא ידעו לכתוב לשמה (=לשם המצוה)?

אלא, "אמר רב הונא: והוא שהיה גדול עומד על גביו" – כלומר שגדול ובר-דעת עומד עליו – על החרש, השוטה או הקטן – ומלמדם לכתוב לשמה.

והנה – אומר ה"תפארת שלמה" – ידוע, שמאד קשה **לבשר ודם**, הקרוין (=העשוי) מחמר ומעפר, לעסוק בתורה לשמה, בלי שום פניות אישיות. (כגון, שרוצה ללמוד תורה לשם **מעמד וכבוד** בקהילה שלו, או לשם **ממון**). לכן, העצה היעוצה לכל אדם היא, **שיקשר** את עצמו לה' יתברך, עד שירגיש את עצמו בבחינת חרש, שוטה וקטן, שאין להם דעת, ורק הקב"ה הוא בבחינת גדול, העומד עליו מלמעלה, ומלמדו איך לעסוק בתורה לשמה. ומסכם ואומר ה"תפארת שלמה", שזהו הענין שהקב"ה מתפלל. הכוונה היא, שהוא יתברך מתפלל עם ישראל, בבחינת גדול העומד על גבם, כדי להשפיע עליהם, שיוכלו להתפלל וללמוד תורה לשמה, כראוי, בלי שום פניות אישיות.

"לא תעמד על דם רעך..." (יט' טז')

רבי יהושע איזיק (רבי איזיל חריף) היה מגדולי הרבנים באירופה במאה ה-י"ט (=19). בשנות כהונתו בסלונים, פעל רבות לתיקון מצב הקהילה, ונהל מאבקים נמרצים נגד ראשי-קהל תקיפים ובעלי שררה, המקורבים למלכות.

ומעשה בשוחט קל-דעת, שהבריות החלו מרננים אחריו, שאינו מדקדק במצות, כראוי לשו"ב (=שוחט ובודק), שמשחיתו אוכלים אלפי יהודים. אולם, אותו שוחט היה מקורב לאחד מעתירי הממון בסלונים, שהכל היו יראים מפניו, ולכן לא העזו בני המקום לפגוע במעמדו המכובד של איש זה בעירם. כשנודע הדבר לרבי איזיל, הזמין אליו בדחיפות את השוחט, שקופה של שרצים היתה תלויה מאחוריו, ואמר לו בלשון תקיפה: בתוקף סמכותי כמרא דאתרא (=רב העיר) בסלונים, אני אוסר עליך מהיום והלאה לשחוט כל בהמה בעירנו! נדהם השוחט מדברי הרב, וקרא: מה ראה רבנו לאסור עלי את השחיטה? השיב הגאון בסבר פנים חמורות: חכמינו ז"ל אמרו במסכת סוטה (ג', ע"ב): "אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות". נמצאנו למדים מכאן, שהחוטא משול לבהמה, שאין בה דעת. וכיון שכך הוא, קים חשש שבשעת שחיטת בהמה תעבור על לאו מפורש בתורה של "לא תעמד על דם רעך..."

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשַּׁבּוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 צִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׂ"ק ה' אִייר תשע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַנִּתֵּן אֶהְרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרִלּוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לַה' וּגְרִל אֶחָד לְעֻזָּאוֹל" (ע"פ "אֹרְחַת שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְחֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים מְבוֹאֵר בַּתּוֹרָה, שֶׁהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הָיָה צָרִיךְ לְהִבְיֵא מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזָּאוֹל. אֵת הַשְּׁעִיר לַה' הָיָה הַכֹּהֵן מְקַרֵּיב קָרְבָּן. וְאֵילוֹ אֵת הַשְּׁעִיר הַשְּׁנַיִ הָיָה מְשַׁלַּח לְעֻזָּאוֹל לְמַדְבָּר, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. וְזֹאת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בַּתּוֹרָה: "וַיִּהְיֶיב אֶהְרֶן אֵת הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לַה' וַעֲשָׂהוּ חֲטָאָת. וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֻזָּאוֹל יַעֲמַד חַי לְפָנַי ה' לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעֻזָּאוֹל הַמְּדַבְרָה".

וְהֵנָּה, לְפָנַי שֶׁהָיוּ מְשַׁלְּחִים אֵת הַשְּׁעִיר לְעֻזָּאוֹל, הָיָה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל סוֹמֵךְ אֵת יָדָיו עָלָיו, וּמְתוֹדָה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְרַק לְאַחַר מִכֵּן הָיָה מְשַׁלַּח אֵת אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר לְעֻזָּאוֹל, וּכְפִי שְׁכַתּוּב בַּתּוֹרָה: "וּסְמַךְ אֶהְרֶן אֵת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי וְהַתּוֹדָה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וַנִּתֵּן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר... וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה".

וְעַל הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (יוֹמָא ו', ה'): "שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים, מְצוּתָן שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶן שׁוּיִן בְּמִרְאָה וּבְקוּמָה וּבְדַמִּים וּבְלִקְיָחָתָן כְּאַחָד". דְּהֵינוּ, הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, הִיְתָה לְהִבְיֵא שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזָּאוֹל. וְצָרִיכִים הֵם לְהִיּוֹת "שְׁנֵיהֶן שׁוּיִן בְּמִרְאָה וּבְקוּמָה".

וּכְתֹב בְּעַל "עֵקֶדֶת יִצְחָק" (שַׁעַר סג', ד"ה), שֶׁמָּה שְׁצוּהָ הַקַּב"ה לְהִבְיֵא בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים שְׁנֵי שְׁעִירִים – שְׁעִיר אֶחָד לַה' וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזָּאוֹל – הֵם כְּנֶגֶד יַעֲקֹב וְעָשׂו, שֶׁהָיוּ אֲחִים תְּאוֹמִים, וְנִבְחָר יַעֲקֹב לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת "שְׁעִיר אֶחָד לַה'", וְאֵילוֹ עָשׂו אֲחִיו נִבְחָר לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת "שְׁעִיר אֶחָד לְעֻזָּאוֹל".

וּכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל בְּעַל "הָעֵקֶדֶת": "וְעוֹד יִתְכַן בְּדֶרֶךְ הַרְמוֹז, שְׁוִיתָן בְּזוֹה רּוּשָׁם נִפְלָא בְּהַבְדֵּל אֲשֶׁר בֵּין הַבָּנִים שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ, אֲשֶׁר בָּא זְכוּוֹן עֵקֶדֶתוֹ בַּיּוֹם הַדִּין הַקּוֹדֵם, כִּי שְׁנֵיהֶם (יַעֲקֹב וְעָשׂו) נִדְּמוּ אֶל הַשְּׁעִירִים... וְלִהְיוֹתָם תְּאוֹמִים... נִפְלָה בִּינֵיהֶם קִטְטָה עַל הַבְּכוֹרָה, 'וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּה' (רש"י בְּרֵאשִׁית כו'), וְלֹא סָרוּ אַחֲרָי-כֵּן מֵהַתְּקוּטָה עָלֶיהָ. לְכֵן צִוָּה שְׁיִטְלוּ עָלֵיהֶם גּוֹרֵלוֹת... אִיזְהוּ לְשֵׁם (=לַה') וְאִיזְהוּ לְעֻזָּאוֹל.

וּמָה נִפְלָא מָה שְׁאָמְרוּ (יוֹמָא לט', ע"א), שֶׁהָיָה סִימֵן טוֹב כְּשֶׁעָלָה גּוֹרֵל הַשֵּׁם בְּיָמֵינוּ, שְׁיִוְרָה שְׁאוֹתוֹ שְׁעִיר הַנִּקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב, 'יָמִין ה' רּוּמְמָה' בּוּ, וּמְכוּוֹנָתָ כְּנֶגְדּוֹ... אֲמָנָם הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר הוּא שְׁעִיר בְּעֵצָם, אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֻזָּאוֹל, הֵנָּה הוּא נוֹשֵׂא עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְהוּא מְשַׁתְּלַח לְאֶרֶץ גְּזֵרָה, אֲשֶׁר שֵׁם נִפְלָא שְׁדוּדָה, בְּלִי שׁוּם תְּקוּמָה, כִּי לְסוּפָה (=בְּעֵתִיד) (עָשׂו) יְפוּל בְּנוֹפְלִים, וְלֹא יִהְיֶה שְׂרִיד וּפְלִיטָה לְבֵית עָשׂו – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וְהוּא עֲנִין נְכַבֵּד מְאֹד, רְאוּי שְׁיַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ סִימֵן גָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁאָמְרָנוּ. כִּי עַל-כֵּךְ אָמְרוּ חז"ל (ב"ר ס"ה): 'זְקַח לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טְבִיבִים – טְבִיבִים לָךְ, טְבִיבִים לְבְנִיךְ'.

וְכֵן מְבוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ עַל עָשׂו הַרְשָׁע (יְלָקוּט שְׁמַעוֹנֵי רַמְזוֹ תַקְעוּ): "וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם – נוֹטֵל הַקַּב"ה כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנוֹתֵן עַל עָשׂו הַרְשָׁע, שְׁנֵי עֲוֹנוֹתָיו: 'וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו'. וְאֵין שְׁעִיר, אֲלֵא עָשׂו, שְׁנֵי עֲוֹנוֹתָיו: 'הוֹ עָשׂו אֲחִי אִישׁ שְׁעִיר'. 'אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם'. אָמַר עָשׂו: כִּמָּה כַח יֵשׁ לִי, שְׁאֵתָה נוֹתֵן עָלַי כָּל עֲוֹנוֹת יַעֲקֹב אֲחִי...".

בְּדֶרֶךְ זוֹ נִעְלָה בְּמִסִּילָה לְבֹאֵר אֵת עֲנִין שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים עַל-פִּי מָה שְׁשִׁנֵּינוּ בְּמִסְכַּת אָבוֹת (ו', יב'): "כָּל מָה שְׁפָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ – לֹא בְּרָאוּ, אֲלֵא לְכַבוֹדוֹ".

וְתָמָה עַל-כֵּךְ ה"שְׁמַח מְשָׁה". שְׁכֵן, אִיךְ מִתְקִים "כָּל מָה שְׁפָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ – לֹא בְּרָאוּ, אֲלֵא לְכַבוֹדוֹ"? וְהָרִי יִשְׁנָם בְּעוֹלָם הַרְבֵּה רְשָׁעִים שְׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ רָעָה נֶגֶד ה', וְאִיךְ כְּבוֹד שְׁמִים מִתְרַבֵּה עַל יָדָם? אֲלֵא, אֹמֵר ה"שְׁמַח מְשָׁה": "כִּי בּוֹדָאי לֹא נִעְדְרָה כּוֹנֵנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אִפְן... וְאִיךְ מֵאֲנָשֵׁי רְשָׁע וּפְשָׁע מִתְרַבֵּה

כבוד שמים, כי כשהקב"ה נפָרַע משונאיו (=מעניש את הרשעים)... שמו מתגדל ומתקדש, ונורא על כל סביביו¹⁴.
וזהו שכתוב (משלי טז, ד'): "כל פעל ה' למענהו, וגם רשע ליום רעה" - כל מה שפעל ה' הוא "למענהו" -
לתכלית ולתועלת כדי שיתרבה כבוד שמים, "וגם רשע" - יוצא ממנו קידוש שם שמים "ליום רעה", כאשר
מתמלאת סאתו (=מרבה הוא לפשוע), הקב"ה נפָרַע ממנו לעיני-כל, ואז מתקדש שמו יתברך בעולם.
הנה, רואים אנו שיש הבדל עצום בין הצדיק לבין הרשע. שכן, הצדיק מקדש שם שמים על-ידי שהוא עובד את
ה' בעודו בחיים, שאז הוא משתמש עם החיות שנתן לו הקב"ה כדי לעבוד את ה' בתורה ובמצות. ואילו הרשע
מקדש שם שמים על-ידי מיתתו, כאשר הקב"ה נפָרַע ממנו כשהוא מגדיש את הסאה.

ומעתה יאיר לנו להבין מעט מזעיר את עבודת הכהן הגדול לבחור את שני השעירים - שעיר אחד **לה'** ושעיר
אחד **לעזאזל** - כי יש בכך רמז ברור על שתי הדרכים של קידוש שם שמים. שהרי, כל הנבראים צריכים לקדש
שם שמים, אלא שהבחירה היא כמובן ביד האדם, האם לקדש שם שמים בבחינת "שעיר לה'" - על-ידי תורה
ומעשים טובים. או חלילה לקדש שם שמים בבחינת "השעיר לעזאזל", על-ידי שהקב"ה נפָרַע מהרשעים לעיני
כל, שאז מתגדל שמו על-ידי מיתתם.

והנה, עם ישראל, זרעו של יעקב אבינו, גלו דעתם, שהם בוחרים לקדש שם שמים על-ידי עסק התורה וקיום
המצות, בבחינת "שעיר אחד לה'", שהרי קבלו עליהם את התורה בהר סיני והקדימו "נעשה" ל"נשמע". (וברור
הוא שעל-ידי שהם מקריבים ומשעבדים את כל גופם - רמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם - לשם שמים בתורה
ובמצות, זה בבחינת קרבן לה')

אולם, רשעי ישראל, אומות העולם, שהם מזרעו של עשו הרשע שסרבו לקבל את התורה הקדושה, הרי בכך
גלו דעתם שאין הם רוצים לעשות את רצון ה' ולקדש שם שמים בבחינת "שעיר לה'" (=על-ידי התורה והמצות).
אולם, מכיון שכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו. נמצא, שגם הגויים חייבים לקדש שם שמים.
ולכן אם אין הם מקדשים שם שמים, בבחינת "שעיר לה'" (=על-ידי תורה ומצות), לא נותר להם אלא לקדש שם
שמים, בבחינת "שעיר אחד לעזאזל", על-ידי שהקב"ה מביא עליהם מפלה, כפי שאומר ה"ש"מח משה": "כי
כשהקב"ה נפָרַע משונאיו (=מעניש את הרשעים)... שמו מתגדל ומתקדש, ונורא על כל סביביו...".

לכן צוה הקב"ה לכהן הגדול להביא ביום הפיפורים שני שעירים: שעיר אחד לה' הוא כנגד יעקב אבינו, אשר
הוא זרעו בחרו לעבוד את ה' בתורה ובמצות.

(ואולם מאחר ו"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", על-כן מעלה הכהן הגדול את השעיר לה' קרבן
חטאת, כדי לכפר על אלו מישראל שלא מלאו כראוי את תפקידם לקדש את שם שמים, בבחינת "שעיר אחד
לה'"). ומה שמביא הכהן הגדול שעיר אחד לעזאזל הוא כנגד עשו הרשע, כדי לעורר בשמים, כי על עשו זרעו
מוטלת החובה לקדש שם שמים, בבחינת "שעיר אחד לעזאזל", על-ידי שיביא עליהם הקב"ה מפלה, אמן כ"ר!
"אחרי מות"

מסופר על הבעל-שם-טוב, שנקלע לאחוזתו של כפרי אחד, שהיה לו סוס נאה וחזק, שעבד למענו בכל כוחו. כשראה
הבעל-שם-טוב את הסוס, ידע שמגולגלת בו נשמת אדם, שהיה חיב בחייו כסף לאותו כפרי, ומכיון שלא פרע את
חובו, נגזר עליו להתגלגל בסוס, ולעבוד למען אותו כפרי. נגש הבעל-שם-טוב אל בעל הסוס, ובקש ממנו למכור לו
את סוסו. לא הסכים הלה, בטענה שסוסו זה הוא הטוב והמועיל שבסוסיו. "אם כן, הראה נא לי את השטרות
אשר עליהם חתומים האנשים שחיבים לך כסף", בקש הבעל-שם-טוב. משהראה לו הכפרי את שטרותיו, הפציר בו
הבעל-שם-טוב לתת לו שטר מסוים. "למה לך שטר זה?" - תמה הכפרי - "האיש החתום עליו נפטר, וממילא לא
יחזיר לי את החוב". "אף-על-פי-כן חפץ אני בשטר זה", אמר הבעל-שם-טוב. לאחר שקבל הבעל-שם-טוב את
השטר מידי הכפרי במתנה גמורה, עמד הבעל-שם-טוב וקרעו לגזרים. באותו רגע נפל הסוס ומת - וכך היה תיקון
לנשמתו של האיש, והוא בא אל מקומו בשלום. (נפלאות הבעש"ט).

וכן מסופר על האר"י הקדוש זצ"ל, שתלמיד חכם אחד בקש ממנו שיתן לו מכתב המלצה, כיון שהוא רוצה ללכת
לעיר אחרת. הרב הסכים, נתן לו, ואמר: לך לשם, כי שם יזמין לך השם יתברך את בת זוגך. התלמיד החכם לקח
את האגרת, והלך לאותה העיר. ושם, באותה העיר, חלקו לו כבוד גדול. ובנוסף, אחד מעשירי העיר נתן לו את בתו
לאשה, ונתן לו הרבה נדוניה ונכסים. ואותו תלמיד חכם היה נשוי איתה שלושה חודשים, ואז
לפתע מתה האשה, וירש הוא את כל הנכסים שלה, וחזר לעירו, ונכנס אצל הרב כדי לבקרו. אמר לו הרב: דע לך
שהאשה הזאת שהיית נשוי לה, היתה איש בגלגול הראשון, וזה היה חברך פלוני, שלקח ממך הרבה מעות (=הרבה
כסף) שלא כדון. וחזר הוא בגלגול כדי לתקן מה שפגם. ומפני שגרם לך אז צער, נהנית ממנו עכשיו שלושה חודשים.
ובגלל הגזל שגזל ממך אז, ירשת עכשיו את כל נכסיו...

שבת שלום לכל המתפללים! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 יציאת השבת: 19:53

bnei-zion.com

ערש"ק ה' אייר תשע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

בְּפֻרְשָׁתֵנוּ, פְּרֻשַׁת "אַחֲרֵי מוֹת", אָנוּ לְמִדֵּים עַל הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַפֶּהֶן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, לְהִבְיָא שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לָהּ, וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזָּאֵל – כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרִלּוֹת – גּוֹרֵל אֶחָד לָהּ וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעֻזָּאֵל". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין אֶת עִמְק הָעֲנָנִים שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים שֶׁמִּבְיָאִים בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים: אֶחָד לָהּ, וְאֶחָד לְעֻזָּאֵל.

נִקְדָּים לְהִבְיָא אֶת הַפְּתוּב בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ "אֲגָרָא דְכָלָּה", שֶׁתְּכַלִּית עֲבוּדַת הַשְּׁעִיר לָהּ הִיא כְּדֵי לְכַפֵּר עַל הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ כְּרָאוּי, מִחֲמַת שֶׁהִיְתָה בְּהֵם מַחֲשֵׁבָה אוּ פְנִיָּה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה, כְּפִי שְׂרוּמֹזוּ הַפְּתוּב: "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – דְּהִינּוּ, שְׁצָרִיךְ לְכַפֵּר "עַל הַקְּדָשׁ" – עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָם "קְדָשׁ", אֲבָל נַעֲשׂוּ בְּטוּמְאָה. וְכִפֵּי דְבַרְיֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה' אֲגָרָא דְכָלָּה": "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם". הַגַּם שְׂאִין מְקָרָא יוֹצֵא מִיַּדֵּי פְּשׁוּטוֹ, יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁיְכַפֵּר עַל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם דְּבָרִים שֶׁבְּקְדוּשָׁה, וְנֶאֱחָזָה בְּהֵם אִיזוֹ טוּמְאָה, בְּעֻנּוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בְּעֶסֶק הָאָדָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם שְׁמַיִם רַק לְשֵׁם אִיזָה פְּנִיָּה. וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם הֵן הָעֲבִירוֹת הַגְּמוּרוֹת."

לְפִי זֶה, מְבוֹאֵר עֲנִין עֲבוּדַת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים. שְׁכֵן, בְּעוֹד שֶׁתְּכַלִּית הַשְּׁעִיר הַנִּשְׁלַח לְעֻזָּאֵל הִיא לְכַפֵּר עַל כָּל הַחַטָּאִים וְהָעֻנּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל – הַנְּהָ, הַשְּׁעִיר לָהּ, תְּכַלִּיתוֹ הִיְתָה לְכַפֵּר רַק עַל הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ כְּרָאוּי. שְׁכֵן, כָּתוּב: "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..." – דְּהִינּוּ, שֶׁמְכַפֵּר עַל עֲבוּדַת הַקְּדָשׁ שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָשָׂה בְּטוּמְאָה, חֲלִילָהּ.

וְכִפֵּי שֶׁמְבָאָר גַּם ה' צִמַח צְדִיק", בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... אֲפָשֶׁר לֹמַר וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ" – הִינּוּ עַל זֶה שֶׁהוּא מְדַמָּה בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינָתוֹ קְדָשׁ וְ(חֹשֵׁב שֶׁ) אִין בּוֹ שׁוּם חַטָּא וְעוֹן, וְלֹמַד הַתּוֹרָה כְּרָאוּי. כִּי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁעַל אוֹתִיּוֹת הַקְּדָשׁ הֵן אוֹתִיּוֹת תּוֹרָה (הַנְּה, מֵעַל=אַחֲרֵי) הָאוֹת ה' בָּאָה הָאוֹת ו', וּמֵעַל הָאוֹת ק' בָּאָה הָאוֹת ר', וּמֵעַל הָאוֹת ד' בָּאָה הָאוֹת ה', וּמֵעַל הָאוֹת ש' בָּאָה הָאוֹת ת' – הָרִי קִבְּלָנוּ אֶת הַמְּלָה תּוֹרָה, שֶׁהִיא מֵעַל אוֹתִיּוֹת הַקְּדָשׁ. וְזֵהוּ וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ" – שֶׁמְכַפֵּר עַל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא מֵעַל אוֹתִיּוֹת הַקְּדָשׁ). וְהִינּוּ, שְׁ(הָאָדָם) חֹשֵׁב שְׁ(הוּא) לֹמַד תּוֹרָה (בְּקְדָשׁ) כְּרָאוּי, וְעַל-יַדֵּי כָּךְ הוּא, חָס וְחֲלִילָהּ, מְלֵא פְּנִיּוֹת וּגְבָהוֹת (הַלָּב), רַחֲמָנָא לִי צִלָּן. (וְלִכְּנָן, עַל) זֶה צָרִיךְ כַּפֵּרָה יוֹתֵר מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – מִמֵּי שִׁיּוּדָע בְּעֻצְמוֹ שֶׁעֲדִין לֹא נִטְהַר מִטְּמֵאתוֹ... כִּי זֶה (הָאָדָם) שֶׁלֹּא נִטְהַר מִטְּמֵאתוֹ, אִין לוֹ גְּדִלוֹת, וּבּוֹדָאֵי מַתְעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם לְשׁוֹב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה לְפָנֵי הַקָּב"ה. (אֲבָל)... מִי שֶׁחֹשֵׁב שֶׁמַּעֲשִׂי מִתּוֹקְנִים, אִינוּ מַתְעוֹרֵר כָּלֵל בַּתְּשׁוּבָה, וְדוּמָה לְנוֹטֵל כְּתָרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמְלַכְלֵךְ אוֹתוֹ בְּטִיט, חָס וְשָׁלוֹם. לָכֵן זֶה צָרִיךְ כַּפֵּרָה יוֹתֵר מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל."

"אִיזָהוּ חֶכֶם – הַלּוֹמַד מְכָל אָדָם" (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִיזְמָן)

כְּדֵי לְהַמְחִישׁ אֶת עִמְק מְאָמְרֵי בֶן זֹמָא, "אִיזָהוּ חֶכֶם – הַלּוֹמַד מְכָל אָדָם", נִקְדָּים לְהִבְיָא סִפּוּר יְדוּעַ, עַל אֶחָד מִגְּאוּנֵי וּמִגְּדוּלֵי הַדּוֹר הַקּוֹדְמִים, שֶׁפַּעַם יָשַׁב בְּלִילָהּ וּנְתַיְגַע קִשׁוֹת עַל דְּבַרֵּי הַרְשֵׁב"א, וְלֹא הָיָה מְסוּגָל לְהִבִּין אֶת דְּבָרָיו. עָבְרוּ שְׁעוֹת אַחְדוֹת, וְדְבַרֵּי הַרְשֵׁב"א נִשְׁאָרוּ סְתוּמִים וְחֲתוּמִים בְּפָנָיו. מִגְּדֵל הַצֶּעַר וְהִיגִיעָה, פָּרַץ הַגְּאוּן בְּכִי מָר, וְהָרִים אֶת עֵינָיו לְשָׁמַיִם בַּתְּפִילָּהּ, שְׁיֹאִיר הַקָּב"ה אֶת עֵינָיו בְּדְבַרֵּי הַרְשֵׁב"א.

פְּתָאוּם הִגִיעַ בִּיעָף זָבוּב קָטָן וְצָר, וְיָשַׁב לוֹ עַל הַדָּף מִסְפָּר הַרְשֵׁב"א הַפְּתוּת. הִבִּין הַגְּאוּן שְׂאִין זֶה בְּמִקְרָהּ, וְכֹאשֶׁר הַתְּבוּנָן עַל מְקוֹם מוֹשֵׁב הַזָּבוּב, רָאָה שֶׁהַזָּבוּב הַשְּׁחוֹר יָשַׁב עַל גַּג הָאוֹת נ', וְעַל-יַדֵּי כָּךְ הִפָּךְ אֶת ה-נ' לְאוֹת ל'. וּפְתָאוּם הִבִּין שֶׁבְּעֵצֶם בְּדְבַרֵּי הַרְשֵׁב"א יֵשׁ טְעוֹת דְּפוּס, וּבְמִקּוֹם ל' הוּדְפָס נ', וְעַל-יַדֵּי הַזָּבוּב חֲזָרָה הָאוֹת ל' לְמִקּוּמָהּ, וּמִיד נִתְבָּרְרוּ לוֹ דְבַרֵּי הַרְשֵׁב"א, וְעַל-יַדֵּי כָּךְ זָכָה לְהִבִּין אֶת דְּבָרָיו...

והנה, ידוע מה שכתבו הקדמונים, שהמלה "ישראל" היא ראשי תיבות: **יש ששים רבוא** **אותיות** **לתורה** **הקדושה**. כלומר, כל יהודי הוא כנגד אות אחת שבתורה. אם כן, צריכים להיות בכל התורה כלה "ששים רבוא" (שש מאות אלף) אותיות.

אולם, הקשו על-כך המפרשים: הרי מנין האותיות בכל התורה כלה הוא רק **מחצית** מסכום של ששים רבוא (כשלוש מאות אלף). אם כן, חסרות לנו עוד כשלוש מאות אלף אותיות להשלמת ששים רבוא נשמות ישראל. ותרצו ענין זה חכמי ישראל, ואמרו, שכל אות מורכבת מכמה אותיות, כגון א', שמורכבת משלוש אותיות: אות ו' ושתי אותיות י' – אחת למעלה, ואחת למטה. וכן, אות ל', שמורכבת מהאות נ', והאות ו' על גבה. וכך ישנן עוד אותיות המורכבות מכמה אותיות, ועל-ידי כך נשלמות נשמות ישראל. ולכן, אמת מה שאמרו הקדמונים: "ישראל" היא ראשי תיבות: **יש ששים רבוא** **אותיות** **לתורה** **הקדושה**.

לפי זה, נוכל להבין את גדל החיוב לכל תלמיד חכם לעסוק בתורה ברבים. שכן, אמרו חז"ל (ברכות סג): "חרב על...תלמידי חכמים שיושבים בד בבד(=כל אחד לבד), ועוסקים בתורה". ועוד אמרו חז"ל (תענית ז'): 'הרבה למדתי מרבתי, ומחברי יותר מרבתי, ומתלמידי יותר מכלן'. והענין הוא, כי היות ולכל אחד מישראל יש חלק בתורה – כמו שאנו מתפללים: "ותן חלקנו בתורתך" – על-כן, היות וכל יהודי הוא רק כנגד **אות** אחת בתורה, אם כן, אין היחיד יכול לזכות ולהבין את התורה כראוי, אם לא יתחבר עם עוד חברים, שכל אחד מהם הוא כנגד אות אחת בתורה, ועל-ידי כלם נשלם פסוק או ענין מסוים בתורה ששייך לשרש נשמתם. ומעתה יבוארו היטב עמק דברי בן זומא: "איוהו חכם, הלומד מפל אדם". כי החכם האמיתי מבין היטב שהוא צריך ללמוד מפל אדם – אפילו מן הקטן ממנו. שהרי, יתכן שאותו אדם הוא כנגד אות בתורה, שרק היא חסרה כדי להשלים את חלק תורתו, כמו הסיפור על הגאון שהזכרנו. שהרי, יתכן ואותו אדם קטן הוא כנגד ה-ו' שעל גג ה-נ', ועל-ידי כך נשלמת האות ל', שהיא חשובה כדי להבין ולהשלים את חלק תורתו.

"ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון"

על מה ששינו במשנה (אבות ג, א): "עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה: דע, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן **דין וחשבון**?", ודקדק הגה"ק הגר"א מוילנא זצ"ל על כפל הלשון "**דין וחשבון**" הכתוב במשנה, ואמר: לכאורה היה מספיק לומר: "ולפני מי אתה עתיד לתן **דין**", ומדוע הוסיפה המשנה גם "**חשבון**?"

ובאר זאת הגאון מוילנא, ואמר, **שבכל פעם** שהאדם עובר **עבירה**, חלילה, הוא בעצם גורם לעצמו **שתי רעות**: (א) **רעה אחת** היא עצם מעשה **העבירה** עצמו, שהוא מרידה בה' יתברך, שהזהיר אותו שלא לעבור **עבירה** זו, והוא לא שמע בקול ה' ועבר על **העבירה**.

(ב) **הרעה השניה** היא, שבאותו הזמן שעשה הוא את **העבירה**, יכול היה לקיים **מצוה**, שגם על זה צריך תיקון. וזוהי פונת המשנה: "ולפני מי אתה עתיד לתן **דין וחשבון**?" - בשמים עושים "**דין**" עם החוטא על מעשה **העבירה** עצמו, אך בנוסף עושים עמו "**חשבון**" על-כך שבאותו הזמן שהוא עשה את **העבירה**, הוא יכול היה לקיים **מצוה**. ונראה, שלכך התפון הנביא ירמיה, באומר (ירמיה ב', יג): "**כי שתיים רעות** עשה עמי: אתי עזבו מקור מים חיים, לחצב להם בארות בארת נשברים אשר לא יכלו המים". והפונה בכך היא, שהקב"ה התלונן על בני ישראל, שעשו שתי רעות: (א) **רעה אחת** שהיו יכולים לקיים **מצוה** ה', שתכליתן להתדבק בה', ועל-כך אמר "אתי עזבו מקור מים חיים" - שלא קיימו את **מצוה** ה'. (ב) **ורעה שניה**, שלא רק שלא קיימו את **מצוה** ה', אלא, שבאותו זמן נמשכו אחרי **היצר הרע** לעבור **עבירות** ועל-כך אמר: "לחצב להם בארות בארת נשברים אשר לא יכלו המים".

"לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו..." (ויקרא יט', יא')

בספר 'הצדיק רבי שלמה' (שהיה תלמידו של ה'חפץ חיים'), מסופר על יתומה אחת שרצו לחתנה. והנה, למרות שהבחור המיועד לה העיד שהיא מתאימה לו, בכל זאת הוא דחה את ההצעה, באומר שיתומה זו אין ייחוס משפחתי. נסה השדכן לדבר אל לבו של הבחור, והפליג בייחוסה המשפחתי, ובסוף דבריו אף אמר לבחור שיש ליתומה קרוב משפחה מפורסם מאד, הלא הוא ה'חפץ חיים!"

התלהב החתן מדברי השדכן, והחליט לברר זאת באופן אישי, ונסע אל ה'חפץ חיים', כדי לשאול אותו האם אמת הדבר. לאחר ששמע ה'חפץ חיים' את סיפור היתומה, ענה לאותו חתן: "כן! אותה יתומה היא קרובת משפחתי". מיד לאחר שיצא החתן, שאלו התלמידים את רבם(=ה'חפץ חיים'): הלא כתוב: "ולא תשקרו!" והרי יתומה זו איננה ממשפחתך!

ענה להם ה'חפץ חיים': דעו לכם אסור למכור סחורה לא טובה. אילו, חס ושלום, הייתה אותה יתומה חולה, או שהייתה לה בעיה אחרת - בוודאי שלא הייתי עונה כך לחתן. אלא, לאחר שאמר לי החתן, שהכלה מוצאת חן בעיניו, וכל הבעיה היא רק שחסר לה ייחוס - במקרה כזה, כדי להשיא יתומה מותר לסמוך על 'כל ישראל אחים', ולכן הריני קרוב משפחתי. **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 צִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ"

עַל מוֹתָם שֶׁל שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן אוֹמֵר ה' "כִּסֵּא רַחֲמִים", שֶׁכָּל כּוֹנְנֵם שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא הִיְתָה לְשֵׁם שְׁמַיִם, וּרְצוֹנָם הָיָה לְתַקֵּן אֶת צִיּוֹן אֲבוֹת, וּלְקַרֵּב אֶת הַגְּאוּלָּה. אֲלָא, שְׁלֹא הָיָה זֶה רְצוֹנוֹ שֶׁל ה' יִתְפַּרֵּךְ, שִׁיקְדִימוּ אֶת הַקֶּץ, וְלָכֵן נִעֲנְשׂוּ (=נָדָב וַאֲבִיהוּא) וּמָתוּ לִפְנֵי ה'.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, אוֹמֵר ה' "כִּסֵּא רַחֲמִים", שֶׁעַל אֲרֻבְעָה עֲוֹנוֹת עִיקָרִיִּים אֲנַחְנוּ בְּגִלּוֹת הַמֶּרֶה. 1. צִיּוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׂאֵכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת. 2. צִיּוֹן מְכִירַת יוֹסֵף. 3. צִיּוֹן הָעֵגֶל. 4. צִיּוֹן הַמְרַגְּלִים. וְנִכּוֹן, שֶׁלְצַעֲרָנוּ הָיוּ עוֹד עֲוֹנוֹת, אוּלָּם אֵלֶּה אֲרֻבְעַת הָעֲוֹנוֹת הָעִיקָרִיִּים, וְעַל-כֵּן הֵם נִקְרָאִים "אֲבוֹת", וְכָל הָעֲוֹנוֹת הָאֲחֵרִים הֵם רַק תּוֹלְדוֹת שֶׁלָּהֶם. וְעַל אֲרֻבְעָה עֲוֹנוֹת אֵלֶּה רְמוֹז לָנוּ חוֹ"ל בְּגִמְרָא (בְּפֶא קָמָא א'): "אֲרֻבְעָה אֲבוֹת נְזִיקִין: הַשּׁוֹר, וְהַבּוֹר, וְהַמְּבַעֶה (=אוֹכֵל בְּשֶׁנָּיו), וְהַהֲבַעֵר". הַנְּה, "הַשּׁוֹר" רוֹמֵז עַל צִיּוֹן הָעֵגֶל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּתְּהִילִים (קו', כ'): "וַיִּמְירוּ (יִשְׂרָאֵל) אֶת כְּבוֹדָם בַּתְּבִנִית שׁוֹר אֲכָל עֵשֶׂב". וְהַבּוֹר, רוֹמֵז עַל צִיּוֹן מְכִירַת יוֹסֵף, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָה". "הַמְּבַעֶה" (=אוֹכֵל בְּשֶׁנָּיו) רוֹמֵז עַל צִיּוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׂאֵכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְכִסֵּס בְּשֶׁנָּיו מִן הַפְּרִי. "וְהַהֲבַעֵר" רוֹמֵז עַל צִיּוֹן הַמְרַגְּלִים, שֶׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר: "וּבַתְּבַעֲרָה וּבְמַסָּה", וְכֵן "וּתְבַעֵר בָּם אֵשׁ".

וְהַנְּה, כְּאִמּוֹר, שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן רָצוּ לְתַקֵּן אֶת אֲרֻבְעַת אֲבוֹת הָעֲוֹנוֹת הַלְלוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְגִלּוֹת מֵאַרְצָם וּלְלַכֵּת בְּגִלּוֹת. וְעַל רְצוֹנָם בְּתִיקוֹן אֲרֻבְעַת אֲבוֹת הָעֲוֹנוֹת הַלְלוּ רְמוֹז הַפְּתוּב: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ". הַנְּה, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי, רֵאשִׁי תִיבוֹת "שְׁבַמָּא", שֶׁהֵם רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל שׁוֹר, בּוֹר, מְבַעֶה אֵשׁ (=הַהֲבַעֵר). וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי הֵנִי" (יט' יח')

עַל מִצְוֵה זוּ – וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי הֵנִי" – אוֹמֵר הַרְה"ק כ"ק מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלֹא זִיע"א, כִּי עַל-יְדֵי אַהֲבַת חֲבָרִים "מְמַתִּיקִים" אֶת הַדִּין, וְהוֹפְכִים אֶת הַשֵּׁם "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין) לְשֵׁם "יְהוָה" (שֶׁהוּא מִידַת הַרַחֲמִים). וְדַבֵּר זֶה, אוֹמֵר הַרְה"ק מְבַעֲלֹא, רְמוֹז בְּפִסּוּק "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי הֵנִי". שָׁכֵן, אִם תֵּאָהֵב אֶת חֲבֵרְךָ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים, אִז "כְּמוֹךְ", שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַדִּין) נִהְפָּךְ לְ"אֲנִי יְהוָה", שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַרַחֲמִים.

עַנְיָן זֶה אָנוּ לוֹמְדִים גַּם מִדְּבַרֵי הַחֲכָם וְהַמְקוּבָּל רַבֵּי חַיִּים וַיִּטְאֵל (גְּדוּל תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ) שֶׁהֵעִיר עַל פִּסּוּק זֶה, וְאָמַר: צָאוּ וּרְאוּ מָה גְדוּל כַּח אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת! בְּשַׁעַת שְׁנֵי בְנֵי אָדָם רוֹחֲשִׁים אַהֲבָה כְּנֶה וְאַמִּיתִית זֶה לְזֶה, הַקַּב"ה מְשַׁרֵּה שְׁמוֹ וּשְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם.

וּרְמוֹז לְדַבֵּר: "אַהֲבָה" בְּגִימְטְרִיָּה – 13, וְכֹאשֶׁר קִיַּמְתָּ אַהֲבָה הַדְּדִית בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים, הָרִי הִיא אַהֲבָה כְּפוּלָה, וּבִסְדֵּךְ הַכָּל נִקְבַּל 26, בְּדִיוֹק בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה "יְהוָה" (אַהֲבָה+אַהֲבָה=יְהוָה). הוּא שְׁנֶאֱמַר: "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – כְּשֶׁתִּגְיַע לְמִדְרָגָה שֶׁל אַהֲבַת הַזּוּלָּת בְּלִי שׁוּם נְגִיעָה, בּוֹדָאֵי תְעוּרָר גַּם בְּחֲבֵרְךָ אַהֲבָה שֶׁלְמָה כְּלַפֵּיךָ, וְהַתּוֹצֵאָה מְאַהֲבָה כְּפוּלָה זֶה תֵּהָא "אֲנִי יְהוָה" – שֶׁהַקַּב"ה יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיכֶם.

בְּעַנְיָן זֶה מְסַפְּרִים עַל הַרְה"ק רַבֵּי נִפְתָּלִי צְבִי מְרוֹפְשִׁיץ זִיע"א, שֶׁבְּהִיוֹתוֹ יָלַד כְּבֵן שְׁלֹשׁ, לָמַד בְּחֹדֶר "סִידוֹר" אֲצֵל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר. כְּאִשֶׁר הִגִּיעַ לְשֵׁם ה' יִתְפַּרֵּךְ, שֶׁהָיָה אִז כְּתוּב בְּסִידוֹרִים "יִי", הַסְּבִיר לוֹ הַמְּלַמֵּד, שֶׁכְּאִשֶׁר שְׁתִּי אוֹתִיוֹת י' נִצְבּוֹת בְּיַחַד, הָרִי זֶה שֵׁם ה' (הַמְּדַפְּסִים בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה לֹא רָצוּ לְהַדְפִּיס אֶת שֵׁם ה' בְּמִלּוּאוֹ, וְלָכֵן כְּתָבוּ "יִי"). וְהַנְּה, כְּאִשֶׁר הִגִּיעַ הַיָּלָד לְסוֹף פִּסּוּק, הִמְצוּיָן עַל-יְדֵי שְׁתֵּי נְקוּדוֹת (:), חָשַׁב שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי יוֹדִין (=י'), וְהִכְרִיז בְּקוֹל גְּדוּל אֶת שֵׁם ה'. מִיָּד תִּקַּן אוֹתוֹ הַמְּלַמֵּד, וְאָמַר לוֹ שְׂאִין זֶה שֵׁם ה', אֲלָא סוֹף פִּסּוּק. שְׂאֵל אוֹתוֹ הַיָּלָד בְּתַמִּיקָה, מְדוּעַ שְׁתֵּי יוֹדִין בְּאִמְצָא הַפִּסּוּק הוּא שֵׁם ה', וְאִילוּ בְּסוֹף הַפִּסּוּק אִינּוּ שֵׁם ה'?

הַשִּׁיב לוֹ הָרַב וְאָמַר: כְּאִשֶׁר שְׁתֵּי יוֹדִין (=וְהַתְּכּוֹן לִיהוּדִים) יוֹשְׁבִים זֶה לְצַד זֶה, בְּשְׁלוֹם וּבְאַחֲדוּת, הָרִי נִעֲשֶׂה מְזֶה

שם ה'. אַבְל, בְּסוּף הַפְּסוּק, כְּאֲשֶׁר שְׁתֵּי הַיּוֹדִין (: מִתְנַשְׂאוֹת הָאֶחָת מֵעַל חֲבֵרְתָּהּ, אֵין זֶה שֵׁם ה', אֶלָּא הַפְּסוּק וְעַל זֶה רוֹמֵז הַפְּסוּק "וְאֶהְבֶּתְ לָרַעַף כְּמוֹף אֲנִי יְהוָה": כְּאֲשֶׁר קִיַּמְתְּ אֶהְבֶּת רַעִים בֵּין שְׁנֵי יְהוּדִים, מִיַּד מִיַּחַד הַקֵּב"ה אֶת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, וּמְקוּיָם בָּהֶם "אֲנִי יְהוָה".

"לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זִקְנֶךָ" (יט' כז')

הַאִיסוּר לְהִתְגַּלַּח בְּתַעַר (סְפִין גִּילּוּחַ וְכַדוּמָה) הוּא אֶחָד הַאִיסוּרִים הַחֲמוּרִים שֶׁבְּתוֹרָה, וְהוּא אֶף חֲמוּר מֵאֲכִילַת חֲזִיר, שְׁכֵן הָאוֹכֵל חֲזִיר עוֹבֵר עַל שְׁנֵי "לְאוּיִן" (=מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה"), הָאֶחָד מִשׁוּם חֲזִיר וְהַשְּׁנִי מִשׁוּם נְבִלָה. וְהִתְגַּלַּח זִקְנוֹ בְּסְפִין עוֹבֵר עַל חֲמִשָּׁה לְאוּיִין! כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ הַפְּאוֹת שֵׁישׁ בְּזִקְנוֹ, הַאִיסוּרוֹת בְּגִילּוּחַ בְּסְפִין.

בְּעֵינַי זֶה מְסוּפֵר מֵעֲשֶׂה נוֹרָא שֶׁהָיָה בְּזִמְנֵי רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד זצ"ל, שֶׁפָּעַם מָחָה (=הוֹכִיחַ) עֲשִׂיר אֶחָד, שֶׁהָיָה מְגַלַּח אֶת זִקְנוֹ בְּתַעַר, וְאוֹתוֹ עֲשִׂיר לֹא שָׁמַע לְדַבְּרֵי הָרַב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד: דַּע לָךְ, שֶׁמְלַבֵּד הָעוֹנְשִׁים הַקְּשִׁים שֶׁתִּסְבּוֹל בְּגֵהֶנָּם, עוֹד תִּסְבּוֹל שְׁלֹאֲחֵר מוֹתֵךְ יְבוֹאוּ שְׂדִים בְּדַמּוֹת פְּרוֹת, וְיִקְנוּ שְׁבִיתָה עַל זִקְנֶךָ, וְיִגְרְמוּ לָךְ יִסוּרִים גְּדוֹלִים. וּמִדּוּעַ שְׂדִים בְּדַמּוֹת פְּרוֹת? שְׁכֵן "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "פְּרוֹת". אַבְל הָעֲשִׂיר הַמְּשִׁיךְ בְּשֵׁלוֹ, וְלֹא שֶׁת לְאִזְהָרוֹת הָרַב.

לְיָמִים מֵת אוֹתוֹ עֲשִׂיר, וְרַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד, בְּמַעֲמַד גְּדוֹלֵי הָעִיר, לִפְנֵי שֶׁקְּבְּרוּ אֶת אוֹתוֹ עֲשִׂיר, כָּתַב שֵׁם קְדוֹשׁ עַל גֵּיר, וְהִנִּיחַ עַל גְּבֵי זִקְנוֹ שֶׁל הַנֶּפֶטֶר. מִיַּד קָם הַמֵּת, וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת וּלְמַרוֹת אֶת שַׁעֲרוֹת רֵאשׁוֹ, וְהַחֵל בּוֹכָה לִפְנֵי הָרַב: אוֹי לִי שְׁלֹא שָׁמַעְתִּי בְּקוֹלְךָ. אָמַר לוֹ הָרַב: סִפֵּר לִי מָה אֶרְעֶ לָךְ מִשְׁעַת מוֹתֵךְ. אָמַר לוֹ הָעֲשִׂיר: מִיַּד שִׁיַּצְּאָה נִשְׁמָתִי בָּא אֵלַי שֶׁד בְּדַמּוֹת פְּרָה גְּדוֹלָה, וְנִשְׂאָ כְּלִי מֵלֹא גּוֹפְרִית וְזַפָּת, וְלָקַח אֶת נִשְׁמָתִי וְהִכְנִיסָהּ בְּתוֹךְ הַפְּלִי הַזֶּה. לְאַחַר מִכָּן בָּא מִלְּאֲךָ מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, וְלָקַח מִיַּדִּי אוֹתוֹ הַשֵּׁד, וְכֵן אֶת הַפְּלִי עִם נִשְׁמָתִי, שֶׁהָיִיתִי בְּתוֹכוֹ וְהִבִּיאָה לְבֵית דִּין הַגְּדוֹל שֶׁל מַעֲלָה. וְשֵׁם שֶׁאָלוֹ אוֹתִי הָאֵם לְמַדַּת תּוֹרָה? וְאִמְרָתִי כֵן. מִיַּד הִבִּיאוּ חוֹמֵשׁ בְּפָנַי, וְאָמְרוּ לִי: קְרָא. כְּשֶׁפָּתַחְתִּי אֶת הַחוֹמֵשׁ, נִפְתַּח לִי הַמְּקוֹם בְּפְסוּק "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זִקְנֶךָ", וְלֹא יָדַעְתִּי מָה לַעֲנוֹת. אַחַר שֶׁמַּעְתִּי קוֹל הָאוֹמֵר: הִבִּיאוּ נִשְׁמָה זוֹ לְדִיּוֹטָא תַחְתּוֹנָה שֶׁל שְׂאוּל. וּבִעַת שֶׁהָיוּ מוֹבִילִים אוֹתִי שְׁמָה שֶׁמַּעְתִּי קוֹל, הָאוֹמֵר: "הַמְתִּינוּ רַגְעַי רַבִּי יְהוּדָה (הַחֲסִיד) קוֹרָא לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה, וּמְבַקֵּשׁ לְדַבֵּר עִמָּה", וְעַל-כֵּן נִתְּנָה לִי שְׁעָה לִילָךְ וּלְסַפֵּר לָךְ הָרַב אֶת כָּל זֹאת. וּכְשֶׁגָּמַר דְּבָרָיו אֵלוֹ, הוֹצִיא מִמֶּנּוּ הָרַב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְנִפְלַח הָעֲשִׂיר מֵת, כְּפִי שֶׁהָיָה קוֹדֵם...

"וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי ה'"

פָּעַם נִכְנְסָה לְבֵית מְדָרְשׁוֹ שֶׁל הָרַב הַגָּאוֹן רַבִּי עֲזָרָא בְּרוּזל זצ"ל, אִשָּׁה אֶחָת, יַחַד עִם בְּתָהּ, וְהַחֲלָה לְהִתְיַפֵּחַ בְּבַכֵּי מֵר. הַאֲבָרְכִים שֶׁהָיוּ בְּמְקוֹם הַרִימוֹ אֶת רֵאשֶׁם מֵעַל הַגְּמְרָא, וְשָׂאוֹ אֶת הָאִשָּׁה, עַל מָה וְלָמָּה הִיא בּוֹכִיָּה? הָרַב אֵלֶיהוּ קָרַשְׁבֵּרֵג (שֶׁהָיָה אֶז אַבְרָהָם בְּכוֹלֵל), מְסַפֵּר, שֶׁלְּתַדְהַמַּת הַנוֹכַחִים הַחֲלָה הָאִשָּׁה לְתַאֵר אֶת הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּחְתָּה עַל מִשְׁפַּחְתָּהּ, כְּאֲשֶׁר בְּתָהּ (וְהַצְּבִיעָה עַל הַיְלָדָה שֶׁעָמְדָה לְצִידָהּ) חָלְתָה בְּמַחֲלָה קָשָׁה, וְהַרּוֹפְאִים חִיוּ אֶת דַּעְתָּם, שֶׁבְּדֶרֶךְ הַטְּבַע אֵין תְּרוּפָה לְמַחֲלָתָהּ.

"כָּל מָה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁת מִכֶּם הוּא, שֶׁתִּתְּנוּ לִי לְנִקּוֹת אֶת בֵּית הַמְּדָרְשׁ, לְשִׁטּוֹף אוֹתוֹ, לְצַחְצַחוֹ וְלְהַבְרִיקוֹ. שְׁכֵן, מְקוֹבֵלַת אֲנִי מִבֵּית אַבָּא בְּמְרוּקוֹ, שֶׁזֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד. וּבְרַצוֹנִי לְהוֹכִיחַ לְבוֹרָא עוֹלָם שֶׁאֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתוֹ, וּמִיַּחֲלַת לִישׁוּעָתוֹ". וְהוֹסִיפָה הָאִשָּׁה: "אוֹלֵי אִם אֲנִי אֶת הַבַּיִת שָׁלוֹ – אֶת הַדִּירָה בָּהּ שׁוֹכֵן הַקֵּב"ה – אוֹלֵי יִרְחַם עָלֵינוּ הָאֱלֹקִים, וְאֶצְלִיחַ לְעוֹזֵר לְיִלְדָתִי הָאוֹמְלָלָה". הַאֲבָרְכִים, שֶׁהִתְרַשְׁמוּ מְאֹד מִהָאִמוּנָה הַמְּפַעֲמַת בְּאוֹתָהּ אִשָּׁה, וּמִדְּבָרֶיהָ, שִׁיַּצְּאוּ מִלֵּב כּוֹאֵב, הוֹדִיעוּ לָהּ שֶׁבְּעוֹד כְּמַחְצִית הַשָּׁעָה מְסֻתִים סָדֵר לְיִמּוּדָם (שֶׁאֵז הֵם נוֹסְעִים לְבֵיתָם), וּבְחַפְזָא לֵב יִפְשְׁרוּ לָהּ לְנִקּוֹת אֶת בֵּית הַמְּדָרְשׁ. לְמַחְרַת, מְסַפֵּר הָרַב קָרַשְׁבֵּרֵג, כְּאֲשֶׁר חוֹרְנוֹ לְכוֹלֵל, כְּמַעֲט וְלֹא הִכְרַנוּ אֶת בֵּית הַמְּדָרְשׁ. הַמְּקוֹם הָיָה כָּל-כָּךְ נָקִי וּמְצוּחָצָח, עַד שֶׁאֲפֹשֶׁר הָיָה לְהַרְגִישׁ בְּחוּשׁ, שֶׁהָאִשָּׁה וְהַבַּת הַשְּׂקִיעוּ בְּנִקְיוֹן מְאֻמָּצִים רַבִּים, וְלֹא וְתָרוּ גַם עַל הַפִּינוֹת הַקְּטָנוֹת, וְעָשׂוּ כָּל שְׁלָאֵל יְדוֹן (=כָּל שְׂבִיכוֹלָתוֹן) עַל מְנַת שֶׁהַכוֹלֵל יִצְוָחֶצֶח וְיִבְרָךְ.

לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְהִנֵּה, שׁוֹב הוֹפִיעוּ הַשְּׂתִים בְּפִתַח בֵּית הַמְּדָרְשׁ. אֶלָּא, שֶׁהַפָּעַם אֶרְשַׁת (=הַבְּעַת פְּנִים) שֶׁל שְׂמָחָה הָיָה נְסוּכָה עַל פְּנֵיהֶן. הָאֵם סִפְרָה לְאֲבָרְכִים, שֶׁבְּבִדְיָהּ שֶׁנַּעֲשֶׂתָה לְיִלְדָה לִפְנֵי כְּשַׁעְתִּים, נִדְהָמוּ הַרּוֹפְאִים לְהִיּוֹכָה, שֶׁהַמַּחֲלָה חָלְפָה כְּלֹא הָיָה... "מָה עָשִׂיתִי, וּבְאִיזָה בֵּית חוֹלִים קִבְּלַת טִיפּוֹל עֲבוּר בְּתַךְ?" – שֶׁאֵלוֹ אוֹתָהּ הַרּוֹפְאִים. "וּכְשֶׁסְּפַרְתִּי לְרוֹפְאִים, שֶׁהִלְכְּתִי לְבֵית הַמְּדָרְשׁ כְּדִי לְנִקּוֹת אֶת "הַבַּיִת שֶׁל הַקֵּב"ה", נוֹתְרוּ הַרּוֹפְאִים פְּעוּרֵי-פֶה וְהוֹמוּמִים...". (מִתּוֹךְ הַסִּפֵּר "עָלֵינוּ לְשַׁבַּח").

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּיִין!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשָּׁבוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (טז' ג')

אומרים חז"ל: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה". במחזורי התפילה מובא פרוש לשלש הדרכים הללו, שבהן אנו פועלים ביום הדין, כדי להעביר מעלינו את רוע הגזרה: "תשובה" – צום, "תפילה" – קול, ו"צדקה" – ממון. והנה מצאו דורשי רשומות, ששלש המלים הללו (קול, צום, ממון) הן בעלות אותה גימטריה – 136 – וכאשר אנו מצרפים אותן יחד, מגיע מנינם ל-408, השווה בדיוק לגימטריה "זאת".

אם כן, הכתוב שלפנינו – "בזאת יבא אהרן אל הקדש" – מתפרש בדרך הבאה: גם אהרן, הכהן הגדול המורם מעם, שבוודאי מלא וגדוש בתורה וביראת שמים – צריך לנקוט בשלש דרכים אלו: צום, קול וממון (כלומר, עליו להרבות בתשובה, בתפילה ובצדקה), כדי לבוא אל הקדש ביום הכיפורים ולעורר רחמי שמים, עליו ועל כלל ישראל.

ועוד אומרים בענין זה חכמי ישראל: "בזאת יבא אהרן אל הקדש" – כשמקימים המוני העם כראוי "צום", "קול", "וממון" (כשמרבים הם בתשובה, בתפילה ובצדקה) מצטרפים מעשיהם הטובים ל-"זאת", וכשבא הכהן הגדול ביום הכיפורים "אל הקדש", כשליחם של כל ישראל, מתקבלת עבודתו לפני שוכן מרומים, ומתכפרים עונותיהם של המוני ישראל כפרה שלמה.

ויש להוסיף מה שאמר דוד המלך (תהילים כז', ג'): "אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי... בזאת אני בוטח...". נשאלת השאלה, במה בוטח דוד המלך, כשיש עליו מחנה של מקטרגים? אלא, התשובה היא כמו שהוסבר לעיל: ב"זאת" – קול, צום, וממון – "אני בוטח" שאעבור את יום הדין.

"אף הוא (=הלל) ראה גלגלת אחת שצפה על-פני המים. אמר לה: על דאטפת – אטפוד, וסוף מטיפיך יטופון" (פרקי אבות ב', ז')

על אותה הגלגלת שראה הלל צפה על המים, אומר רבנו עובדיה מברטנורה: "על דאטפת (=בגלל שהרגת) – אטפוד (=הרגו אותך), (שפן) רשע היית ומלסטם (=גזול) את הבריות, ומציפן (=מטביען) בנהר, ובאותה מידה מדדו לך (=גם אותך הטביעו)".

חז"ל מפרשים את עמק משנה זו גם על דרך הסוד. וכדי להבין משנה זו על דרך הנסתר, נקדים לבאר את הפסוק שכתוב בתורה (לאחר טביעת חיל פרעה בים) (שמות יד', כח'): "לא נשאר בהם עד אחד", והכונה היא, שלא נשאר אף אחד מאותם המצרים שרדפו אחרי בני ישראל אל תוך ים-סוף, וכלם טבעו בסופו של דבר במעמקי הים.

אומר על-כך "בעל התוספות": "לא נשאר בהם עד אחד", אבל אחד (כֵּן) נשאר, והוא פרעה". ואכן, כתוב במכילתא, שהקב"ה השאיר את פרעה בחיים, כדי שפרעה יספר בכל הארץ את גדל הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך במצרים, וכפי שאמר הקב"ה לפרעה (שמות ט', טז'): "ואולם בעבור זאת העמדתך – בעבור הראתך את כחי, ולמען ספר שמי בכל הארץ".

אם כך, נמצא, שלכאורה, לפי מראית עין, פרעה הרשע, מלך מצרים, שהיה שרש **טומאת** מצרים, שגזר על ישראל: "כל הבן הילוד – היאורה תשליכהו", בסופו של דבר נשאר בחיים, ולא נענש על-כך, ונכון אמת שהיה טעם להשאירו בחיים כדי שיספר על גדל נסיו ונפלאותיו של ה' יתברך. אף נשאלת השאלה, איפה כאן המידה כנגד מידה? מדוע פרעה לא טבע כפי שהטביע את ילדי ישראל?

אומר על-כך האריז"ל: הן אמת שפרעה עצמו ניצל מטביעה בים סוף ונשאר בחיים כדי שיספר על גדל נסיו ונפלאותיו של ה' ויקדש בכך שם שמים, אבל בסופו של דבר, הקב"ה, המסובב כל הסיבות, הוריד את פרעה בגלגול בתקופתו של הלל הנשיא, ואז הענישו והטביעו במים. וזוהי הגלגלת שראה הלל, כפי שכתוב: "אף

הוא (=הלל) ראה גלגלת אחת (=של פרעה) שצפה על-פני המים", וכל זאת כדי לקיים מידה כנגד מידה על פרעה, שגזר "כל הבן הילוד - היאורה תשליכהו".

ומוסיף על-כך ה"מגלה עמוקות", ואומר (ואתחנן אופן עד), שנשמת משה רבנו ונשמת הלל הנשיא הן משרש אחד. ולכן, כמו שמושה היה מלך על ישראל, כך הלל היה נשיא על ישראל, וכמו שמושה חי מאה ועשרים שנה, כך גם הלל חי מאה ועשרים שנה, וכמו שמושה היה ענו מכל אדם, כך גם הלל היה ענו מכל אדם.

ומוסיף עוד ה"מגלה עמוקות", ואומר, שכמו שנתן הקב"ה תורה שבכתב לישראל על-ידי משה רבנו, כן זכה הלל, שהיה ניצוץ מנשמת משה, שתהיה הלכה כמותו בישראל בתורה שבעל-פה. על-כך רמז הקב"ה למושה רבנו, שההלכה בתורה שבעל-פה תהיה כהלל, בפסוק: "... הוא יהיה לך לפה" - ראשי תיבות "הילל".

וכאמור ה' יתברך סבב את הענין כך, שהלל הנשיא, שהוא ניצוץ מנשמת משה רבנו, יזכה לראות את הגלגלת של פרעה צפה על המים, ויודיע לכל העולם (בתורה שבעל-פה): "על דאטפת (=בגלל שהרגת) - אטפוד (=הרגו אותך)" - מידה כנגד מידה. וכל זאת, כדי לחזק את אמונת ישראל בה' יתברך, כדי שיאמינו ישראל באמונה שלמה שעתידי הקב"ה לנקום את נקמתו ברשעים, ואפילו שאלו כבר מתו על מטתם בשלוחה, הנה הקב"ה מביא אותם בגלגול, ונפרע מהם מידה כנגד מידה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ואהבת לרעך כמוך" (וי' יח')

האר"י הקדוש, (בספרו "שער הגלגולים"), כותב שכל אחד מישראל צריך לקיים את כל תרי"ג (=613) מצוות דאורייתא (=שבתורה), וכן גם את שבע מצוות דרבנן (=של החכמים). ואם האדם לא קיים את כל המצוות הללו **כת"ר (=620)** מצוות, הרי הוא חייב אחרי **מיתתו** להתגלגל ולרדת שוב לעולם הזה, כדי להשלים את המצוות שהחסיר.

והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל **כת"ר (=620)** המצוות! שהרי יש מצוות ששיכות רק לכהן, וישנן מצוות ששיכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקיימן. אם כך, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצוות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל **620** המצוות בגלגול אחד?

אומרים חכמי ישראל, שזהו באמת מה שבקש אותו גר, כשאמר לשמאי: "למדני את כל התורה כלה, כשאני עומד על רגל אחת". כלומר, למדני לקיים את כל התורה כלה, את כל מצותיה - "על רגל אחת" - כלומר בפעם אחת, בגלגול אחד (בהיותי בחיים בעולם הזה), כדי שלא אצטרך להתגלגל להיות כהן או לוי, כדי להשלים את המצוות שלא יכולתי לקיים בהיותי ישראל.

והנה, שמאי דחפו "באמת הבנין" שבדו, שכן שמאי סבר שבאמת אי-אפשר לקיים את כל המצוות בפעם אחת בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשבא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצמה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך), וזהי מצות: "ואהבת לרעך כמוך", ו"זו כל התורה כלה" - אמר לו הלל.

והפונה היא: כאשר האדם מקיים את "ואהבת לרעך כמוך" - לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד - ממילא אם חברו מקיים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקיימה, נחשב לו כאילו הוא קיים מצוה זו. ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שיד שרק היד והראש קיימו מצוות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון!

כיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קיימו מצוות תפילין. וכך, כאשר איש ישראל מקבל עליו את "ואהבת לרעך כמוך", אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קיים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קיימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מכל מקום כאשר כהן מקיים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קיים מצוה זו. וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך) - כיון שעל-ידי מצוות "ואהבת

לרעך כמוך" תוכל לקיים את כל מצוות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה") "איש אמו ואביו תיראו..." (ויקרא יט ג)

לפני שנים רבות נפטר בבני ברק אדם. והנה, לאחר כמה שבועות נפטר גם בנו. ותהם (=ותסער) כל העיר על-כך, שכן מקרה כזה לא היה זכור להם. מיד מהרו אל היחזון אישי. אולם, היחזון אישי בטל את הענין במחי-יד, ואמר להם: אתם יודעים כמה פעמים בא אלי האבא ובכה על הצרות שבנו עושה לו? ולכן - הוסיף היחזון אישי - עתה, לאחר שנפטר, קרא האב לבנו לדון תורה בבית דין של מעלה, על כל הצער שצער אותו. מעשה זה מביא הגר"ח קניבסקי, בספרו 'אורחות ישר'. והוא מוסיף ואומר, שעל כיבוד אב ואם נפרעים גם בעולם הזה. וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו - כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבִיט: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 19:53 ר"ת 20:34

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבָר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבִיטֵי תִשְׁמְרוּ"

על הכתוב (יט', ב'), "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ", פֶּרֶשׁ הַרְבֵּה הַקְדוֹשׁ, אִישׁ הָאֱלֹקִים, רַבִּי אֹרֵי מִסְטָרְעֵלִיסק זִיע"א, וְאָמַר: הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (נִידָה ל"א): "...שְׁלֹשָׁה שׁוֹתֵפִין יֵשׁ בְּאֶדָם: הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָבִיו וְאָמוֹ - אָבִיו מִזְרִיעַ הַלֶּבֶן, שְׁמִמְנוּ (נוצרים) עֲצָמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים, וְמַחַ שְׁבָרָשׁוֹ וְלֶבֶן שְׁבָעִין. אָמוֹ מִזְרַעַת אָדָם, שְׁמִמְנוּ (נוצרים) עוֹר וּבָשָׂר וְשַׁעֲרוֹת וְשַׁחֹר שְׁבָעִין. וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְנִשְׁמָה....".

אִם כֵּן, אֹמֵר הַשָּׂרָף רַבִּי אֹרֵי מִסְטָרְעֵלִיסק, חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה בְּאֶדָם הוּא הַנְּשָׁמָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהִיא בּוֹדָאֵי בְּשָׁלִימוֹת. שֶׁהָרִי, הִיא חֲלָק מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ הַקְדוֹשׁ מִכָּלֵם, וְכֵן גַּם כָּל מַעֲשָׂיו וְאוֹלָם, חֲלָקִים שֶׁל הַהוֹרִים, הַגּוֹף הַנְּשָׁמִי, הַנִּמְשָׁךְ לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם, אֵינוֹ בְּשָׁלִימוֹת, וְלִכֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְיַרָא מִצַּד הַגּוֹף, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבִיא אוֹתוֹ לִידֵי חֲטָא.

עַל-פִּי זֶה יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין מַה שְׁכָתוּב בְּבְרִיאַת הָאָדָם (בְּרֵאשִׁית א', כו'): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ". וַיְדוּעָה תְּמִיחַת חו"ל עַל הַכְּתוּב "נַעֲשֶׂה אָדָם", שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַבִּים, שֶׁהָרִי הַקַּב"ה הוּא אֶחָד יָחִיד וּמְיוֹחָד, וְהוּא לְבָדוּ בְּרָא אֶת הָאָדָם. אֲלָא, שֶׁתְּרַצוּ הַמְּפָרְשִׁים, שֶׁרָצָה הַקַּב"ה לְלַמְדֵנוּ בְּכֵן אֶת מִידַת הַעֲנוּהָ, שֶׁיְהִי הַגְּדוֹל נִמְלָךְ בְּקָטָן. דְּהֵינּוּ, שֶׁהַקַּב"ה נִמְלָךְ עִם הַמַּלְאָכִים לְפָנֵי יְצִירַת הָאָדָם.

אוֹלָם ה'"יִשְׁמַח מִשָּׂה" (בְּרֵאשִׁית) תִּרְץ, שֶׁהַקַּב"ה אָמַר לְנִשְׁמַת הָאָדָם (לְפָנֵי כְּנִיסַתָּהּ לַגּוֹף): "נַעֲשֶׂה אָדָם". כְּלוּמָר, אֲנִי וְאֵת, בְּיַחַד, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁלִים אֶת הָאָדָם שְׁבָךְ. (שְׁכָן, כִּידוּעַ, הַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָאָדָם חֲסֵר, כְּדֵי שִׁישְׁלִים אֶת עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים).

וּמַעֲתָה יֵשׁ לוּמָר, שֶׁהַקַּב"ה אָמַר לְנִשְׁמַת אָדָם וְחוּהָ, קִדְם שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, "נַעֲשֶׂה אָדָם" - כְּלוּמָר, אֲנִי וְאֵתִים, בְּשׁוֹתֵפּוֹת, נַעֲשֶׂה אָדָם, עַל-יְדֵי שֶׁתְּקִימוֹ מִצְּוֹת פְּרוּ וּרְבוּ. וּבְכֵן רָצָה הַקַּב"ה לְחַזֵּק אֶת הָאָדָם בְּסִיוַע הַגְּדוֹל שִׁיסְיַע לוֹ בְּגִידוֹל וּבְחִינוּךְ צְאֲצֵאִיהֶם לְתוֹרָה וְלַעֲבוּדַת ה'.

וְזֶהוּ שְׁרִמְזוֹ הַחֲכָם מִכָּל אָדָם, בְּאוֹמְרוֹ (קְהֵלֶת ד', ט'): "טוֹבִים הַשְּׂנִים מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׁכָר טוֹב בְּעַמְלָם". כְּלוּמָר, מִתִּי "טוֹבִים הַשְּׂנִים", שֶׁהֵם הָאֵב וְהָאֵם, וְיִצְלִיחוּ בְּחִינוּךְ צְאֲצֵאִיהֶם! רַק "מִן הָאֶחָד" - רַק בְּאֲשֶׁר יִזְכְּרוּ תְּמִיד שֶׁהֵם מְקַבְּלִים שְׁפַע קְדָשׁ וְסִיוַע "מִן הָאֶחָד" - הוּא יָחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה, שֶׁעָשָׂה עֲצָמוֹ שׁוֹתֵף עִם הַהוֹרִים בְּחִינוּךְ צְאֲצֵאִיהֶם.

וְגַם עוֹד לְהוֹסִיף בְּעֲנֵן זֶה (ש"ש שְׁלֹשָׁה שׁוֹתֵפִין יֵשׁ בְּאֶדָם: הַקַּב"ה, וְאָבִיו וְאָמוֹ) חִידוֹשׁ גְּדוֹל. שְׁכָן, בְּדַעַת רוֹב הָאֲנָשִׁים, שֶׁהָאָדָם נוֹלָד עִם הַנְּשָׁמָה הַקְדוּשָׁה בְּקַרְבוֹ. אוֹלָם, מְבוֹאָר בְּזֶהר הַקְדוֹשׁ, שֶׁרַק בְּיוֹם בְּרַ הַמִּצְוָה שֶׁל הָאָדָם נִכְנָסַת בּוֹ הַנְּשָׁמָה, וְעַד עַתָּה הִיְתָה לוֹ רַק הַנְּשָׁמָה הַבְּחִינִית. וְלִכֵּן אֹמֵר הַקַּב"ה לְאָדָם בְּיוֹם בְּרַ הַמִּצְוָה: "בְּנֵי אֵתָהּ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ". וּכְפִי דְבָרֵי הַזֶּהר הַקְדוֹשׁ (מִשְׁפָּטִים צ"ח, מְתוֹרָגִים): "כִּשְׁהִגִיעַ דוֹד לְ-י"ג שָׁנִים, וְזָכָה בְּיוֹם הַהוּא לְהִכְנִס לְשָׁנַת הַ-י"ד, אִזְ כְּתוּב: 'ה' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֵתָהּ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ'. מַהוֹ הַטַּעַם? (אֲלָא צָרִיךְ לְדַעַת), כִּי לְפָנֵי זֶה לֹא הִיָּה בְּבַחֲיִנַת בּוֹ, וְלֹא שְׁרַתָּה עָלָיו הַנְּשָׁמָה הָעֲלִיוֹנָה. שֶׁהָרִי, בְּשָׁנוֹת הַעוֹרְלָה הִיָּה, וְלִכֵּן 'אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ', הַיּוֹם וְדָאֵי יִלְדַתִּיךְ...".

וְלִכֵּן, עַל-פִּי הַמְּבוֹאָר בְּזֶהר, מִכְּיוֹן שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁל הָאָדָם נִכְנָסַת בּוֹ רַק בְּהִיוֹתוֹ בּוֹ יְגִי שָׁנִים, נִמְצָא, שְׁבִיּוֹם בְּרַ הַמִּצְוָה נִשְׁלָם חֲלָקוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֶׁהוּא הַשׁוֹתֵף שְׁנוּפֵם בְּאֶדָם אֶת הַנְּשָׁמָה. וְלִכֵּן, בְּיוֹם זֶה אֹמֵר הַקַּב"ה לְאָדָם, "בְּנֵי אֵתָהּ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ" - כִּי הַיּוֹם נִשְׁלָם חֲלָקוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּבְרִיאַת הָאָדָם. וּמַעֲתָה אֵתָהּ נִחְשָׁב כְּאִילוֹ "הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ", וְעַל-כֵּן תוֹכַל לְהִתְקַדֵּשׁ בְּכָל הַקְדוּשׁוֹת, בְּבַחֲיִנַת "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם".

רְאִיָּה בְּרוּרָה לְכֵן לּוּמְדִים אָנוּ מִדְּבָרֵי הָאֲרִיזוֹ"ל, בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה" (רִישׁ פְּרֵשֶׁת שְׁמוֹת), שְׁמִפְרַשׁ אֶת רְמִזוֹ הַמְּשָׁנָה (פִּסְחִים א', א'): "אֹר לְאֶרְבַּעָה עֶשֶׂר בּוֹדְקִין אֶת הַחֲמֵץ לְאֹר הַנֵּר". וּמְבָאָר שָׁם, ש"אֹר לְאֶרְבַּעָה עֶשֶׂר" רוּמְזוֹ עַל בְּרַ הַמִּצְוָה, שְׂאִז הוּא נִמְצָא בְּתַחֲלִילַת שְׁנַת הָאֶרְבַּע עֶשְׂרֵה לְחִיּוֹ, וְאִז "בּוֹדְקִין אֶת הַחֲמֵץ", הוּא הַיֶּצֶר הַרָע, "לְאֹר הַנֵּר" - בְּזִכּוֹת הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵן אֹר הַנֵּר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מִשְׁלֵי ו', כג'): "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר".

וְהוֹסִיף עַל-כֵּן בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה", בְּלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ: "וְהִנֵּה, יֵשׁ בְּאֶדָם שְׂאוֹר שֶׁהוּא בָּא מִכַּח טִיפַת הָאֵב... וְחֲמֵץ בָּא מִכַּח טִיפַת הָאֵם, לִכֵּן נִקְרָאֵת 'מַחְמֵצָה', לְשׁוֹן נִקְבָּה, וְדוּחִים זֶה לְזֶה (הַנְּשָׁמָה אֶת הַשְּׂאוֹר וְהַחֲמֵץ)

הנה, מבואר בפירוש בדברי האריז"ל, שפיוס בר המצוה דוחים "לאור הנר" (שהיא הנשמה הקדושה) את "החמץ והמתמצת" (החלק הרע של האב והאם שבגוף האדם) מחויץ לגוף. ויש לומר, שכל זה הוא מפתח הנשמה, שהיא חלקו של הקב"ה, שנכנסת בו באדם פיוס בר המצוה. ועתה, על-ידיה יכול האדם לגרש את "השאר והחמץ", שהם חלק אביו ואמו.

נמצאנו למדים, ש"אור לארבעה עשר", פיוס בר המצוה, כשנכנס האדם לשנת ה-י"ד, "בודקין את החמץ", שהוא חלק הרע של האב והאם, "לאור הנר" - בפח אור הנשמה, שנקראת נר ("כי נר ה' נשמת אדם"), שהיא חלקו של הקב"ה, ובכוחה יכול האדם לגרש את חלק הרע של האב והאם, הוא הגוף. הנה כי כן מבואר היטב גם הטעם, מדוע לפני בר המצוה מוטל על החינוך על אביו ועל אמו, ורק לאחר בר המצוה מתחייב בר המצוה בכל המצוות מצד עצמו. שכן, היות ומבואר בזוהר הקדוש, שלפני בר המצוה אין לילד נשמה, נמצא, שיש לילד רק את הגוף החומרי, שיש בו פגם מצד אביו ואמו, בבחינת "איש אמו ואביו תיראו", ואין הוא יכול לזכך בעצמו את החומר - שהרי הנשמה עדין לא נכנסה בו. על-כן, בהכרח שאביו ואמו, שיש להם נשמה, יסיעו לבניהם להתגבר על החומר של הגוף, שבא מחלקם. אולם, לאחר בר המצוה, כשכבר זכה הילד בנשמה מצד עצמו - עד שהקב"ה מעיד עליו: "בני אתה אני היום ילדתיך" - אם כך, כבר יש ביכולתו להתגבר על החומר, בזכות הנשמה שקבל, ולכן מעתה לא מוטל על החינוך על אביו ואמו.

מכל זה נמצאנו למדים, שמה שתקנו לנו חז"ל, שהאב אומר לאחר בר המצוה "ברוך שפטרני מענשו של זה", הוא מפיון שלפני בר המצוה, באשר לילד לא היתה נשמה, הנה, כל מה שחטא היה מצד הגוף החומרי, שהוא מצד אביו ואמו, ועל-כן האחריות חלה עליהם - שהרי זהו חלקם.

אבל עתה, לאחר בר המצוה, כשכבר זכה הילד בנשמה משלו, אם כן כבר יש בכוחות עצמו להתגבר על חלק האב והאם, שהוא הגוף, על-ידי הנשמה, ושוב האב לא יענש. ועל-כך מברך האב "ברוך שפטרני מענשו של זה" - כי מעתה בנו הוא בבחינת הברך של הקב"ה (כפי שאומר הקב"ה עליו: "בני אתה אני היום ילדתיך").

על-פי זה יאיר לנו להבין מה שאמר כ"ק האדמו"ר מרן מהר"א מבבלזא, שהברכה שמברך האב פיוס בר המצוה, "ברוך שפטרני מענשו של זה", רמוזה בפתוח בתהילים (קכו, ו): "הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע, בא יבא ברנה נשא אלמתיו". שכן, לפני בר המצוה האב "הלוך ילך ובכה" - האב הולך ובכה. וכל-כך למה? על שהוא "נשא משך הזרע" - שהוא נושא במשך הזמן הזה את עונות זרעו. אבל "בא יבא" - באשר מגיעה שנת ה-יג, בגמטריה "יבא", שהוא יום בר המצוה, אז כבר "ברנה" - האב חש ברנה ובשמחה, כיון שמעתה בנו "נשא אלמתיו" - בנו כבר נושא בעצמו את עונותיו. ולכאורה, דברי קודשו של מרן צריכים ביאור. שכן, איך יעלה על הדעת שהאב שמח ("בא יבא ברנה"), שמעתה חל הענש של העונות על ראש בנו ולא עליו?

אלא, יש לומר, שלפי מה שבארנו, שלפני בר המצוה, "הלוך ילך ובכה" - בוכה האב על עונות בנו (=על שהוא האב, "נשא משך הזרע"). שכן, האחריות והעל הפכד של עונות בנו מוטלים עליו - שהרי אין לבנו עדין נשמה. ולכן בוכה האב על עונותיו של בנו. שהרי, הוא (=האב) הגורם לכך שבנו לא יוכל להתקדש כראוי מצד הגוף, שהרי הגוף הוא חלקו של האב ביצירת האדם.

אולם, לאחר יום בר המצוה, שמח האב. שהרי, הוא חנך את בנו כראוי, ועל-ידי כך זכה בנו לקבל את הנשמה, שהיא חלקו של הקב"ה. ומעתה יכול הברך להתגבר בעצמו, בפח הנשמה, על הגוף החומרי, ולזכך אותו, ועל-ידי כך יש תיקון גם לחלקו של האב. ולכן, "בא יבא" - באשר מגיעה שנת ה-יג ("בגמטריה יג") - אז האב הוא "ברנה" ושמחה. וכל-כך למה? כי הברך כבר "נשא אלמתיו". כלומר, עיקר השמחה היא על הברך, שכבר יכול לזכך את החומר של הגוף, שהוא מצד האב, בכוחות עצמו, על-ידי הנשמה שבקרבנו. (עפ"י "משוש דודים" להרה"ק פינחס פרידמן) "ואהבת לרעך כמוך"

הצדיק רבי משה ליב מסאסוב, מגדולי האדמו"רים בגאליציה בסוף המאה ה-18 ובראשית המאה ה-19, התפרסם בקהילות ישראל בגילויי אהבה מופלגים, שהיה רוחש לכל איש ואשה, ואגדות עם רבות נרקמו מסביב לדמותו הקורנת.

וכך היה אומר רבי משה ליב: אהבת ישראל אמיתית למדתי וזקא מגוי אהד. פעם עברתי ליד מסבאה, שבה הסבו גויים רבים, כשהם זוללים וסובאים ברעש גדול. לפתע ראיתי מעבר לחלון הפתוח שני ערלים, המחבקים ומנשקים זה את זה. שאל גוי אחד את חברו: האמנם, אחי, אתה אוהב אותי באמת? וחברו השיב, כשהוא עוצם עיניו בדבקות: באמת ובתמים אני אוהב אותך נימי לבבי! חזר וקרא הגוי הראשון: איך תאמר, שהנך אוהב אותי בכל נימי לבבך? הרי אינך יודע מה חסר לי! באותה שעה - אמר הרבי מסאסוב - למדתי, שאין אדם מישראל אוהב את חברו באמת, אלא אם הוא יודע מה חסר לו, ומנסה למלא את חסרונו... שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 צִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֱלֹהִים קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי הַאֱלֹהִים"

עַל הַכְּתוּב, "דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֱלֹהִים קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי ה'", מִפְּרֵשׁ רַש"י: "מִלְמַד, שְׁנֵאמְרָה פְּרָשָׁה זוֹ (=פְּרֵשֶׁת "קְדוּשִׁים") בְּהַקְהֵל (=בְּפָנֵי כָל הָעָם), מִפְּנֵי שְׂרׁוּב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בָּהּ. 'קְדוּשִׁים תִּהְיוּ' - הוּוּ פְּרוּשִׁים מִן הָעֲרִיּוֹת... שְׁכַל מְקוֹם שְׂאֵתָה מוֹצֵא גְדֵר עֲרׁוּה - אֵתָה מוֹצֵא קְדוּשָׁה". וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ נֵאמְרָה פְּרָשָׁה זוֹ בְּהַקְהֵל (=בְּפָנֵי כָל הָעָם)?

תְּחִילָה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁכְּתוּב בַּזֶּהֱרַר הַקְדוּשׁ ("קְדוּשִׁים" פֶּא, מְתוּרְגָם): "תִּנָּא רַבִּי אַבָּא: פְּרָשָׁה זוֹ (=פְּרֵשֶׁת "קְדוּשִׁים") הִיא כְּלָלוֹת כָּל הַתּוֹרָה, וְחוּתָם אֶמֶת. בְּפְרָשָׁה זוֹ נִתְחַדְּשׁוּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים בְּעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, וְגִזְרֵי וְעוֹנָשִׁים וּמִצְוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעוּ הַחֲבָרִים לְפְרָשָׁה זוֹ - הִיוּ שְׂמֵחִים". וְצָרִיךְ גַּם לְהַבִּין, מִדּוּעַ שְׂמֵחוּ כָּל-כֶּךָ הַחֲבָרָא קְדִישָׁא שֶׁל הַתִּנָּא רַבִּי שְׂמֵעוֹן בַּר יוֹחָאֵי, כַּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ דוֹקָא לְפְרֵשֶׁת "קְדוּשִׁים"?

נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁכְּתוּב אֶצֶל חֲנוּךְ "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאִינְנוּ כִּי לִקַּח אֶתּוֹ אֱלֹהִים". וְתִרְגָּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל (מְבוֹאֵר), שְׁחֲנוּךְ, בְּגִדְל מְדַרְגָתוֹ בְּעַבּוּדַת ה', זָכָה לְעֵלוֹת לְשָׁמַיִם בְּעוֹדְנוּ חֵי, וְנַעֲשֶׂה מִלְאָךְ מִטְטֵרוֹ"ן סַפְרָא רַבָּא. כְּפִי שְׂאוּמֵר יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וּפְלַח חֲנוּךְ בְּקוּשְׁטָא קְדָם ה'... וְסָלִיק לְרַקִּיעָא... וְקָרָא שְׁמִיה מִטְטֵרוֹ"ן סַפְרָא רַבָּא" (=וְהִלְךְ חֲנוּךְ בְּאַמֶּת לְפָנֵי ה'... וְלִקְחוּ ה' לְשָׁמַיִם... וְקָרָא שְׁמוֹ מִטְטֵרוֹ"ן).

וּמִפְּרֵשׁ עֲנִין זֶה ה"חֲתָם סוֹפֵר" (בְּרֵאשִׁית "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ") וְאוּמֵר, שְׁחֲנוּךְ בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים פֶּרֶשׁ מִכָּל בְּנֵי אָדָם כְּדִי שְׁלֵא יִתְקַלְקַל מֵהֶם, וְהַתְּבוּדָד עִם הַקַּב"ה בְּיַחְוָדִים עֲלִיוֹנִים בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה. וְלָכֵן זָכָה שְׁנַתְעַלָּה לְעֵלוֹת לְשָׁמַיִם חֵי, וְנַעֲשֶׂה מִלְאָךְ מִטְט"ט, הַעֲשׂוֹי אֵשׁ.

עֲנִין הַפּוֹדֵ מְזָה רוֹאִים אָנוּ אֶצֶל אַבְרָהָם אַבִּינוּ. שְׁהָרִי, פִּידוּעַ, אֶצֶל אַבְרָהָם, לְמָרוֹת גְּדוּלָתוֹ וְקְדוּשָׁתוֹ, לֹא מְצִינוּ שְׁעָלָה חֵי לְשָׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה מִלְאָךְ שֶׁל אֵשׁ. וּמִדּוּעַ לֹא?

אֵלָא הָעֲנִין הוּא שְׂאֲבָרָהּם אַבִּינוּ לֹא פֶּרֶשׁ מִבְּנֵי אָדָם לְהַתְּבוּדָד רַק עִם הַקַּב"ה בְּיַחְוָדִים עֲלִיוֹנִים, אֵלָא אַדְרָבָא, אַבְרָהָם יָצָא מִבֵּיתוֹ כְּדִי לְהַתְּחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם וְלִקְרַבָם לְה' יִתְבָּרַךְ. שְׁכֵן, אוּמֵר ה"חֲתָם סוֹפֵר", שְׂאֲבָרָהּם אַבִּינוּ הַשְּׁכִיל לְהַבִּין שְׂאִין זוֹ תְּכִלִּית הַבְּרִיאָה שְׁהָאָדָם יִהְיֶה לְמִלְאָךְ חֵי בְּשָׁמַיִם, שְׁהָרִי יֵשׁ לְהַקַּב"ה רַבְבֵי רַבּוֹת מִלְאָכִים וּשְׂרָפִים בְּשָׁמַיִם. וּבְרוּר שְׂרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְרִיאַת הָאָדָם, שְׁלֵא יִתְרַחַק הָאָדָם מִן הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ. אֵלָא לְהִיפֹךְ, יִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי הָאָדָם, כְּדִי לִקְרַבָם לְעַבּוּדַת ה' וְלַתּוֹרָתוֹ.

וְעַל-כֶּךָ אָמְרוּ חַז"ל, שְׂאֵם הָאָדָם עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן ה', וּמִמְלָא אֶת חוּבָתוֹ זוֹ בְּשְׁלִימוֹת, הִנֵּה, לְאַחַר מִיתָתוֹ זוֹכָה הוּא לְהִיּוֹת גְּדוּל יוֹתֵר מִמְּלָכֵי הַשָּׁרַת. (עַד כָּאן דְּבָרֵי הַקְדוּשִׁים שֶׁל ה"חֲתָם סוֹפֵר").

וּמִכָּאן צָרִיךְ לְהַשְׁכִּיל וְלְהַבִּין כִּי זוֹהִי הַחוּבָה הַמוּטָלַת עֲלֵינוּ, זָרַע אַבְרָהָם, לְלַכַּת בְּדַרְכּוֹ הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִנְחִיל לָנוּ אֶת מוֹרְשָׁתוֹ, לְהַתְּחַבֵּר לְבְנֵי הָאָדָם כְּדִי לִקְרַבָם לְעַבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ.

וְאַמָּנָם, צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ אִם כֶּךָ צוֹתָה הַתּוֹרָה "קְדוּשִׁים תִּהְיוּ", וּפְרֵשׁ רַש"י שְׁזָה לְשׁוֹן פְּרִישׁוֹת? וּמִשְׁמַע מְזָה, שְׁהַקַּב"ה רוֹצֵה שְׁהָאָדָם יִפְרוֹשׁ לְגַמְרֵי מִכָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִתְבוּדָד בְּיַעֲרוֹת וּבְמִדְבָרִיּוֹת. וְהָרִי זֶה סוֹתֵר אֶת דְּרָכּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אַבִּינוּ, לְהַתְּחַבֵּר עִם בְּנֵי הָאָדָם כְּדִי לְלַמְּדָם אֶת דְּרָכֵי ה'.

אוּלָם, הַבִּיאוֹר הוּא כְּמוֹ שְׁכְּתָב ה"חֲתָם סוֹפֵר" (קְדוּשִׁים): "דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֱלֹהִים קְדוּשִׁים תִּהְיוּ, וּפְרֵשׁ רַש"י: 'פְּרָשָׁה זוֹ בְּהַקְהֵל נֵאמְרָה, מִפְּנֵי שְׂרׁוּב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בָּה'.

וְיֵשׁ לוּמֵר, עַל-פִּי מָה שְׁכְּתָב בְּעַל "חוּבַת הַלְּבָבוֹת" (שְׁעַר הַפְּרִישׁוֹת), בְּגִדְל מַעֲלַת הַפְּרִישׁוֹת וְהַבְּדִידוֹת, שְׂאִין רְצוֹן הַקַּב"ה לְהִיּוֹת (הָאָדָם) פְּרוּשׁ. דְּהִינּוּ, שְׂיִלְךְ בְּמְקוֹם שְׂאִין אֲנָשִׁים - לְמִדְבָרִיּוֹת וְלִיעָרוֹת... כִּי 'לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצָרָה'. אֵלָא, רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ לְהִיּוֹת (הָאָדָם) אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וְלְחַבֵּר בָּהֶם, לְלַמְּדָם בִּינָה וְהַשְׁכָּל בְּתוֹרַת ה'... (וְאַפִּילוּ) שְׂמִמְעֵט עֲצָמוֹ (=הָאָדָם) לְהַשְׁלִים עֲצָמוֹ (בְּכָל זֹאת יִתְחַבֵּר עִם הַבְּרִיּוֹת לְלַמְּדָם אֶת דְּרָכֵי ה'). וְזֶהוּ שְׂבָאֵר כָּאן בְּאוּמֵרוֹ 'קְדוּשִׁים תִּהְיוּ' - שְׁתִּהְיוּ בְּפְרִישׁוֹת, וְנוֹכַל לְטַעוֹת (כָּאן) שְׂעֲנִין פְּרִישׁוֹת הִינּוּ בְּדִידוֹת הַגּוֹף. לְכֶךָ נֵאמֵר 'דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - הִינּוּ פְּרָשָׁה זוֹ בְּהַקְהֵל נֵאמְרָה, שְׂיִהִיָּה פְּרוּשׁ (=הוּא עֲצָמוֹ מִתְּאֹת הָעוֹלָם הַזֶּה). אַבָּל (הַתְּכִלִּית הָאֶמִּיתִית הִיא, שְׂיִהִיָּה) מְעוֹרָב עִם בְּנֵי אָדָם".

וְהִנֵּה, יְדוּעַ מָה שְׂשֻׁנֵינוּ בְּגַמְרָא (שַׁבַּת לַג'), שְׂרַשְׁבִּי דְבַר בְּגִנוֹת מְלָכוֹת רוּמֵי, וְנִגְזָרָה עָלֵינוּ מִיתָה. מִיָּד בְּרַח רַשְׁבִּי, וְהַתְּחַבָּא בְּמַעְרָה יוֹגֵ שְׁנָה, מוּבָדֵל וּמוּפְרָשׁ מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ. וְשָׁם, בְּמַעְרָה, זָכָה רַשְׁבִּי לְהַשְׁגָּתוֹ

הגדולה בתורת הנסתר כפי שפתוב בגמרא (שבת לג'): (לאחר בריחתם של רשב"י עם בנו מפני הרומיים שרצו להורגם) "אָזְלוּ טָשׁוּ בַּמְעֵרְתָּא (=התחבאו בתוך מערה), איתרחיש ניסא איברא חרובא ועינא דמיא (=התרחש ניס ונברא להם עץ חרובים ומעין מים), והווי משלחי מנייהו והווי יתבי עד שצוארייהו בחלא (=והיו פושטים את בגדיהם וישבו עד צוארם בתוך החול). כולי יומא גרסי, בעידן צלווי לבשו מיכסו ומצלו, והדר משלחו מנייהו כי היכי דלא ליבלו (=כל היום עסקו בתורה, ובשעת התפילה לבשו את בגדיהם והתפללו, ואחר פשוטו שוב את מלבושיהם כדי שלא יבלו המלבושים, וחזרו לשבת בתוך החול). והיה אליהו זכור לטוב בא אליהם בכל יום פעמיים, ולמד אותם, ולא ידע אדם בהם".

נמצאנו למדים מכאן, כי רשב"י זכה להשגתו הגדולה בתורת הסוד, בהיותו מתבודד במערה עם רבי אלעזר בנו, כשהוא פרוש ומובדל מכל בני האדם. אולם, באותו רגע שאליהו הנביא בשר לו כי מלך רומי מת, והתבטלה גזירת המות עליהם. יצא רשב"י מהמערה והתחבר עם החברא קדישא, כדי ללמד את כל סודות התורה שהשיג במערה. שכן, השפיל הוא ללמוד מדרך של אברהם אבינו, שאין הקב"ה חפץ שיפרשו מהבריות כמו שעשה חנוך, אלא אדרבה רצונו שיתחברו עמהם ללמדם תורה.

ומעתה יומתק לנו להבין את דברי הזהר הקדוש, שכאשר הגיעו החבריא קדישא של רשב"י לפרשת "קדושים" שמחו מאד. שכן, בזכות פרשה זו, שנאמרה דוקא ב"הקהל" (כדי ללמדנו, שאין לפרוש ולהתבודד מפני האדם, אלא להיפך, להתחבר וללמד את דרך ה'), בזכות זה יצא רשב"י מהמערה, כדי להתחבר עם החבריא קדישא, ללמד את תורת הנסתר. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"קדשים תהיו"

צריך לדעת, שחז"ל תקנו ליטול ידים לפני הסעודה, כדי שלא ישב האדם על שלחנו ויאכל אכילה גסה כמעשה בהמה, אלא יטול ידיו במים קודם האכילה (כמו כהן, המכין עצמו לעבודת בית המקדש), כדי שיגיע שבשלחן המלך העליון הוא יושב, וצריך לאכול את אכילתו בקדושה, ככהן האוכל בתרומה.

והנה, אם היה האדם מקיים באמת ובתמים את מצות "קדשים תהיו", דהינו לאכול את סעודתו בקדושה ובטהרה, כי אז לא היה צריך ליטול ידיו לפני ברפת המזון, שהרי הוא אוכל לשם שמים, וכעוסק במצוה נחשב הוא. אולם, בעונותינו הרבים, אין אנו במדרגה זו. שכן, **היצר הרע**, כשמו **ס"מ**, בא ומסמא (=מעורר) לנו את העיניים, עד שנדמה לנו שאנו אוכלים בקדושה ובטהרה.

על-כן, כדי להסיר מאתנו את היצר, המתעתע בנו, תקנו לנו חז"ל ליטול מים אחרונים לפני ברפת המזון. וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם (ערובין יז'): "מפני מה אמרו מים אחרונים חובה? מפני שמלח סדומית יש, שמסמא את העיניים". דהינו, מים אחרונים הם פנגד **היצר הרע** (=ס"מ), שהוא בבחינת "מלח סדומית", שמסמא את העיניים, וגורם לאדם לחשוב שאכל הוא לשם שמים..

וזהו מה שאמרו חז"ל: "והתקדשתם" - אלו מים ראשונים - שעל-ידי זה שהאדם נוטל את ידיו לפני הסעודה הוא כמכין עצמו לקראת עבודת המקדש, ועל-ידי כך הוא בבחינת "קדשים תהיו".

ולכן נכון ומוצדק לומר על זה לשון "והתקדשתם". שכן, הוא עושה פעולה כדי לקדש את עצמו. ואילו "והייתם קדשים" - אלו מים אחרונים, שכאשר האדם נוטל ידיו בסוף הסעודה, הוא מגלה בכך שאינו נופל ברשת **היצר**, שמסמא את עיניו, (על-ידי שגורם לאדם לחשוב שהוא אכל בקדושה ובטהרה) ועל-ידי כך הוא בבחינת "והייתם קדשים".

"שבת" שהוא יום מקודש להתבוננות הרזיון (=בסודות התורה)

הגה"ק החיד"א כותב ב"מדבר קדמות" (מע' ק', אות יא'), בשם גורי האריז"ל, שהזמן המתאים ביותר ללמוד את תורת **הקבלה/הנסתר** הוא בשבת. וכפי דבריו הקדושים: "**קבלה** יש ללמוד בשבת, והרמז (תהילים צו, וי-ט') (הוד והדר לפניו)... השתחוה לה' בהדרת קדש' - ראשי תיבות **קבלה**... ובחול (=בימי החול) (יש ללמוד) **הלכה**, כי במזמור הנאמר (בימי) (ה)חול (שם ק', א') (כתוב): 'הריעו לה' **כל הארץ** - ראשי תיבות **הלכה**'. וכן כתב הגה"ק, בעל ה"בני יששכר", מהרצ"א, על ספר "סור מרע ועשה טוב" (אות ה'): "לדעתי, יש לרמז מה שאמרו רבותינו ז"ל: 'יין המשמר בענביו'. 'יין' בגמטריה "סוד". 'המשמר בענביו' - ענין ראשי תיבות **עקודים נקודים ברוזים**. ובהם נכלל כל סודות הבריאה ותכליתה... ואגב אודיעך, ידיד נפשי, **עקודים נקודים ברוזים**, בגמטריה "שבת", שהוא יום מקודש להתבוננות הרזיון (=בסודות התורה), מעסק העולמות הנ"ל".

"לא תגנבו" (יט' יא')

מסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר, בעל "אבן האזל", שבזמן שכהן כרבה של העיר סלוצק, הלך פעם לתומו ברחוב. בעוברו על-יד בנין הזולך ומוקם, כשהוא שקוע ברעיונותיו לפתע נכנס הוא בשגגה לתוך בריכת סיד. נדהם בעל "אבן האזל", וחלחלה אחזה בו: לא על שטנף את מנעליו ומכנסיו, אלא על שנמצא שחור לקבלן הבנין מעט סיד, השוה פרוטה... ולא הביט הוא על כבודו ומעמדו כרבה הראשי של העיר, ולא עזב את המקום עד שמצא את הקבלן, ופצה אותו על "הנזק", ובקש מחילתו... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 צִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ"

עַל הַכְּתוּב (יט, ב), "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ", פֶּרֶשׁ הָרַב הַקָּדוֹשׁ, אִישׁ הָאֱלֹקִים, רַבִּי אֹרֵי מְסֻרְעֵלִיסק זִיע"א, וְאָמַר: הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (גִּידָה לֵא): "...שְׁלֹשָׁה שׁוֹתְפִין יֵשׁ בְּאָדָם: הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָבִיו וְאִמּוֹ – אָבִיו מְזַרְעֵ הַלְבָן, שְׁמִמְנוּ (נוֹצְרִים) עֲצָמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים, וְמַח שְׁבִרָאֵשׁוּ וְלִבָּן שְׁבַעֲיָן. אִמּוֹ מְזַרְעַת אָדָם, שְׁמִמְנוּ (נוֹצְרִים) עוֹר וּבָשָׂר וּשְׁעָרוֹת וּשְׁחֹר שְׁבַעֲיָן. וְהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְנִשְׁמָה...."

אִם כֵּן, אֹמֵר הַשָּׂרָף רַבִּי אֹרֵי מְסֻרְעֵלִיסק, חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה בְּאָדָם הוּא הַנִּשְׁמָה הַקָּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא בְּנֹדָא בְּשִׁלְמוֹת. שְׁהַרִי, הִיא חֲלָק מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ הַקָּדוֹשׁ מְכַלֵּם, וְכֵן גַּם כָּל מַעֲשָׂיו (וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁזֶהוּ בִּיאֹר הַבְּרָכָה: "אֱלֹהֵי נִשְׁמָה שְׁנַתָּה בִּי טְהוֹרָה הִיא". וּמְפָרֵשׁ וְאֹמֵר אֵת הַטַּעַם לְכֵן שֶׁהִיא טְהוֹרָה: שְׁהַרִי, "אֵתָה בְּרָאֲתָה. אֵתָה יִצְרַתָּה. אֵתָה נִפְחַתָּה בִּי" – כִּי הִיא חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה. אִם כֵּן, בְּנֹדָא שֶׁהִיא טְהוֹרָה, בְּלֵי פָגָם). וְאוֹלָם, חֲלָקוּם שֶׁל הַהוֹרִים, הַגּוֹף הַגְּשָׁמִי, הַנִּמְשָׁךְ לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם, אֵינּוּ בְּשִׁלְמוֹת, וְלִכֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתִּירָא מִצַּד הַגּוֹף, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבִיא אוֹתוֹ לְיַד חֲטָא.

וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר הַקַּב"ה לָנוּ: "קְדָשִׁים תִּהְיוּ" – מִצַּד הַנִּשְׁמָה, שֶׁהִיא חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה אֵתָם יְכוּלִים לְהִיּוֹת קְדוֹשִׁים, שְׁהַרִי "כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". אָבֵל "אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ" – כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְפַחַד מִהַגּוֹף, שֶׁהוּא הַחֲלָק שֶׁל אִמּוֹ וְאָבִיו, כְּדֵי שֶׁזֶה לֹא יִמְשֹׁךְ אוֹתוֹ לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, חֲלִילָה.

וְהִנֵּה, בְּרוּר לְכָל יִצִּיר חַי, שֶׁהַקַּב"ה הוּא זֶה שֶׁבְּרָא אֵת הָאָדָם – גַּם אֵת הַגּוֹף וְגַם אֵת הַנִּשְׁמָה – וְכִמּוֹ שְׂאֲנוּ אֹמְרִים בְּנוֹסַח הַסְּלִיחוֹת "הַנִּשְׁמָה לָךְ וְהַגּוֹף פִּעֲלָךְ". שְׁהַרִי, מִי יְכוּל לְבְרֹא בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ אֶפְּלִי גְרָגִיר אֶחָד שֶׁל חוֹל? וְכִבֵּר אֲמָרוּ חוֹ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יד, ט): "(ש)עַל כָּל נְשִׁימָה וְנִשְׁמָה שֶׁהָאָדָם נוֹשֵׁם, (הוּא) צָרִיךְ לְקַלֵּס (=לְהַלֵּל) לְבֹרָא, מֵאִי טַעְמָא (=וּמְדוּעָה)? (שְׁכָן, כְּתוּב) 'כָּל הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל יְהוָה'. (אֵל תִּקְרָא 'כָּל הַנִּשְׁמָה', אֱלֹא) 'כָּל הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל יְהוָה'. אִם כֵּן, אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, שְׁשִׁלְשָׁה שׁוֹתְפִים יֵשׁ בִּיצִירַת הָאָדָם? הֲלֹא אֵין הָאָדָם מְסוּגָל לְנִשְׁוֹם אֶפְּלִי נְשִׁימָה אַחַת בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ. וְכָל שְׁכָן שְׂאֵינּוּ מְסוּגָל לְיִצֹר אֵת גּוֹף הוֹלֵד בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ. אִם כֵּן, אֵיךְ אֲמָרוּ חוֹ"ל: "שְׁלֹשָׁה שׁוֹתְפִין יֵשׁ בְּאָדָם: הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָבִיו וְאִמּוֹ?"

אֱלֹא, שֶׁהַבְּאוֹר הוּא, שֶׁהַקַּב"ה, בְּגִדְל עֲנוּתָנוֹתוֹ, מַחְשִׁיב אֵת הָאָב וְאֵת הָאֵם כְּאֵילוֹ הֵם שׁוֹתְפִים לוֹ בִּיצִירַת הוֹלֵד, וְהֵם כְּבִיכּוֹל נוֹתְנִים לְאָדָם אֵת הַגּוֹף הַחוֹמָרִי.

אִם כֵּן, צְרִיכִים אֲנוּ לְהִבִּין עֲמָק עֲנִין זֶה: מְדוּעַ מַחְשִׁיב הַקַּב"ה אֵת הָאָב וְהָאֵם כְּשׁוֹתְפִים לוֹ בִּיצִירַתוֹ שֶׁל הָאָדָם? וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁזֶהוּ חֲסֵד גְּדוֹל וְנִפְלָא שֶׁעָשָׂה הַקַּב"ה עִמָּנוּ, לְהַחְשִׁיב אֵת הָאָב וְהָאֵם כְּשׁוֹתְפִים שְׁלוֹ, כְּבִיכּוֹל, לְיִצִירַת הַצְּאֲצָאִים. שְׁכָן, כִּידוּעַ לְהוֹרִים יֵשׁ אַחֲרֵיזוֹת גְּדוֹלָה וְכִבְדָּה לְחַנּוּךְ אֵת צְאֲצָאֵיהֶם לְתוֹרָה וְלַעֲבוֹדַת ה'. וְכִבֵּר אֲמָרוּ חוֹ"ל (סִיכָה נו'), עַל מְרִים בַּת בִּילְגָה, שֶׁהִיָּתָה מִמְשַׁפַּחַת כְּהֻנִּים, וְהַמִּירָה אֵת דְּתָהּ. וְכַאֲשֶׁר שָׁמְעוּ חַכְמִים דְּבַר זֶה קָנְסוּ אֵת כָּל מְשַׁמְרַת הַכְּהֻנִּים שֶׁל מְשַׁפַּחְתָּהּ, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְבֹא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְתִמְהוּ שֵׁם חוֹ"ל, מְדוּעַ קָנְסוּ אֵת כָּל מְשַׁמְרַת הַכְּהֻנִּים עַל דְּבַר מְרִים בַּת בִּילְגָה שְׁחֲטָאָה? וְכִפִּי לְשׁוֹן הַגְּמָרָא "מְשׁוּם בְּרֵתָא קָנְסִינָן לִיהַ לְדִידִיהָ?" (=בְּגִלְלַת הַבַּת צְרִיכִים אֲנוּ לְקַנּוֹס אֵת הַהוֹרִים?). וּמִתְרַךְ שֵׁם אַבְיִי, וְאֹמֵר: "אֵין. כְּדָאֲמְרִי אֵינְשִׁי: שׁוֹתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא, אוּ דְאֲבוּהָ אוּ דְאִמִּיהָ" (=כֵּן. כִּינּוּן שְׁמָה שֶׁהִתִּינוּק מְדַבֵּר בְּשׁוּק, הוּא מַחְינּוּךְ הָאָב אוּ מַחְינּוּךְ הָאֵם). לְפִי זֶה יִחַרַד הָאָדָם, וְתַפֵּל עָלָיו אֵימָתָה וּפְחָד, אֵיךְ מְסוּגָלִים הַהוֹרִים, שֶׁהֵם רַק קְרוּצִי-חֹמֵר, לְקַבֵּל אַחֲרֵיזוֹת כְּזֹאת, לְגִדְל אֵת צְאֲצָאֵיהֶם כְּרְאוּי, כְּדַת וְכִדִּין, לְתוֹרָה, לְמַצּוֹת וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים.

וְלִכֵּן, הַתִּירוּץ הוּא, שְׁמִטְעַם זֶה עָשָׂה הַקַּב"ה אֵת עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל שׁוֹתֵף עִם הַהוֹרִים בִּיצִירַת הוֹלֵד. שְׁכָן, כְּשִׁישׁ לְהוֹרִים שׁוֹתֵף כְּמוֹ הַקַּב"ה, שֶׁהוּא כָּל-יְכוּל, הֵם מִתְחַזְּקִים בְּרוּחָם וּמְקַבְּלִים עִידוּד מִכֵּן. שְׁהַרִי, בְּנֹדָא שֶׁעַל שׁוֹתֵף

כִּזָּה אֶפְשֶׁר לְסַמוֹךְ, שִׁיִּסְיַע לָהֶם בְּגִידוֹל וּבְחִינוּךְ הַיְלָדִים. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹרֵם ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
 "וְאֶהְבֶּתְ לָרַעַךְ כְּמוֹךְ"

בְּגִמְרָא (שֶׁבֶת לֹא) מְסוּפֵר עַל נֹכְרֵי אֶחָד שֶׁבָּא לִפְנֵי שְׂמַאי. וְאָמַר לוֹ, לְמַדְנִי אֵת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רֶגֶל אַחַת. דְּחָפוּ שְׂמַאי בְּאֵמַת הַבְּנִין שֶׁבִּידוֹ. אָבָל כְּשֶׁבָּא אוֹתוֹ גַּר לְהִלֵּל, נָתַן לוֹ הִלֵּל יָצֵה נִפְלְאָה, וְאָמַר לוֹ: "דְּעֵלְךָ סֵנִי, לְחִבְרֵךְ לֹא תַעֲבִיד (=מָה שֶׁשָּׂנוּא עֲלֶיךָ – אֵל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרֵךְ), וְזוּהִי מִצְוֹת: "וְאֶהְבֶּתְ לָרַעַךְ כְּמוֹךְ", וְזוּ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ."

הַמְּגִיד מְדוּבְנָא זִיע"א מְסַבֵּיר, שְׂמָה שֶׁהַתְּפֹן הִלֵּל הַזֶּקֶן, בְּאוֹמְרוֹ "מָה שֶׁשָּׂנוּא עֲלֶיךָ – אֵל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרֵךְ" הוּא עַל הַיִּצְרָה הַרְעָה. דְּהֵינּוּ "מָה שֶׁשָּׂנוּא עֲלֶיךָ" – הוּא הַיִּצְרָה הַרְעָה, שֶׁהוּא שָׂנוּא עַל כָּל אֶחָד – אוֹתוֹ אֵל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרֵךְ. אֵל תַּתְּחַבֵּר אִיתוֹ, וְאֵל תִּתֵּן לוֹ דְרִיסַת רֶגֶל בְּקִרְבְּךָ, וּמִמִּילָא בְּרַגְעָה שֶׁתִּקְיָם אֵת זֹאת – זוּ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ!
 בְּעֵינֵינוּ זֶה, הִרְהוֹרֵם ק רַבִּי בּוֹנִים מִפְּשִׁיחָא זִיע"א אָמַר פֶּעַם לְחִסְדֵּינוּ, שְׂאֵת הַיִּצְרָה הַרְעָה צְרִיכִים לְרְאוּת בְּדַמְיוֹן, כְּמוֹ רוֹצֵחַ, הָעוֹמֵד לְפָנֶיךָ וּבִידוֹ גְרוֹן, וְהוּא מוֹכֵן בְּכָל רַגְעָה תְּמִיד לְהַתִּיז אֵת רֹאשְׁךָ...

שְׂאֵל אוֹתוֹ אֶחָד מִן הַחֲסִידִים: רַבֵּנוּ, וְאֵם קָשָׁה לְצִיר וּלְדַמְיָן כִּי אֵת הַיִּצְרָה, מָה עוֹשִׂים? עֲנֵה מִיד הַרְבֵּ: "סִימָן שֶׁהַיִּצְרָה כָּבֵד הַתִּיז אֵת רֹאשְׁךָ מֵעֲלֶיךָ!"

"וְאֶהְבֶּתְ לָרַעַךְ, כְּמוֹךְ אֲנִי ה'"

עַל הַפְּתוּב בְּתִהִילִים (קכ"א, ה'), "ה' צִלְךָ עַל יַד יְמִינְךָ", אוֹמֵר הַבַּעַשׂ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א, שֶׁהַקַּב"ה נוֹהֵג עִמָּנוּ בְּמִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, וְהוּא "הַצֵּל" שְׁלֵךְ. וְלָכֵן, כְּפִי שֶׁהַצֵּל שְׁלֵךְ "עוֹקֵב" אַחַר פְּעוּלוֹתֶיךָ וְתַנּוּעוֹת גּוֹפֶךָ. כִּי גַם הַקַּב"ה הוּא "צִלְךָ", וּמִתְנַהֵג אִתְךָ, כְּפִי שְׂאֵתָהּ נוֹהֵג עִם חִבְרֵיךָ. אִם אַתָּה גּוֹמֵל חֲסָדִים, וְאוֹהֵב אֵת חִבְרֵיךָ אֶפְיָלוּ כְּשֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְאֶהְבָּה, גַּם הַקַּב"ה יִגְלֶה כְּלַפֵּיךָ אֶהְבָּה גַּם אִם אַתָּה לֹא רְאוּי לְכַךְ... וְזוּהוּ שְׂכָתוֹב, "וְאֶהְבֶּתְ לָרַעַךְ" – שְׂאֵם תִּגְלֶה אֶהְבָּה לָרַעַךְ תְּמִיד בְּכָל מְצַב, אֲזוּ "כְּמוֹךְ אֲנִי ה'", אֵךְ הַקַּב"ה יִתְנַהֵג כְּמוֹךְ, וְיִגְלֶה כְּלַפֵּיךָ אֶהְבָּה בְּכָל מְצַב... מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְהַדְרַת פְּנֵי זֶקֶן" (יט' ל"ב)

חֲכָמֵינוּ זצ"ל אָמְרוּ בְּמַסְכַּת קִידוּשֵׁין (לג', ע"ב): "כָּל תְּלָמִיד חֲכָם, שְׂאֵינוֹ עוֹמֵד בְּפָנֵי רַבּוֹ – נִקְרָא רָשָׁע, וְאֵינוֹ מְאָרִיךְ יָמִים". וְאִם כִּי נִאָּמַר עַל תְּלָמִיד חֲכָם, קָל וְחַמְרָה (=עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה) הוּא לְמַתְפַּלְלִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שִׁישׁ בָּהֶם שְׂמֻזְלוּלִים בְּכַבּוּד הַרְבֵּ, וְאֵינָם קָמִים לְכַבּוּד רַבָּם, וְשׁוֹכַחִים שֶׁהַרְבֵּ הוּא בְּעֵצָם סִפֵּר תּוֹרָה חֵי, וְגַם תּוֹרָה שְׂבַע־פֶּה גַם יַחַד. וְהַעִיר עַל-כֵּן הַגְּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה סוֹפֵר, בְּעַל הַ"חֲתָם סוֹפֵר": בְּעֵנֶשׁ נִקּוּב זֶה עַל הָאָדָם – שְׂאֵינוֹ מְאָרִיךְ יָמִים – יֵשׁ מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה. שְׂכֹן, הָאָדָם שְׂאֵינוֹ עוֹמֵד בְּפָנֵי רַבּוֹ – רְאוּי לוֹ שְׂלֹא יֵאָרִיךְ יָמִים, וְכִי לֹא יִזְכֶּה שְׂאֵחֵרִים יִקְיָמוּ בּוֹ אֵת מִצְוֹת הַתּוֹרָה "מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם"...

"וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ... וְרָאָה אֵת עַרְוֹתָהּ... חֲסָד הוּא וְנִכְרָתוֹ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמִּים"

בְּסִפֵּר "אוֹצֵר שִׁיחַת צְדִיקִים" מְסוּפֵר, שֶׁפֶּעַם הָיָה בְּעִיר פְּרָאג אִישׁ עֲשִׂיר, שֶׁהָיָה רָשָׁע גְּמוּר וּבַעַל תַּאֲוָה גְּדוֹל. יוֹם אֶחָד נִהְפָּד עָלָיו הַגְּלָגֶל, וְיָרַד אוֹתוֹ רָשָׁע מִנְּכַסְיוֹ. בְּצֵר לוֹ נִסֵּעַ רָשָׁע זֶה לְהַגְהוֹרֵם ק בַּעַל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה" זִיע"א, לְחָלוֹת פְּנִיו, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שִׁיתֵן לוֹ מִכְּתָב הַמְּלָצָה, כְּדִי שִׁיתְמַכּוּ בּוֹ בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם שִׁיגִיעַ לְשָׂם.

הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה", שִׁנְדַע מִי עוֹמֵד לְפָנָיו, לֹא רָצָה לְתַת לוֹ מִכְּתָב הַמְּלָצָה. אֵךְ לְאוֹתוֹ רָשָׁע הָיְתָה מִשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה וְנִכְבְּדָה מְאֹד, וְלֹא הָיָה יָכוֹל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה" לְהַשִּׁיב אֵת פְּנֵיו רִיקָם. מָה עָשָׂה? לְקַח פִּיסַת נֵיֶר, וְכָתַב עָלָיו בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "הַמְחִזִּיק בְּשִׁטְרָה זֶה הוּא מִתּוֹשְׁבֵי עִירֵנוּ, וְרְאוּי לְעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים".

יָצָא אוֹתוֹ רָשָׁע מִבֵּיתוֹ שֶׁל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה" שְׂמַח וְטוֹב-לֵב, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה מְגִיעַ הָיָה מְרָאָה אֵת הַתְּעוּדָה מִהַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה", וְהָיוּ חוֹלְקִים לוֹ כְּבוֹד, וְנוֹתְנִים לוֹ צְדָקָה מְנָה אַחַת אֶפְיָם.

פֶּעַם אַחַת נִקְלַע אוֹתוֹ רָשָׁע לְעִיר, שֶׁהָיוּ בָּהּ רַבִּים מִתְּלַמְּיָדוֹ שֶׁל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה". וְכִשְׂרָאוּ אֵת הַתְּעוּדָה שֶׁבִּידוֹ תְּמָהוּ מְאֹד עַל לְשׁוֹן רַבָּם, שֶׁכָּתַב שֶׁם "חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים". שְׂכֹן, וְכִי מָהוּ אוֹתוֹ חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים?

קָם תְּלָמִיד אֶחָד, שֶׁהַפִּיר אֵת אוֹתוֹ רָשָׁע וּבַעַל תַּאֲוָה, וְגִלָּה לְחִבְרָיו אֵת "פְּנֵי הַלוֹט" שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע. וּמִיד הַסְּבִיר לְחִבְרָיו אֵת כְּוֹנֵת הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה". הִנֵּה, אָמַר לָהֶם, בְּפִרְשַׁת "קְדוּשִׁים" כְּתוּב: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֵת אַחֲתוֹ... וְרָאָה אֵת עַרְוֹתָהּ... חֲסָד הוּא וְנִכְרָתוֹ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמִּים". וּפִרְשׁ רַש"י, שֶׁחֲסָד כָּאן הוּא לְשׁוֹן חֲרָפָה. וְזוּהִי כְּוֹנֵת הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה": שִׁנְעֵשׂוּ עִם רָשָׁע זֶה "חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים" - דְּהֵינּוּ, שְׂרָאוּי אוֹתוֹ רָשָׁע לְחֲרָפָה. וּבְאֵמַת כִּי קִיָּמוּ בּוֹ...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:43

פְּרֻשַׁת הַשַּׁבּוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:53

bnei-zion.com

עַרְשׂוֹת ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי ה'" (יט' יח')

בְּפֻרְשָׁתֵנוּ, פְּרֻשַׁת "קְדוּשִׁים", אָנוּ לְמִדִּים עַל אַחַת הַמִּצְוֹת הַכִּי חֲשׂוּבוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ – "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ" – וּכְפִי שֶׁמִּבִּיא רש"י זצ"ל אֶת דְּבַרֵי חוֹז"ל (תורה כהנים): "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ – אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה".

אוֹלָם, יֵשׁ לֹמֵר מֶה שְׁאַמְרוּ חוֹז"ל, שֶׁמִּצְוָה זוֹ שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ", חוֹבָה לְקִיּוּמָה לֹא רַק בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, אֲלָא גַם בֵּין הָאָדָם לְרַעֲיָתוֹ וּבֵת זִוְגוֹ לְחַיִּים. עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְאַהֲבֹב וּלְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, וְאַף יוֹתֵר מִכֵּךְ, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ חוֹז"ל (סנהדרין עו'): "הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגֹפּוֹ, וְהַמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוּפוֹ, וְהַמְדַרְיֵךְ בְּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׁיאִם סְמוּךְ לְפָרְקָם (=קָרוֹב לְזִמְן הַבְּגָרוֹת) – עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (איוב ה', כד'): 'וַיִּדְעַתְּ כִּי שָׁלוֹם אֶהְיֶה' (=הַקֵּב"ה, שֶׁשְׁמוֹ שָׁלוֹם, שׁוֹכֵן בְּבֵיתָךְ).

וְעוֹד הוֹסִיפוּ וְאַמְרוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא (ב"מ נט'): "...לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אִשְׁתּוֹ. שְׂאִין בְּרַכָּה מִצְוִיָּה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, אֲלָא בְּשִׁבְלֵי אִשְׁתּוֹ, שְׁנֵאמַר (בראשית יב'): 'וְלֹאֲבָרְם הֵיטִיב (הַקֵּב"ה) בְּעִבּוּרָהּ (=בְּזִכּוֹת שְׂרָה). וְהִינּוּ דְאָמַר לְהוּ רַבָּא לְבָנֵי מַחֲזָא (=וְזֶהוּ שְׁאַמַר רַבָּא לְבָנֵי מַחֲזָא): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דַתְתַּעְתְּרוּ... (=כְּבָדוֹ אֶת נִשְׁוִיתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּעֲשְׂרוּ).

מִבּוֹאֵר מְכָאן, כִּי עִיקַר הַבְּרַכָּה בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא בְּזִכּוֹת אִשְׁתּוֹ, כְּפִי שְׁאַמַר הַחֲכָם מְכָל אָדָם (משלי יח, כב'): "מְצָא אִשָּׁה – מְצָא טוֹב, וַיִּפַּק רְצוֹן מֶה".

וְהִנֵּה, כְּפִי שֶׁהִבְאֵנוּ, עִיקַר הַבְּרַכָּה בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא בְּזִכּוֹת שֶׁהָאָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אִשְׁתּוֹ. וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מִדּוּעַ כָּל הָאוֹהֵב וְהַמְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ זֹכֵה לְעִשְׂרֵי וּלְבְּרָכוֹת?

וַיֵּשׁ לֹמֵר מֶה שֶׁכְּתוּב בְּגִמְרָא (יבמות סג'): "אֲשַׁכְּחִיָּה (=פָּגַשׁ) רַבִּי יוֹסִי לְאַלְיָהוּ (הַנְּבִיא). אָמַר לוֹ (רַבִּי יוֹסִי לְאַלְיָהוּ): כְּתִיב 'אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֲזָרָה', (וְאִם כֵּךְ) בְּמָה (הָאִשָּׁה) עֲזָרְתוֹ לְאָדָם? אָמַר לוֹ (אַלְיָהוּ הַנְּבִיא לְרַבִּי יוֹסִי): אָדָם מִבִּיא חֵיטִין (לְבֵיתוֹ), חֵיטִין כּוֹסִס (=הָאִם הוּא טוֹחֵן אֶת הַחֶטֶה)? (מִבִּיא) פִּשְׁתָּן, פִּשְׁתָּן לּוֹבֵשׁ (=הָאִם הוּא טוֹחֵן אוֹתָם לְבַגְד)? לֹא נִמְצְאָת (הָאִשָּׁה) מְאִירַת עֵינַיִם (לְבַעֲלָהּ) וּמַעֲמִידָתוֹ עַל רַגְלָיו?".

וּפְרֻשׁ הַ"קֶּרֶן דְּדוּד" (חיי שרה) אֶת הַכְּתוּב בְּגִמְרָא, וְאָמַר: אִם הָאִשָּׁה לֹא תִסֵּעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְנַת כָּל צָרְפֵי הָעוֹלָם הַזֶּה (וְהַבְּעַל יִצְטָרֵךְ, לְטַחֵן וּלְבַשֵּׁל וּלְהַכִּין אֶת כָּל צָרְכָיו), כִּי אִזּוֹ לֹא יִהְיֶה לוֹ זְמַן לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה. אֲבָל, עַל-יְדֵי שֶׁהָאִשָּׁה מְסִיעַת לוֹ וְטוֹרַחַת בְּעֵנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, מִמִּילָא הַבְּעַל יְכוּל לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה. וְזֶהוּ שְׁאַמַר אֲלֵיהֶם לְרַבִּי יוֹסִי בְּמַתְק לְשׁוֹנוֹ שֶׁהָאִשָּׁה: "נִמְצְאָת מְאִירַת עֵינַיִם" – שְׁכֵן עַל-יְדָהּ הוּא זֹכֵה בְּעִלָּה לְאוֹר הַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי כֵךְ "וּמַעֲמִידָתוֹ עַל רַגְלָיו".

עַל-פִּי זֶה מְבָאֵר הַ"קֶּרֶן דְּדוּד" אֶת הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (סוטה יז'): "דְּרִישׁ (=דְּרַשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן". וּפְרֻשׁ רש"י, שְׂכִינָת רַבִּי עֲקִיבָא הִיא שֵׁם יְהוָה בֵּינֵיהֶם – י' אֲצֵל אִישׁ וְ-ה' אֲצֵל אִשָּׁה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מִדּוּעַ דּוֹקָא אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ, יְהוָה, מִשֵּׁם ה' יִתְבָּרַךְ, נִמְצְאוֹת בְּתוֹךְ אִישׁ וְאִשָּׁה?

וְתַרְצֵן הַ"קֶּרֶן דְּדוּד", וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה כְּתוּב (ישעיה כו, ד'): "...כִּי בֵּיהּ, ה' צוּר (=צִיר) עוֹלָמִים". וּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (מְנַחֲת כט'), שֶׁהַקֵּב"ה צוּר/צִיר וּבָרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת "יְהוָה": הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת י', וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה' (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם" – אֵל תִּקְרָא "בְּהִבְרָאָם", אֲלָא בְ-ה' בְּרָאָם).

וּלְפִי זֶה מִבּוֹאֵר, מִדּוּעַ הִשְׁרָה הַקֵּב"ה דּוֹקָא אֶת הַשֵּׁם יְהוָה אֲצֵל הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. שְׁכֵן, הָאוֹת י' אֲצֵל הָאִישׁ בָּאָה לְרַמּוֹ שֶׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְעִסּוֹק בְּעֵנֵי הָעוֹלָם הַבָּא – דְּהִינּוּ, לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְאֵילּוּ הָאוֹת ה', שֶׁהִיא אֲצֵל הָאִשָּׁה, בָּאָה לְרַמּוֹ שֶׁהִיא צָרִיכָה לְסִיעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְנַת עֵנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְהִנֵּה, מִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (יבמות סב'): "כָּל אָדָם שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה... שְׂרוּי בְּלֹא תּוֹרָה". נִמְצָא, שֶׁבְּלֹא אִשָּׁה, הַמְכִינָה

והמבשלת והטורחת בשבילו בכל עניני העולם הזה, אין האדם יכול לעסוק בתורה, וממילא אין לו את הפרכות הפאות בזכות התורה.

לפי זה מבואר היטב מאמר חז"ל: "...לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו. שאין פרכה מצויה בתוך ביתו של אדם, אלא בשביל אשתו... והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא (=וזהו שאמר רבא לבני מחוזא): אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו..." (=כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו). כיון שהאדם זוכה לפרכות רק בזכות אשתו, הטורחת והמבשלת, ועל-ידי כך מאפשרת לו לעסוק בתורה ולקבל את שכר התורה בעולם הזה. ולכן, נמצא שכל הפרכות שזוכה להן האדם – הן בזכות אשתו.

ועל-כך אמר החכם מכל אדם (משלי יח, כב): "מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב", ואין טוב אלא תורה, (שנאמר: "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו"), שעל-ידי האשה זוכים לטוב – גם לתורה הנקראת טוב, וגם לכל הפרכות שמקבלים כל העוסקים בה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"מרבה בשר מרבה רמה" (פרקי אבות ב' ז')

על הכתוב בפרקי אבות "מרבה בשר מרבה רמה", אומרים חז"ל, שצריך האדם לדעת שנשמתו חצובה ממקור הקדש, והיא חלק אלוה ממעל, והיא הדבר הכי יקר שיש לו, וערכה לא יסולא בפז וביהלומים. ולכן צריך האדם לשמור על נשמתו מכל משמר, לבל ילכלך ויטנף אותה **בְּצוֹנוֹת וּבְחַטָּאִים**, ובודאי חיב הוא לקימה ולהחיותה על-ידי "מאכל ומשקה", שהם דברי תורה ומעשים טובים.

ועוד אומרים חז"ל אל ישקיע האדם את רב זמנו בגופו ובחיצוניותו. באכילה ובשתיה, עד שנעשה שמן ובעל-בשר, הוא מרבה עליו את **הרמה בקבר**, כפי שכתוב: "מרבה בשר מרבה רמה".

ואל יאמר האדם: וכי מה אכפת לי? שהרי אני מת ואין אני מרגיש בכך. שכן, אומרים חז"ל (מסכת שבת יג' ע"ב): "קשה **הרמה למת**, כמחט בבשר החי".

ויש להוסיף מה שכתוב בפרקי אבות (ד, ד): "רבי לויטס איש יבנה אומר... שתקות אנוש **רמה**". ופרש ה"ערכי נחל", ש**הרמה** מקוה ומיחלת שהאדם יהיה בריא ושמון, כדי שיהיה לה די לאכול ממנו. והדבר דומה לאדם, המפטם בהמה כדי שתהיה שמנה לשוחטה. האם יתכן לומר שהבהמה מקוה להשמין? ודאי שלא כן, אלא בעל הבית שלה מקוה שתשמין, כדי שיהיה לו יותר בשר לאכול.

כך **הרמה**, שהיא בעלת הבית על גוף האדם, מקוה וממתינה לבשר גופו לאחר מותו. ולכן, מה שכתוב "תקות אנוש **רמה**", אין הפונה לתקותו של האדם, אלא תקות **הרמה**, המחפה לאדם בקבר.

"לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו" (יט' יא')

הצדיק רבי משה צבי ורטהיים עשה פעם את השבת בעירה אחת, בסביבת מקום מגוריו בסוארן שבפודוליה. לאחר שהבדיל על הכוס במוצאי שבת, נכנס אליו בחור יהודי, וספר בקול בכי, שהוא משמש כמשרת אצל מוכר יין אחד, וזה שנים שהוא אוסף פרוטה לפרוטה, כדי לבנות לו בית מגורים, ועתה אבד לפתע כל כספו.

רבי משה צבי הרגיע את הבחור המבוהל, ובקש לשמוע מפיו פרטים נוספים בענין הכסף שאבד לו במקום עבודתו.

אמר הבחור לרבי: "הטמנתי את הכסף בערב שבת בין חביות היין, והנה, מקודם באתי להוציא את כספי, ופרוטה שחוקה אחת לא מצאתי שם!"

מיד שלח הצדיק לקרוא למוכר היין, ואמר לו: "כיון שאתה טוען שאין לך יד בממון שאבד למשרת שלך, יש מקום לחשוש שכספו נגנב על-ידי נוכרי. ואם כך הדבר, אזי כל יינה הוא "נסך", ואסור לכל אדם מישאל לשתותו". תוך כדי דיבור, צוה הרבי למשרתו, שיכריז בכל בתי הכנסת, שיינו של אדם זה הוא "נסך", ואין לקנותו בשום פנים ואופן.

כשראה מוכר היין שנקלע לעסק ביש, וכי הוא עלול להפסיד ממון רב אם יינותו יאסרו ברבים, הודה באזני הרב, שאמנם הוא הוא שגנב את כספי משרתו. מיד מהר הוא לביתו, והביא את צרור הכסף הגנוב, שהופך על-ידי בעליו. רק אז הורה הצדיק מסוארן לבטל את האיסור שהוציא לפני-כן על אוצרות היין של האישי...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:43

פְּרֵשֶׁת הַשָּׁבֹועַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

ר"ת 20:34 יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 19:53

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ה' אִיר תִּשְׁע"ח (20.4.18)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" (יט' יח')

עַל מִצְוָה זוֹ – "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – אוֹמֵר הַרְה"ק כ"ק מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלָא זִיע"א, כִּי עַל-יְדֵי אַהֲבַת חֲבֵרִים "מִמְתִּיקִים" אֶת הַדִּין, וְהוֹפְכִים אֶת הַשֵּׁם "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין) לְשֵׁם "יְהוָה" (שֶׁהוּא מִידַת הַרְחָמִים). וְדַבֵּר זֶה, אוֹמֵר הַרְה"ק מְבַעֲלָא, רְמוּז בַּפְּסוּק "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה". שָׁכַן, אִם תֵּאָהֵב אֶת חֲבֵרְךָ בְּאַמֶּת וּבִתְמִים, אִזּוֹ "כְּמוֹךְ", שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַדִּין) נִהְפֵּךְ לְ"אֲנִי יְהוָה", שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַרְחָמִים.

עַנְיָן זֶה אֲנִי לּוֹמְדִים גַּם מִדְּבַרֵי הַחֶכֶם וְהַמְקוּבָּל רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל (גְּדוּל תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ) שֶׁהֵעִיר עַל פְּסוּק זֶה, וְאָמַר: צָאוּ וּרְאוּ מָה גְדוּל כַּח אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת! בְּשַׁעַת שְׁשֻׁנֵי בְּנֵי אָדָם רוֹחֲשִׁים אַהֲבָה כְּנֶה וְאַמִּיתִית זֶה לָזֶה, הַקַּב"ה מְשַׁרֵּה שְׂמוֹ וּשְׂכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם.

וְרִמְזוּ לְדַבֵּר: "אַהֲבָה" בְּגִימְטְרִיָּה – 13, וְכֹאשֶׁר קִיַּמְתָּ אַהֲבָה הַדְּדִית בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים, הָרִי הִיא אַהֲבָה כְּפּוּלָה, וּבִסְךָ הַכֹּל נִקְבָּל 26, בְּדִיוֹק בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה "יְהוָה" (אַהֲבָה+אַהֲבָה=יְהוָה). הוּא שְׁנַאמְר: "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – כְּשֶׁתִּגִּיעַ לְמִדְרָגָה שֶׁל אַהֲבַת הַזּוּלָת בְּלִי שׁוּם נְגִיעָה, בּוֹדָאֵי תְעוּרָר גַּם בְּחֲבֵרְךָ אַהֲבָה שְׁלֵמָה כְּלַפֵּיךָ, וְהַתּוֹצֵאָה מְאַהֲבָה כְּפּוּלָה זֶה תֵּהֵא "אֲנִי יְהוָה" – שֶׁהַקַּב"ה יִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ בֵּינֵיכֶם.

בְּעַנְיָן זֶה מְסַפְּרִים עַל הַרְה"ק רַבֵּי נִפְתְּלִי צְבִי מְרוֹפְשִׁיץ זִיע"א, שֶׁבְּהִיוֹתוֹ יָלַד כְּבֵן שְׁלֹשׁ, לָמַד בְּחֶדֶר "סִידוּר" אֲצֵל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְשֵׁם ה' יִתְבַּרְךָ, שֶׁהִיָּה אִזּוֹ כְּתוּב בְּסִידוּרִים "י", הַסְּבִיר לוֹ הַמְּלַמֵּד, שֶׁכְּאֲשֶׁר שְׁתִי אוֹתִיוֹת י' נִצְבּוֹת בְּיַחַד, הָרִי זֶה שֵׁם ה' (הַמְּדַפְּסִים בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה לֹא רְצוּ לְהַדְפִּיס אֶת שֵׁם ה' בְּמִלּוּאוֹ, וְלִכֵּן כְּתוּבו "י"). וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַיָּלָד לְסוֹף פְּסוּק, הַמְּצוּיָן עַל-יְדֵי שְׁתֵי נְקוּדוֹת (:), חָשַׁב שֶׁהֵן שְׁתֵי יוֹדִין(=י'), וְהַכְרִיז בְּקוֹל גְּדוּל אֶת שֵׁם ה'. מִיָּד תִּקַּן אוֹתוֹ הַמְּלַמֵּד, וְאָמַר לוֹ שְׂאִין זֶה שֵׁם ה', אֲלֵא סוֹף פְּסוּק. שָׂאֵל אוֹתוֹ הַיָּלָד בְּתַמִּיחָהּ, מִדּוּעַ שְׁתֵי יוֹדִין בְּאַמְצָא הַפְּסוּק הוּא שֵׁם ה', וְאֵילוֹ בְּסוֹף הַפְּסוּק אֵינּוּ שֵׁם ה'?

הַשִּׁיב לוֹ הָרַב וְאָמַר: כְּאֲשֶׁר שְׁתֵי יוֹדִין(=וְהַתְּכּוֹן לְיְהוּדִים) יוֹשְׁבִים זֶה לְצַד זֶה, בְּשָׁלוֹם וּבְאַחֲדוּת, הָרִי נִעְשָׂה מִזֶּה שֵׁם ה'. אֲבָל, בְּסוֹף הַפְּסוּק, כְּאֲשֶׁר שְׁתֵי הַיּוֹדִין (:), מִתְּנַשְׂאוֹת הָאֲחַת מֵעַל חֲבֵרָתָהּ, אֵין זֶה שֵׁם ה', אֲלֵא הַפְּסוּק! וְעַל זֶה רִמְזוּ הַפְּסוּק "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה": כְּאֲשֶׁר קִיַּמְתָּ אַהֲבַת רַעִים בֵּין שְׁנֵי יְהוּדִים, מִיָּד מִיַּחַד הַקַּב"ה אֶת שְׂמוֹ עֲלֵיהֶם, וּמְקוּיָם בָּהֶם "אֲנִי יְהוָה".

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ" (יט' יח')

הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ, (בְּסַפְרוֹ "שַׁעַר הַגְּלִגּוּלִים"), כּוֹתֵב שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת כָּל תְּרִי"ג(=613) מִצְוֹת דְּאוֹרֵיתָא (=שְׁבַתוֹרָה), וְכֵן גַּם אֶת שְׁבַע מִצְוֹת דְּרַבְּנָן(=שֶׁל הַחֲכָמִים). וְאִם הָאָדָם לֹא קִיַּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הַלְלוּ כַּת"ר(=620) מִצְוֹת, הָרִי הוּא חַיֵּב אַחֲרֵי מִיתָתוֹ לְהַתְּגַלְּגַל וְלְרַדֵּת שׁוּב לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַמִּצְוֹת שֶׁחָסִיר.

וְהִנֵּה, לְכַאוּרָה הַדְּבַר תְּמוּהָ. הָרִי אֵין לְאָדָם אֲפֻשְׁרוֹת לְקַיֵּם אֶת כָּל כַּת"ר(=620) הַמִּצְוֹת! שֶׁהָרִי יֵשׁ מִצְוֹת שֶׁשִּׁיכּוֹת רַק לְכַהֵן, וַיִּשְׁנֵן מִצְוֹת שֶׁשִּׁיכּוֹת רַק לְלוֹי, אוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵין לָנוּ אֲפֻשְׁרוֹת לְקַיֵּם. אִם כֵּן, לְכַאוּרָה, נִצְטָרֵךְ לְחַזוֹר בְּגִלְגּוּל שֶׁל כַּהֵן אוֹ לְלוֹי אוֹ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְהַשְׁלִים מִצְוֹת אֵלוֹ. וְמָה יֵשׁ בְּאַפְשְׁרוּתָנוּ לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת כָּל 620 הַמִּצְוֹת בְּגִלְגּוּל אֶחָד?

אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁזֵהוּ בְּאַמֶּת מָה שֶׁבִּקַּשׁ אוֹתוֹ גֵּר, כְּשֶׁאָמַר לְשְׂמָאֵי: "לְמַדְנִי אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רֶגֶל אַחַת". כְּלוֹמֵר, לְמַדְנִי לְקַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, אֶת כָּל מִצְוֹתֶיהָ – "עַל רֶגֶל אַחַת" – כְּלוֹמֵר בְּפַעַם אַחַת, בְּגִלְגּוּל אֶחָד (בְּהִיוֹתִי בְּחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה), כְּדֵי שְׁלֹא אֲצַטְרֵךְ לְהַתְּגַלְּגַל לְהִיוֹת כַּהֵן אוֹ לְלוֹי, כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַמִּצְוֹת שְׁלֹא יְכוּלְתִי לְקַיֵּם בְּהִיוֹתִי יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, שְׂמָאֵי דְּחַפּוֹ "בְּאַמֶּת הַבְּנִיָן" שְׁבִידוֹ, שֶׁכֵּן שְׂמָאֵי סִבַּר שֶׁבְּאַמֶּת אֵי-אֲפֻשֶׁר לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּפַעַם אַחַת

בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשפא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד(=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך), וזוהי מצות: **ואהבת לרעך כמוך**", ו"זו כל התורה כלה" - אמר לו הלל.

והפונה היא: כאשר האדם מקים את **ואהבת לרעך כמוך** - לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד - ממילא אם חברו מקים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקימה, נחשב לו כאילו הוא קים מצוה זו. ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שיך לומר שרק היד והראש קימו מצות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון! כיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קימו מצות תפילין.

וכך, כאשר איש ישראל מקבל עליו את **ואהבת לרעך כמוך**, אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מכל מקום כאשר כהן מקים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קים מצוה זו. וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד(=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך) - כיון שעל ידי מצות **ואהבת לרעך כמוך**" תוכל לקים את כל מצות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם" (יט' ב')

שנינו ב"ויקרא רבה" (כד, ט) על הפתוב: "כי קדוש אני" - "קדושתו למעלה מקדושתכם". ולכאורה צריכים אנו להבין, וכי מהו החידוש בכך שקדושתו של הבורא יתברך היא למעלה מקדושת בני ישראל? והרי הדבר הוא פשוט וברור!

אלא שהפונה היא, שהקב"ה מקבל את כוחו וקדושתו, כפיכול, מעם ישראל. וזהו שאומר המדרש: "קדושתו למעלה" - הקדושה שלי, שנמצאת למעלה בשמים, היא **"מקדושתכם"** - שכפי גדל קדושתכם למטה בארץ, המלאה נסיונות, כן גדל קדושתו.

והוא הדבר, כמו מה שאמר רבנו האר"י הקדוש זצ"ל, על הכתוב בפרקי אבות (ב, א): "דע מה למעלה ממך" - אם ברצונך לדעת מה קורה למעלה בשמים, הרי זה **"ממך"** - כפי מעשיך למטה, כן למעלה בשמים: אם האדם מקים מצות, הרי הוא בונה למעלה עולמות, ואם חלילה אין הוא מקים מצות, ואף עובר על הכתוב בתורה, הרי הוא חלילה מחריב עולמות למעלה בשמים.

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. (יט' ב')

איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתתי תשמרו, אני ה' אלהיכם.

אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם, אני ה' אלהיכם"

הגאון, רבי אברהם אבלי מפוסבול, מסביר את סמיכות שלושת הפסוקים בדרך זו: כל שלושת הפסוקים מסתימים במילים "אני ה' אלהיכם". וכל פסוק מכון כנגד סוג מיוחד בעם ישראל, ולכלם ה' הוא האלקים. וכך אומר הקדוש-ברוך-הוא לישראל: "קדשים תהיו" - ישנם יהודים קדושים, המקדשים עצמם גם במותר להם, ולא לה בודאי אומר הקב"ה "אני ה' אלהיכם".

הפסוק הבא אומר "איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתתי תשמרו", והוא מכון כנגד אותם אנשים, השומרים מצות שכליות כגון כיבוד אב ואם, וגם שומרים שבת כי היא מצוה עקרונית ואנושית, שהרי לכלם יש יום מנוחה, והדבר נראה להם הגיוני - וגם לאלה אומר הקב"ה "אני ה' אלהיכם".

והפסוק השלישי אומר: "אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם", והוא מכון כנגד אותם האנשים שפרקו מעליהם על מלכות שמים, אך עדן לא המירו את דתם ואמונתם. גם לאלה אומר השם יתברך "אני ה' אלהיכם". וכל זאת, כדי ללמדנו, כי כל היהודים הם בני אל חי, ואסור להתיאש משום יהודי, אלא יש לקרבו עוד ועוד לחיי תורה ומצות.

"איש אמו ואביו תיראו..." (ויקרא יט ג)

לפני שנים רבות נפטר בבני ברק אדם. והנה, לאחר כמה שבועות נפטר גם בנו. ותהם(=ותסער) כל העיר על-כך, שכן, מקרה כזה לא היה זכור להם. מיד מהרו אל החזון איש. ואולם, החזון איש בטל את הענין במחי-יד, ואמר להם: אתם יודעים כמה פעמים בא אלי האבא ובכה על הצרות שבנו עושה לו? ולכן - הוסיף החזון איש - עתה, לאחר שנפטר, קרא האב לבנו לדין תורה בבית דין של מעלה, על כל הצער שצער אותו. מעשה זה מביא הגר"ח קניבסקי, בספרו 'אורחות ישר'. והוא מוסיף ואומר, שעל כיבוד אב ואם נפרעים גם בעולם הזה. וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו - כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!